

NOTA VAN BEANTWOORDING

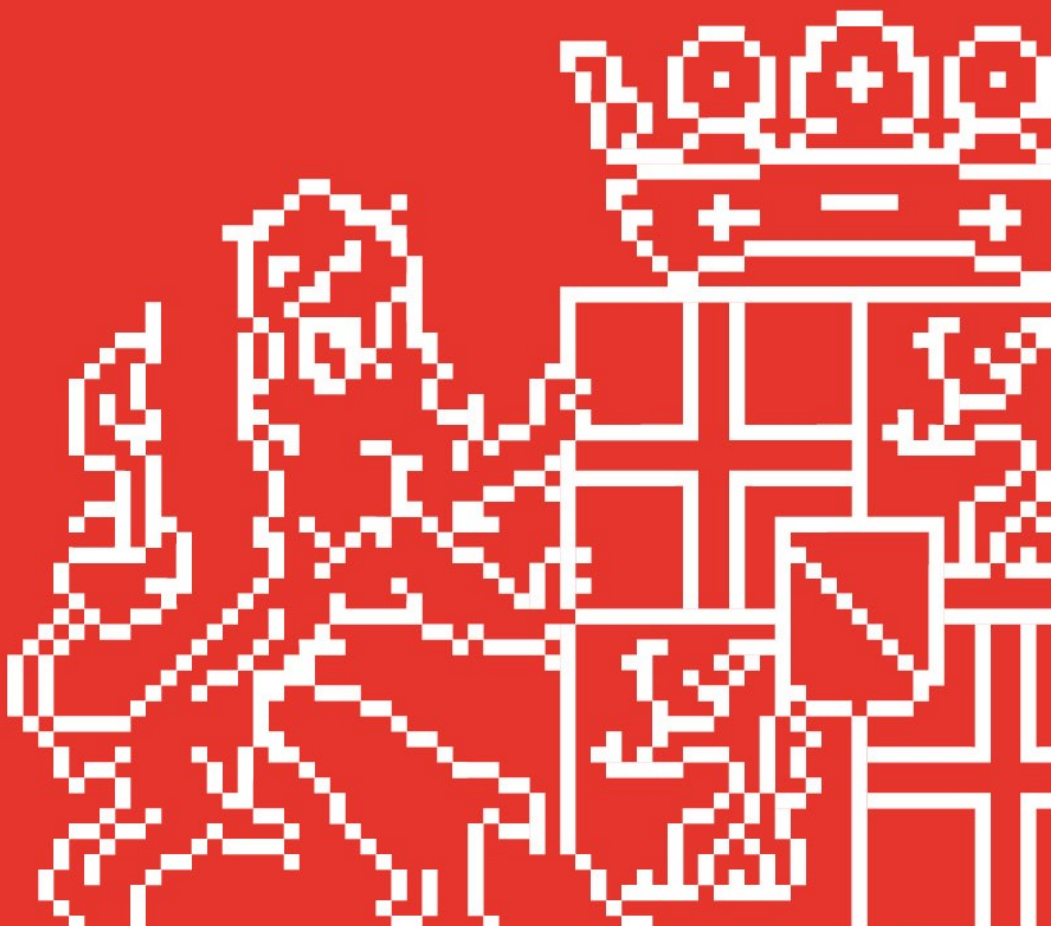
PROVINCIE UTRECHT

Zienswijzen op het Ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021

versie 27 oktober 2015

Referentienummer 815629DA

Vast te stellen door Provinciale Staten op 7 december 2015

Inhoud

Nota van beantwoording	4
Status van deze nota	4
Leeswijzer	4
1 Inleiding	5
2 Visie	6
2.1 Onze visie en doelen	6
2.2 Trends en ontwikkelingen	6
2.3 Onze aanpak	7
2.4 Samenhang	8
3 Sturing	9
3.1 Provinciale rol	9
3.2 Toezicht op de gemeenten	9
3.3 Toezicht op waterschappen	9
3.4 Instrumenten.....	9
4 Waterveiligheid en wateroverlast	10
4.1 Primaire waterkeringen	10
4.2 Regionale waterkeringen	11
4.3 Overstroombaar gebied	11
4.4 Wateroverlast.....	12
5 Schoon en voldoende oppervlaktewater	15
5.1 Zoetwatervoorziening.....	15
5.2 Oppervlaktewater.....	16
5.3 Bodemdaling.....	18
5.4 Vaarwegen.....	20
6 Ondergrond	22
6.1 Grondwater en de Kaderrichtlijn Water	22
6.2 Bodemverontreiniging	28
6.3 Ontgrondingen	30
6.4 Mijnbouwactiviteiten.....	30
6.5 Aardkundige waarden en monumenten	33
6.6 Archeologie.....	33
7 Leefkwaliteit stedelijk gebied	34
7.1 Beperken geluidhinder	34
7.2 Luchtkwaliteit	35
7.3 Externe veiligheid	36
7.4 Geurhinder.....	37
7.5 Lichthinder	37
8 Gebieden die bijzondere bescherming behoeven	38
Begrippen en afkortingen	39
Tabellen	39
Bijlagen	39
Kaarten	40

Factsheets grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen in de provincie Utrecht	42
BIJLAGE I Ambtshalve wijzigingen	43
BIJLAGE II Voorstel wijzigingen Ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021	45

Nota van beantwoording

Status van deze nota

De voorliggende Nota van beantwoording behandelt de zienswijzen die zijn ingediend op het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021. Het ontwerpplan heeft van 9 januari 2015 tot en met 19 februari 2015 ter inzage gelegen, online op <http://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/> en de papierenversie van de stukken heeft in alle gemeenten in de provincie Utrecht, bij de waterschappen Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Waterschap Vallei en Veluwe en Waterschap Rivierenland, en in het Provinciehuis gelegen.

Tussen 23 december 2014 en 22 juni 2015 hebben verschillende waterplannen van rijk, provincies en waterschappen tegelijk ter inzage gelegen. Met deze plannen worden voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) de doelen vastgelegd voor het bereiken van een goede waterkwaliteit en de maatregelen die daarvoor nodig zijn. Vanwege de samenhang met deze plannen en de daarmee samenhangende inspraakperiodes, vond de definitieve beantwoording van de op het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan ingediende zienswijzen pas plaats na 22 juni 2015.

In de periode van de ter inzage legging hebben wij 17 zienswijzen ontvangen, bestaande uit in totaal 174 punten.

Leeswijzer

In deze Nota van beantwoording is dezelfde hoofdstukindeling en nummering aangehouden als in ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021. Voor de beantwoording van de **zienswijzen** hebben wij gebruik gemaakt van een vast stramen. Elke binnengekomen zienswijze heeft een **unieke code**. Bijvoorbeeld zienswijze 6-05. Nummer 6 geeft aan dat het een zienswijze is van indiener 6 (zie hieronder het overzicht van de indieners) en nummer 05 geeft het unieke punt aan dat is ingediend.

Samenvatting: Hier wordt de zienswijze inhoudelijk samengevat. Als er meerdere personen of instanties over een zelfde onderwerp een zienswijze hebben ingediend, worden de samengevatte punten onder elkaar gezet en geven wij daaronder één reactie en voorstel.

Reactie/besluit GS: Hier is onze reactie opgenomen en is tevens aangegeven of wij naar aanleiding van de zienswijze hebben besloten het ontwerp Bodem-, Water en Milieuplan aan te passen.

Overzicht indieners (gepositioneerd op volgorde van binnenkomst reactie)

1. BodemenergieNL
2. Gemeente Wijk bij Duurstede
3. Stichting Milieuzorg Zeist e.o.
4. Oasen N.V.
5. Gemeente Veenendaal
6. Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
7. Gemeente Amersfoort
8. Rijkswaterstaat Midden-Nederland
9. Gemeente Nieuwegein
10. Utrechtse Natuur- en Milieuorganisaties¹
11. Gemeente Utrecht
12. Gemeente Woerden
13. Vitens
14. LTO Noord
15. Gemeente Stichtse Vecht
16. Gemeente Utrechtse Heuvelrug
17. Gemeente Oudewater

Ook zijn enkele **ambtshalve wijzigingen** doorgevoerd. Deze zijn te vinden in Bijlage I.

---

¹ Namens IVN Utrecht, Stichting Het Utrechts Landschap, Landschap Erfgoed Utrecht, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, Natuur- en Milieufederatie Utrecht

1 Inleiding

Zienswijze van: 3-01

Samenvatting: Indiener verzoekt de naamgeving van het Bodem-, Water- en Milieuplan te wijzigen in Integraal Milieuplan om daarmee de integratie tussen de beleidsvelden te benadrukken.

Reactie/besluit GS: Wij hebben er voor gekozen om het bodem-, water- en milieubeleid van de provincie Utrecht op te nemen in één beleidsplan. Daarmee hebben wij een nadrukkelijke integratieslag gemaakt tussen deze beleidsterreinen. Wij hechten evenwel waarde aan de herkenbaarheid van de drie beleidsterreinen en gaan daarom niet in op uw verzoek tot wijziging van de naamgeving van het plan.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 12-02, 17-02

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie om in het Bodem-, Water- en Milieuplan op te nemen dat zij zich, na invoering van de Omgevingswet, nadrukkelijk inzet om zorg te dragen voor een goede overdracht bij verandering van inhoudelijke taken en verantwoordelijkheden van de provincie naar gemeenten.

Reactie/besluit GS: Indien met de invoering van de Omgevingswet taken uit dit beleidsveld van de provincie naar de gemeenten worden overgedragen, zullen wij dit zorgvuldig doen. Wij voegen hierover in paragraaf 1.3 een zinsnede toe.

- Aanpassing in 1.3 Opmaat voor de omgevingsvisie.

2 Visie

2.1 Onze visie en doelen

Zienswijze van: 3-03

Samenvatting: Indiener verzoekt om de provinciale ambities op gebied van klimaat, energie, milieu en natuur duidelijk aan te geven inclusief tijdfasering.

Zienswijze van: 10-01

Samenvatting: Indiener verzoekt om de doelen zo concreet, SMART en ambitieus mogelijk in het Bodem-, Water- en Milieuplan op te nemen.

Reactie/besluit GS: Daar waar het gaat om het bereiken van een daadwerkelijk gezonde en duurzame provincie willen wij opereren als een adaptieve netwerkorganisatie die optimaal inspeelt op de kansen die zich voordoen om hier samen met onze partners invulling aan te geven. Wij zijn ons bewust van de groeiende aandacht voor het onderwerp gezonde leefomgeving en willen hierin een actieve rol spelen. Samen met onze partners werken we dit nader uit in een programma Gezonde Leefomgeving. Op het gebied van duurzaamheid werken we samen met onze partners aan het bereiken van de doelen die onder andere in de strategie 2040 zijn beschreven. Vanuit de Uitvoeringsagenda Bodem-, Water- en Milieuplan gaan wij samen met de partners hieraan uitwerking geven. Binnen deze nieuwe werkwijze past het niet om zonder de partners doelen te stellen inclusief tijdfasering. Wij hanteren een beleid dat rekening houdt met de bijzondere gebiedskwaliteiten die in grote delen van de provincie voorkomen. Wat betreft de bodem-, water- en milieuthema's hebben wij deze vertaald in milieukwaliteitsprofielen die wij inzetten bij ruimtelijke planontwikkeling.

- Aanpassing in 2.1 Onze visie en doelen en 2.3.3 Gezonde leefomgeving.
- Aanpassing in 3.4.3 Milieukwaliteitsprofielen.

Zienswijze van: 3-04

Samenvatting: Indiener verzoekt in het Bodem-, Water- en Milieuplan een klimaatneutrale provincie in 2040, of liever in 2013, als duidelijk hoofddoel op te nemen inclusief een routekaart/stappenplan.

Reactie/besluit GS: Het bereiken van een klimaatneutrale provincie in 2040 is het lange termijn perspectief waar wij samen met de partners naar toe werken. Het Bodem-, Water- en Milieuplan is hierin niet leidend, maar draagt hierin bij via onderwerpen als het Deltaprogramma en duurzame gebiedsontwikkeling.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 4-02, 13-01

Samenvatting: Indiener vindt dat schoon en voldoende drinkwater ook als prioriteit moet worden benoemd.

Reactie/besluit GS: Voldoende en schoon grondwater voor drinkwater is voor ons een prioritaire opgave. Deze opgave is opgenomen in de prioriteit Ondergrond.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 11-01

Samenvatting: Indiener biedt aan met de provincie in gesprek te gaan over de ambities en doelstellingen in het Bodem-, Water- en Milieuplan. Ook biedt indiener zijn expertise aan voor de ruimtelijke-planologische instrumenten en uitvoeringsprogramma's die de provincie gaat opstellen, met name als het gaat om het grondgebied van indiener.

Reactie/besluit GS: Wij maken graag gebruik van uw aanbod.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

2.2 Trends en ontwikkelingen

Zienswijze van: 7-01

Samenvatting: Indiener geeft aan het een gemiste kans te vinden dat er geen ruimte voor groen is ingeruimd omdat vanuit deze natuurlijk alliantie (bodem, water en groen) een bijdrage kan worden geleverd aan het opvangen van klimaatverandering.

Reactie/besluit GS: Wij onderschrijven het integrale belang van bodem, water en groen, mede om de bijdrage daarvan aan klimaatadaptatie. In het plan is nu opgenomen dat wij via onze verantwoordelijkheid voor de regionale programmering van ruimtelijke ontwikkelingen zorgen voor een goede afstemming van stad-land relaties in adaptief ontwerp en inrichting (bijvoorbeeld groen-blauwe dooradering in stedelijke uitloopgebieden).

- Geen aanleiding tot aanpassing.

2.3 Onze aanpak

Zienswijze van: 9-01

Samenvatting: Indiener verzoekt om de wasstraat duurzaamheid ook aan te bieden aan VVE's van woningeigenaren.

Reactie/besluit GS: De wasstraat duurzaamheid is bedoeld voor woningcorporaties. Neemt niet weg dat wij de wasstraat in bepaalde gevallen ook voor andere partijen (bijvoorbeeld gemeenten) inzetten. De wasstraat wordt ingezet in die gevallen dat een partij ambities heeft om vastgoed te verduurzamen. Bij VVE's ontbreekt vaak een duurzaamheidsambitie en/of een initiatiefnemer binnen de VVE die de zaak op gang brengt. Op basis van een drietal cases onderzoeken wij op dit moment welke aanpak binnen VVE's het meest succesvol is om een VVE op het onderwerp duurzaamheid in beweging te krijgen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 10-02

Samenvatting: Indiener verzoekt om - waar mogelijk - de minimumkwaliteiten van de fysieke leefomgeving ambitieuzer te formuleren dan de wettelijke normen en uit te gaan van het stand-still-principe.

Reactie/besluit GS: In het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan hebben wij in paragraaf 2.3.1 de gebiedsgerichte aanpak beschreven. Daarin schrijven wij het volgende: "In grote delen van de provincie is de kwaliteit van de fysieke leefomgeving momenteel (veel) beter dan het wettelijk minimum. Dit draagt in hoge mate bij aan de aantrekkelijkheid van onze provincie. Wij willen deze kwaliteit minimaal behouden en waar mogelijk verbeteren." Hiermee geven wij naar onze mening duidelijk invulling aan het door u gevraagde stand still principe. Wij hanteren een beleid dat rekening houdt met de bijzondere gebiedskwaliteiten die in grote delen van de provincie voorkomen. Wat betreft de bodem-, water- en milieuthema's hebben wij deze vertaald in milieukwaliteitsprofielen die wij inzetten bij ruimtelijke planontwikkeling. Het instrument milieukwaliteitsprofielen is een dynamisch instrument dat in de Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling periodiek wordt aangepast aan nieuwe inzichten. De verwijzing naar de Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling nemen wij als aanvulling op in het Bodem-, Water- en Milieuplan.

- Geen aanleiding tot aanpassing op het gebied van ambities en stand still principe.
- Aanpassing in 3.4.3 Milieukwaliteitsprofielen.

Zienswijze van: 10-14

Samenvatting: Indiener verzoekt om een provinciale energievisie op te stellen met een uitvoeringsprogramma.

Reactie/besluit GS: Binnen de verschillende beleidsvelden zijn er in de afgelopen jaren veel initiatieven op energiegebied opgepakt. Wij gaan de gewenste energietransitie op een integrale wijze uitwerken, gericht op het bereiken van de afgesproken doelstellingen. Daaruit voortvloeiende acties die raken aan het bodem-, water- en milieubeleid zullen een plek krijgen in de Uitvoeringsagenda van het Bodem-, Water- en Milieuplan.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 16-04

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie in het Bodem-, Water- en Milieuplan de klimaatambities uit Utrecht 2040 en de ambities uit het landelijk energieakkoord vast te leggen.

Reactie/besluit GS: De koers van het bodem-, water- en milieubeleid voor de lange termijn is de ambitie om in 2040 een klimaatneutrale provincie te zijn.

Op dit moment werken wij samen met gemeenten, EBU en andere betrokken partijen aan de regionale doorvertaling van het landelijke energieakkoord en wordt er gewerkt aan een samenhangende overall aanpak voor de energietransitie. De resultaten hiervan overstijgen (provinciale) sectorale plannen zoals het Bodem-, Water- en Milieuplan. De uitkomsten van dit traject moeten vervolgens doorwerken in de verschillende beleidsterreinen. Niet alleen in het bodem-, water- en milieubeleid, maar daar waar het het meest effectief is: ruimtelijke inpassing van energieopwekking in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie, duurzaam vervoer in het

mobilitieitsbeleid. Voor zover de resultaten een raakvlak hebben met het bodem-, water- en milieubeleid nemen wij deze op in de uitvoeringsagenda van het Bodem-, Water- en Milieuplan.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 10-06

Samenvatting: Indiener vraagt de voor natuur gewenste condities op gebiedsniveau in het plan te beschrijven en hier maatregelen aan te koppelen. Indiener verwijst daarbij naar de koppeling die in Natuur 2.0 wordt gelegd met het Bodem-, Water- en Milieuplan.

Reactie/besluit GS: Het Bodem-, Water- en Milieuplan is een plan dat op hoofdlijnen de kaders voor de vier prioriteiten geeft. In dit strategisch plan gaan we niet zo ver dat we de voor natuur gewenste condities op gebiedsniveau beschrijven en koppelen aan kernopgaven en functies. Wel werken we in het Bodem-, Water- en Milieuplan gewenste watercondities op onderdelen uit, bijvoorbeeld in KRW-oppervlaktewaterlichamen en in Natura2000-gebieden. In gebiedsgerichte projecten wordt integraal gewerkt aan het realiseren van geschikte bodem-, water en milieufacties voor bijvoorbeeld natuuropgaven.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

2.4 Samenhang

Zienswijze van: 3-05

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie om in het Bodem-, Water- en Milieuplan te verwijzen naar de handreikingen die in het kader van het Ruimtelijk Actieprogramma (RAP) zijn opgesteld en naar de adviezen van de adviseur ruimtelijke kwaliteit.

Reactie/besluit GS: In paragraaf 2.4.1 van het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan beschrijven wij kort de voor het bodem-, water- en milieubeleid relevante plannen en programma's. Wij voegen in 2.4.1 een zinsnede toe over het Ruimtelijk Actieprogramma.

- Aanpassing in 2.4.1 Provinciale plannen en programma's.

Zienswijze van: 11-02

Samenvatting: Indiener verzoekt om meer expliciet de gemeentelijke kaders te benoemen in het Bodem-, Water- en Milieuplan.

Reactie/besluit GS: Wij respecteren gemeentelijke plannen tenzij in strijd met onze provinciale belangen. Wij noemen alleen gemeentelijke kaders of plannen indien dit direct het provinciaal belang raakt.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

3 Sturing

3.1 Provinciale rol

Zienswijze van: 4-01

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie een prominente rol te spelen bij bescherming van drinkwater, ook als gemeente trekker is.

Reactie/besluit GS: Wij pakken onze wettelijke taken op het gebied van grondwaterbescherming actief op. In het kader van de KRW hebben wij een belangrijke regierol waaronder de regie voeren om – in samenwerking met gebiedspartners – te komen tot het opstellen en uitvoeren van maatregelen ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater voor de drinkwaterproductie. Wij kunnen echter niet in de bevoegdheden van andere overheden treden.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 3-06

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie educatie ten behoeve gedragsverandering een belangrijkere rol te laten spelen dan thans het geval is.

Reactie/besluit GS: De rol van educatie ten behoeve van gedragsverandering en bewustwording onderschrijven wij. Het gaat om een gemeenschappelijke inspanning van verschillende partijen. De provincie koppelt het stimuleren van educatie aan de mate waarin het bijdraagt aan het bereiken van provinciale doelstellingen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

3.2 Toezicht op de gemeenten

Geen zienswijzen.

3.3 Toezicht op waterschappen

Geen zienswijzen.

3.4 Instrumenten

Zienswijze van: 3-02, 10-03

Samenvatting: Indiener verzoekt om integrale opname van milieukwaliteitsprofielen in het Bodem-, Water- en Milieuplan.

Reactie/besluit GS: Het instrument milieukwaliteitsprofielen is een dynamisch instrument dat periodiek wordt aangepast aan nieuwe inzichten. Door ze op te nemen in het Bodem-, Water- en Milieuplan wordt deze flexibiliteit verloren. Wij hebben er daarom voor gekozen de profielen uit te werken in de Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling. De verwijzing naar de Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling nemen wij als aanvulling op in het Bodem-, Water- en Milieuplan.

- Aanpassing in 3.4.3 Milieukwaliteitsprofielen.

4 Waterveiligheid en wateroverlast

4.1 Primaire waterkeringen

Zienswijze van: 5-01

Samenvatting: Indiener vraagt om in het plan toe te voegen dat in contacten met het rijk en waterschap waar mogelijk actief wordt ingezet op snelle versterking van de Grebbedijk.

Reactie/besluit GS: Er is breed draagvlak vanuit provincie, waterschap, gemeenten e.d. voor een sterke Grebbedijk en de snelle uitvoering ervan. In het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (van rijk en waterschappen) wordt bepaald wanneer de Grebbedijk versterkt wordt. De meest urgente projecten komen het eerst aan de beurt. De Grebbedijk voldoet overigens aan de huidige waterveiligheidsnormen. De nieuwe waterveiligheidsnormering, die in 2017 wordt vastgesteld, stelt naar verwachting hogere eisen aan de Grebbedijk. Pas na afkeuring op basis van deze nieuwe normen wordt de Grebbedijk in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma geprogrammeerd. Waterschap, provincies en gemeente Wageningen voeren vooruitlopend hierop studies naar waterveiligheid en naar ruimtelijke opgaven en ambities uit, zodat vanaf 2017 snel gestart kan worden met de dijkversterking.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 7-02

Samenvatting: Indiener biedt aan, waar mogelijk, de rol die de provincie en het waterschap hebben t.a.v. de verbeteropgave Grebbedijk te ondersteunen.

Reactie/besluit GS: Graag maken wij, voor zover passend, gebruik van het aanbod van de gemeente om provincie en waterschap hierin te ondersteunen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 11-03

Samenvatting: Indiener verzoekt om in de periode 2015-2017 een soepeler beleid te hanteren ten aanzien van de C-keringen, zodat ruimtelijke ontwikkelingen binnen de grenzen van de huidige C-waterkeringen niet meer gebonden zijn aan de huidige, strenge regelgeving.

Reactie/besluit GS: De C-keringen kennen verschillende beheerders. Daar waar de beheerder een waterschap is zal de provincie de toekomstige status als regionale kering vaststellen. Voor de keringen langs de gekanaliseerde Hollandse IJssel wordt al, anticiperend op de nieuwe status van de keringen, een soepeler beleid gehanteerd door de beheerder Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden. Voor de C-keringen langs het Amsterdam Rijnkanaal in Utrecht geldt dat Rijkswaterstaat beheerder is en dat het toekomstige beleid ook door het Rijk wordt bepaald. De provincie stelt hier niet de kaders.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-01

Samenvatting: Indiener verzoekt bij dijkverbeteringen uit te gaan van zuinig ruimtegebruik, de effecten voor de landbouw nadrukkelijk mee te nemen en een gestructureerde afweging te maken van alle in het gebied aanwezige economische belangen.

Reactie/besluit GS: Dijkverbeteringen vragen in de regel meer ruimtegebruik. Daarbij wordt altijd een afweging gemaakt tussen de verschillende belangen. We vinden het daarom ook wenselijk dat alle belangen vroegtijdig betrokken zijn bij het dijkversterkingsproces, zoals LTO ook nu participeert in de verkenning van de verbeteringen aan de Lekdijken Belangrijk instrument in die afweging van belangen is vaak de milieueffectrapportage. Daarbij worden niet alleen milieueffecten gewogen, maar veel breder alle relevante omgevingseffecten. Economische effecten, bereikbaarheid van bedrijven en eventuele gevolgen voor het productiegebied maken daar ook onderdeel van uit. Wat ons betreft voldoet het huidige dijkversterkingsproces al aan de door u gevraagde gestructureerde afweging.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-02

Samenvatting: Indiener plaatst kanttekeningen bij de principes van het nieuwe waterveiligheidsbeleid. Indiener is van mening dat in overleg met belanghebbenden hierin keuzes moeten worden gemaakt en ondernemers en bewoners van “overloopgebieden” moeten worden gecompenseerd.

Reactie/besluit GS:

Het nieuwe waterveiligheidsbeleid voor de primaire waterkeringen is een Rijksverantwoordelijkheid dat tot stand is gekomen na uitgebreide consultatie van belanghebbenden in de verschillende regio's. Alleen het beleid voor regionale keringen is een provinciale verantwoordelijkheid. Overigens delen we uw uitleg van dat nieuwe waterveiligheidsbeleid niet.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

4.2 Regionale waterkeringen

Zienswijze van: 6-02

Samenvatting: Indiener verzoekt om passage over het op orde zijn van de regionale keringen te wijzigen en doet hiervoor tekstvoorstel dat voorkomt uit het Uitvoeringsbesluit West-Nederland 2014.

Reactie/besluit GS: Wij nemen het voorstel niet over. De aangehaalde afspraken staan namelijk in het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014. Deze gelden echter niet voor de hele provincie Utrecht. De voorliggende tekst in plan geeft de afspraken weer voor de gehele provincie Utrecht.

In het genoemde Uitvoeringsbesluit wordt overigens een mogelijkheid geboden om, wanneer nodig, gemotiveerd af te wijken van 2020 als het moment op orde.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 6-03

Samenvatting: Indiener verzoekt om het vooronderzoek naar eventuele aanpassing van de normen voor de regionale keringen in nauwe samenwerking met de betrokken waterschappen te laten plaatsvinden en doet een tekstvoorstel hiervoor.

Reactie/besluit GS: Wij onderschrijven het belang om de nieuwe normering in nauwe samenwerking met de betrokken waterbeheerders op te pakken. Deze werkzaamheden kunnen aanleiding zijn om bestaande afspraken te herzien. Wij wijzigen de tekst passage hiervoor als volgt: “In 2018 gaan wij in nauwe samenwerking met de betrokken waterschappen het vooronderzoek doen voor eventuele aanpassing van de normen voor de regionale waterkeringen. Hierbij wordt gekeken naar het instrumentarium, de (verwachte) ruimtelijke ontwikkelingen, de uitkomsten van het Deltaprogramma, de nieuwe normen en normeringssystematiek van de primaire keringen, nieuwe inzichten op basis van overstromingsmodellen, afstemming met de normering voor regionale wateroverlast etc. Deze werkzaamheden kunnen aanleiding zijn om bestaande afspraken te herzien.”

- Aanpassing in 4.2.1 Regionale waterkering en normering.

Zienswijze van: 7-03

Samenvatting: Indiener vraagt of een kaart beschikbaar is met de vrijwaringszones langs de regionale keringen

Reactie/besluit GS: De ligging van de vrijwaringszones is weergegeven in art. 2.5 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening. Dit is digitaal te raadplegen via <http://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl/>

- Geen aanleiding tot aanpassing.

4.3 Overstroombaar gebied

Zienswijze van: 5-02

Samenvatting: Indiener verzoekt om expliciet toe te lichten en te onderbouwen, dat het aanwijzen van het waterbergingsgebied bij Binnenveld niet in strijd is met de doelstellingen en de daaraan gekoppelde herstelmaatregelen in het kader van Natura 2000 voor het Binnenveld.

Reactie/besluit GS: De waterbergingsgebieden zijn als toelichtend object opgenomen. Dit blijkt niet uit de legenda voor kaart 1: Waterveiligheid en Wateroverlast. De legenda wordt aangepast door achter Waterbergingsgebieden '(toelichtend)' op te nemen. In het kader van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening zijn hierover beleid en regelgeving opgenomen. Inspraak heeft in dat kader plaatsgevonden. In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie is in paragraaf 4.1.5. (Waterbergingsgebied) het volgende opgenomen: 'Deze functie kan, binnen grenzen, gecombineerd worden met andere gebruiksfuncties,

zoals grondgebonden landbouw, extensieve recreatie en natuur. Zo heeft de bestemming waterberging voor het Binnenveld in de praktijk geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura-2000 gebied de Hel en Blauwe Hel'.

- Aanpassing in kaart 1 Waterveiligheid en Wateroverlast

Zienswijze van: 7-04

Samenvatting: Indiener vraagt welke ondersteuning van de provincie verwacht kan worden bij een inventarisatie door waterschap en gemeente naar de risico's en mogelijke (toekomstige) maatregelen, waarbij onder andere gekeken zal worden naar vitale en kwetsbare locaties en functies.

Reactie/besluit GS: Wij kunnen dit initiatief ondersteunen via kennisinbreng. Te denken valt aan de "Handreiking overstromingsrobuust Inrichten" en het maken van overstromingsscenario's en het meedenken over de aanpak van een dergelijke inventarisatie, mede op basis van eerdere ervaringen hiermee.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 11-04

Samenvatting: Indiener verzoekt om het begrip 'nieuwe grootschalige bouwlocaties en nieuwbouwlocaties' te definiëren.

Reactie/besluit GS: In de Handreiking Overstromingsrobuust Inrichten zijn deze begrippen nader gedefinieerd. Deze Handreiking is wel vermeld in paragraaf 4.3. We nemen een link naar de Handreiking op.

- Aanpassing in 4.3 Overstroombaar gebied.

Zienswijze van: 11-05

Samenvatting: Indiener vraagt de provincie om bij overstromingsrobuust inrichten meer dan een adviserende rol op zich te nemen en ook financiële bijdragen en financieringsconstructies te bieden.

Reactie/besluit GS: Wij bieden geen financiële bijdragen en financieringsconstructies. Wel bieden we ondersteuning aan via kennisinbreng, te denken valt aan de Handreiking overstromingsrobuust Inrichten, het maken van overstromingsscenario's en het meedenken over de aanpak, mede op basis van eerdere ervaringen hiermee.

Door vroegtijdig rekening te houden met de kansen op overstroming kunnen extra kosten voorkomen worden, bijvoorbeeld door een slimme locatiekeuze, bij keuzes tussen viaducten en tunnels, bij de inrichting van vitale objecten als ziekenhuizen etc. Uiteraard moeten de extra kosten hiervoor maatschappelijk aanvaardbaar zijn. Dat wordt mede bereikt door meekoppelen met niet-waterveiligheidsmaatregelen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 15-02

Samenvatting: Indiener vraagt bij wie het initiatief ligt voor een plan van aanpak vanwege de voorbereiding op overstromingen.

Reactie/besluit GS: De Veiligheidsregio Utrecht is trekker van het regionale programma gevolgbepaling voor overstromingen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

4.4 Wateroverlast

Zienswijze van: 5-03

Samenvatting: Indiener vraagt om in de tekst aan te geven hoe vaak en hoe langdurig de waterbergingsgebieden naar verwachting onder water zullen komen te staan.

Reactie/besluit GS: De begrenzing van de waterbergingsgebieden is gebaseerd op eens in de 100 jaar inundatie bij het huidige klimaat.

Bij een natter wordend klimaat zal dat wat vaker zijn. Het waterschap kan dat meer nauwkeurig bepalen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 8-01

Samenvatting: Indiener geeft aan dat het waterbergingsgebied nabij Leusden deels overlapt deels met de op- en afrit van de A28. De provincie wordt verzocht om in het plan nader in te gaan op de mogelijke effecten die dit heeft op het functioneren van de A28.

Reactie/besluit GS:

Ons is bekend dat bij de recente opwaardering van de betreffende op- en afrit het waterschap overleg heeft gevoerd met Rijkswaterstaat om de functies waterberging en hoofdinfrastructuur beide optimaal te bedienen. Het zal niet zo zijn dat de op- en afrit bij inundaties onder water komt te staan. De kaart zal hierom mogelijk iets aangepast moeten worden aan de huidige feitelijke situatie. Dat komt echter pas aan de orde als de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie/Provinciale Ruimtelijke Verordening wordt aangepast. In het Bodem-, Water- en Milieuplan is de waterberging slechts een toelichtend object .

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van:11-06

Samenvatting: Indiener vraagt om provinciaal stimuleringsbeleid in het plan op te nemen ter voorkoming van regionale wateroverlast. Naast adviserende rol van de provincie wordt hiervoor ook financiering gevraagd

Reactie/besluit GS:

Antwoord GS: Wij bieden geen financiële bijdragen aan maatregelen ter voorkoming van wateroverlast. Wel bieden we actieve ondersteuning als dat aan de orde is. Dit doen we bijvoorbeeld door het samen met waterbeheerder en gemeente uitvoeren van specifiek onderzoek als onderdeel van complexe gebiedsprocessen en/of peilbesluiten waar wateroverlast aan de orde is.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van:14-03

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie Utrecht LTO Noord te informeren over welke gebieden niet tijdig aan de vastgestelde wateroverlastnormen kunnen voldoen tegen maatschappelijk verantwoorde kosten. LTO Noord wil, als vertegenwoordiger van de agrarische sector, tijdig en volwaardig bij deze processen of aanpassing van de normen betrokken worden.

Reactie/besluit GS: Hoewel de provincie de normen vaststelt, is het het waterschap dat de toetsing uitvoert en de benodigde maatregelen vaststelt en uitvoert. Voor vragen over de voortgang en de planning kunt u daarom beter bij de waterschappen terecht. In 2015 wordt het proces opgestart om de Verordening aan te passen. LTO zal als belangenvertegenwoordiger geraadpleegd worden.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van:14-04

Samenvatting: Indiener is van mening dat inundatie het laatste redmiddel moet zijn en niet als 'normale' maatregel ingezet mag worden. Agrariërs kunnen, vrijwillig, hun gronden als waterbergingsgebied als blauwe dienst beschikbaar stellen met marktconforme vergoedingen.

Reactie/besluit GS:

De waterbergingsgebieden zijn destijds via een zorgvuldig proces tot stand gekomen waarbij ook de technische mogelijkheden zijn onderzocht. In voorkomende gevallen zouden blauwe diensten toegepast kunnen worden, waarbij altijd voorop staat dat er een zorgvuldige afweging plaatsvindt van alle mogelijkheden. Waterbergingsgebieden zijn overigens eerder al vastgelegd in onze Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie, in dit Bodem-, Water- en Milieuplan zijn de waterbergingsgebieden slechts een toelichtend object

- Geen aanleiding tot aanpassing.

- *Zienswijze van:15-03*

Samenvatting: Indiener vraagt op welke wijze gemeenten over de evaluatie van de normering van de wateroverlast worden geïnformeerd c.q. erbij betrokken?

Reactie/besluit GS: De evaluatie betreft datgene wat in de waterverordeningen staat over de normering wateroverlast. Deze verordeningen hebben als doelgroep de waterschappen, daarom zijn gemeenten geen primaire doelgroep om geïnformeerd te worden. Dat neemt niet weg dat een ieder inzicht kan krijgen in de resultaten van de evaluatie. Indien uit de evaluatie mocht blijken dat de waterverordening moet worden aangepast, kan via de inspraak iedereen zijn zienswijze hierover geven.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

5 Schoon en voldoende oppervlaktewater

5.1 Zoetwatervoorziening

Zienswijze van: 7-05

Samenvatting: Indiener vraagt of de inlaat vanuit de Rijn naar de Gelderse vallei in de toekomst gehandhaafd blijft of zelfs mogelijk vergroot kan worden, als de Rijn minder aanvoer krijgt van gletsjers en meer afhankelijk wordt van neerslag.

Reactie/besluit GS: De zoetwaterproblematiek in de Gelderse Vallei staat in de aandacht in het kader van het Deltaprogramma Zoetwater. Hierbij wordt o.a. door de waterbeheerders gekeken naar het stuwbeheer in de Neder-Rijn en Lek en het waterbeheer in de Gelderse Vallei. Er zijn nu geen plannen voor aanpassing van de inlaat naar de Gelderse Vallei.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 7-06

Samenvatting: Indiener stelt dat er in geval van droogte in de Gelderse Vallei schade voor de landbouw optreedt als gevolg van beregeningsverboden. Ook kunnen de stadswateren onvoldoende aangevuld worden. Wat is de visie van de provincie hierop en zijn er verbeterings-maatregelen denkbaar?

Reactie/besluit GS: Binnen het Deltaprogramma Zoetwater gaan we op zoek naar optimalisaties in het zoetwaterbeheer. Bij de uitwerking van het voorzieningenniveau zal mede op beregeningsverboden en doorspoeling stadswateren ingegaan worden. Uit de uitwerking van het voorzieningenniveau en de optimalisatiestudies kunnen maatregelen voortkomen. In tijden van extreme droogte wordt, wanneer nodig, de regionale verdringingsreeks Valleikanaal en Eem ingezet.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 8-02

Samenvatting: Indiener geeft aan dat de indruk wordt gewekt dat de provincie, in tijden van watertekort, zelfstandig beslissingen neemt conform de regionale verdringingsreeksen.

Reactie/besluit GS: Omdat we kiezen voor een beknopt plan nemen we niet de gehele beschrijving over. Na de zin: 'Wij hebben daar voor de regio's Amstelland, Gelderse Vallei en het Eemgebied gebruik van gemaakt' nemen we het volgende op: 'De inzet van de regionale verdringingsreeksen wordt mede bepaald door de keuzes voor de waterverdeling op landelijk niveau.'

- Aanpassing in 5.1.1 Verdringingsreeks zoetwatervoorziening.

Zienswijze van: 10-04

Samenvatting: Indiener verzoekt om de capaciteitsopvoering van de Kleinschalige Water Aanvoer (KWA) na 2021 en de Joint Fact Finding KWA+/POA m.i.v. 2016 (zoals opgenomen in het Deltaplan Zoetwater) in de plantekst op te nemen.

Reactie/besluit GS: Na de zin 'De uitbreiding van de KWA zal daarom gefaseerd, flexibel en naar behoefte plaatsvinden', nemen we het volgende op: 'Ten behoeve van de zoetwateraanvoer na 2021 zal in de planperiode 2016-2021 een Joint Fact Finding plaatsvinden.'

- Aanpassing in 5.1.2 Kleinschalige Water Aanvoer (KWA)

Zienswijze van: 10-05

Samenvatting: Indiener verzoekt om een expliciete paragraaf over "meekoppelen" op te nemen en daarin voor elke waterstaatsmaatregel uit het Bodem-, Water- en Milieuplan standaard een meekoppelverkenning aan te kondigen.

Reactie/besluit GS: Wij onderschrijven het belang van een integrale aanpak bij maatregelen uit het Deltaprogramma en een vroegtijdige en proactieve verkenning van de meekoppelkansen. In het Bodem-, Water- en Milieuplan is dit expliciet benoemd in paragrafen 4.1 en 5.1.2. Wij brengen dit ook al in de praktijk, bijvoorbeeld bij de verkenning van de dijkverbetering 'Centraal Holland'. Voor de volledigheid zullen wij ook in de algemene tekst van paragraaf 5.1 het belang van meekoppelkansen benoemen. Wij nemen hiertoe de volgende tekst op: 'Wij zetten in op het optimaal meenemen van provinciale belangen en meekoppelkansen bij omvangrijke zoetwatermaatregelen zoals de KWA'. Een aparte paragraaf 'meekoppelen' is met bovengenoemde planteksten

niet nodig. Ook vinden wij het niet nodig om voor elke waterstaatsmaatregel een door u voorgestelde meekoppelverkenning uit te voeren. Daarmee zouden kleinschalige projecten, zoals bijvoorbeeld de aanleg van een stuw, te veel belast worden.

- Aanpassing van 5.1 Zoetwatervoorziening.

Zienswijze van: 15-04

Samenvatting: Indiener vraagt welke rol de provincie ziet voor gemeenten vanwege de ontwikkeling van het voorzieningenniveau?

Reactie/besluit GS:

We vinden het belangrijk dat de gemeenten nauw betrokken zijn bij het opstellen van het voorzieningenniveau, mede gezien de rol van gemeenten in het stedelijk waterbeheer, de ruimtelijke inrichting en de contacten met burgers en bedrijven. .

- Geen aanleiding tot aanpassing.

5.2 Oppervlaktewater

Zienswijze van: 3-07

Samenvatting: Indiener vraagt zich af of voor de betreffende waterlichamen in 2027 aan de gestelde doelen zal worden voldaan en of toch ook nu al geen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Reactie/besluit GS: De ambitie is om de doelen in 2027 te halen. In de aanloop naar 2021 wordt op basis van meer kennis over de effecten van het beleid en de maatregelen, nog een keer een afweging gemaakt. Daarbij is ook doelaanpassing mogelijk, waarbij ook de relatie met de kleine wateren zal worden beschouwd. Voor de waterlichamen is een haalbaar en betaalbaar maatregelenpakket voorgesteld in het SGBP/de factsheets, in lijn met de KRW. Bovendien hebben maatregelen niet altijd direct effect; er is tijd nodig voor flora en fauna om zich duurzaam te ontwikkelen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 3-08

Samenvatting: Indiener geeft aan een samenvoeging van de Tienhovense plassen met het waterlichaam van de Loosdrechtse plassen geen goed idee te vinden.

Reactie/besluit GS: De Tienhovense Plassen zijn in werkelijkheid hydrologisch verbonden met de Loosdrechtse Plassen. De aanpassing ten opzichte van de vorige planperiode is dat het waterlichaam daarmee nu in overeenstemming is gebracht. In werkelijkheid verandert hierdoor niets.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 10-12

Samenvatting: Indiener vraagt om in het Bodem-, Water- en Milieuplan het vaststellen van chemische en ecologische doelen voor niet-KRW wateren te combineren met (stimulerende) maatregelen die bijdragen aan het behalen van die doelen.

Reactie/besluit GS: In deze planperiode gaan we de ecologische kwaliteit van de overige wateren samen met de waterschappen afleiden. De chemische normen uit nationale regelgeving verklaren we van toepassing.

Na de afleiding van ecologische doelen kunnen we over maatregelen met partijen spreken, dat is nu nog te prematuur.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 6-04

Samenvatting: Indiener geeft aan dat de gekozen werkwijze er toe leidt dat de provincie wel het referentiekader (referentiebeelden overige wateren) vastlegt, maar niet de daadwerkelijke ecologische gebiedsdoelen en bijbehorende maatregelen.

Reactie/besluit GS: De ecologische doelen (referentiewaarden / streefwaarden) stelt de provincie Utrecht vast. Het waterschap bepaalt in periode van 10 jaar concreet welke maatregelen in het gebied met partijen worden uitgevoerd en de financiering daarvan. Het ecologisch doel dat aan het einde van deze periode van 10 jaar moet worden bereikt legt het waterschap in het gebiedsplan vast .

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 11-07

Samenvatting: Indiener geeft aan bij de doelstellingen over overige wateren de gemeenten als partner te missen.

Reactie/besluit GS: We hebben gemeenten niet expliciet genoemd in ons plan. We zullen ook gemeenten betrekken, dan wel waterschappen vragen gemeenten in het proces te betrekken. We hebben de tekst in het plan hierop aangepast.

- Aanpassing in 5.2.2 Oppervlaktewater niet-KRW

Zienswijze van: 11-08

Samenvatting: Indiener stelt voor om de kaders die gemeenten en waterschappen binnen Winnet opstellen mee te wegen bij het vaststellen van provinciale doelstellingen voor overige wateren in stedelijk gebied.

Reactie/besluit GS: Wij zijn positief over het feit dat gemeenten en waterschap binnen WINNET samenwerken aan kaders voor waterkwaliteitsdoelstellingen in stedelijk gebied. Wij vinden ook dat het proces om te komen tot doelstellingen voor overige wateren een gezamenlijk proces moet zijn, met alle betrokken partijen. Uiteraard met gemeenten. Gemeenten stonden niet expliciet als partner genoemd in het plan, wij hebben de tekst hierop aangepast.

- Aanpassing in 5.2.2 Oppervlaktewater niet-KRW

Zienswijze van: 14-05

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie Utrecht, door middel van de gebiedscommissies, deze processen ter verbetering van de waterkwaliteit en efficiënt watergebruik te faciliteren en capaciteit en financiële middelen vrij te maken om gezamenlijk tot resultaten te komen.

Reactie/besluit GS: De provincie Utrecht heeft de Gebiedscommissies en programmabureaus aangesteld om provinciale doelen te realiseren. Wij verwachten van LTO dat zij het gedachtegoed van het DAW via de bestaande structuren van samenwerking in gebieden zullen realiseren door aan te sluiten bij lopende trajecten en initiatieven. Wij zien geen noodzaak naast de normale trajecten en structuren extra capaciteit en middelen beschikbaar te stellen. Wij zijn van mening dat de realisatie van de doelen van het DAW kan gebeuren via de bestaande bestuurlijke structuren en lopende processen en programma's. In het kader van het GLB / POP3 kunnen watermaatregelen worden gefinancierd. Dit sluit aan bij het DAW.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-06

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie Utrecht voor watermaatregelen jaarlijks het benodigde budget van ca. € 1 miljoen op de begroting te reserveren en erop aan te dringen dat de inliggende waterschappen dit bedrag ook reserveren.

Reactie/besluit GS: De bedragen die u noemt herkennen wij niet. Voor Utrecht gaat het om € 5,93 mln. gereserveerd voor water (binnen POP3) in de periode 2016-2020. Dit komt bovenop het deel (€ 6,61 mln.) dat vanuit pijler 2 van het POP3 voor water al gereserveerd staat. De waterschappen hebben de intentie tot cofinanciering uitgesproken. Wij zullen zelf financieel niet bijdragen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-07

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie Utrecht de regie te voeren op de integratie van het water- en bodembeleid, in de samenwerking van boeren en tuinders met de hun waterschappen.

Reactie/besluit GS: De provincie Utrecht integreert reeds het water en bodembeleid door het integrale plan Bodem Water en milieuplan. We voeren vanuit onze kerntaken reeds de regie in het landelijk gebied, waarbij we samenwerken met de gebiedspartijen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-17

Samenvatting: Indiener is van mening dat er efficiencywinst te behalen is door de werkorganisatie van DAW en het project 'Verminderen nutriënten in Veenweide Rijn-West' te combineren en personele samenwerkingen te vormen.

Reactie/besluit GS: Het traject nutriënten in veenweide in Rijn West komt voort uit de samenwerking in deelstroomgebied Rijn West en is ingesteld door het RBO. LTO is vanaf het eerste moment betrokken en heeft een belangrijke rol gespeeld. Wij zien geen aanleiding om de projectorganisatie te wijzigen. Voor de doelstellingen van het DAW hoeft geen afzonderlijke projectstructuur te worden ingesteld. Via de bestaande structuren zijn de doelstelling van het DAW te bereiken. Daarmee vindt juist de noodzakelijke integratie plaats die nodig is om de doelen van water en KRW te bereiken. Wij verwachten van de LTO dat zij zich hard maakt om maatregelen uit te voeren die zijn afgesproken in het veenweide traject. Aangezien LTO, KAVB, Veelzijdig Boerenland deel nemen in het proces en ook vertegenwoordigd zijn in het bestuurlijke overleg nutriënten is er voldoende betrokkenheid.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 6-05

Samenvatting: Indiener constateert dat voor het halen van de zwemwater klasse "aanvaardbaar" er niet alleen een inspanningsverplichting bij de waterbeheerder ligt.

Reactie/besluit GS: Dit is een terechte opmerking. De verplichting tot het halen van de klasse aanvaardbaar ligt ook bij de houder van de zwemlocatie. Wij passen dit aan in het plan.

- Aanpassing in 5.2.3 Zwemwater.

Zienswijze van: 11-09

Samenvatting: Indiener vraagt de provincie om niet alleen een kaderstellende rol maar ook een stimulerende rol bij het zwemwaterbeleid in te nemen.

Reactie/besluit GS: Wij zien niet zozeer een stimulerende rol voor onszelf weggelegd maar vooral een faciliterende om invulling te geven aan de toenemende vraag naar nieuwe zwemlocaties. De ambitie voor nieuwe locaties, zoals verankerd in de Visie Recreatie en Toerisme 2020, richt zich in eerste instantie op de steden Utrecht en Amersfoort. Hiervoor hebben wij planologische ruimte verankerd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie in zogenoemde recreatiezones. Hierbij moet het initiatief in eerste aanzet bij deze gemeenten liggen. In het ruimtelijk spoor bekijken wij vroegtijdig wat de mogelijkheden zijn voor de ontwikkeling van een zwemwaterfunctie. En uiteraard voeren we hierover graag met u het gesprek.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

5.3 Bodemdaling

Zienswijze van: 2-03

Samenvatting: Indiener vraagt meer inzicht in de gevolgen van de beleidslijn voor bouwlocaties en de wijze waarop nu de dialoog hierover met gemeenten en initiatiefnemers plaatsvindt.

Reactie/besluit GS: De zienswijze doelt op de toelichtende tekst bij het beleid voor bodemdaling. Dit is bestaand beleid uit de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (PRS). Daarin zijn de voor bodemdaling gevoelige gebieden aangewezen, behorend tot paragraaf 4.1.2 van de PRS. Vigerende planologische bouwmogelijkheden worden met het Bodem-, Water- en Milieuplan niet teniet gedaan. Het bodemdalingsbeleid in het Bodem-, Water- en Milieuplan is aanvullend op het ruimtelijk beleid in de PRS. Op sommige plaatsen is sprake van stedelijk gebied (binnen de rode contour) dat tegelijkertijd is aangeduid als bodemdalingsgevoelig gebied en kwetsbaar voor oxidatie. Dit brengt volgens de PRS én het Bodem-, Water- en Milieuplan met zich mee dat wij hier bij voorkeur geen nieuwe bouwlocaties zien. Mocht bouwen echter toch nodig, reeds mogelijk of reeds aanwezig zijn, dan is het in deze gebieden extra belangrijk rekening te houden met de eisen die de eigenschappen van het bodem- en watersysteem ter plaatse stellen. Hierover zijn wij graag bereid met u (vroegtijdig) in overleg te treden.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 6-06

Samenvatting: Indiener vraagt de norm voor de maximale drooglegging achterwege te laten.

Reactie/besluit GS: Dit beleid is ongewijzigd ten opzichte van het Waterplan 2010-2015. Wij hebben geconstateerd dat het begrenzen van de drooglegging in veengebieden effectief is bij het remmen van bodemdaling. Wij delen niet uw mening dat het huidige beleid geen ruimte biedt voor maatwerk door de waterbeheerder. In deze planperiode zetten we de stap samen met onze partners naar het ontwikkelen van gedifferentieerd bodemdalingsbeleid. Wij nodigen u van harte uit om hierin met ons mee te denken.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 12-03, 17-03

Samenvatting: Indiener vraagt om een verduidelijking van de inleiding op het onderwerp bodemdaling.

Reactie/besluit GS: Wij zijn het eens met uw constatering dat het onderscheid tussen deze twee paragrafen niet duidelijk genoeg is. Wij passen dit aan door in de inleidende alinea van paragraaf 5.3 een toelichting op te nemen.

- Aanpassing in 5.3 Bodemdaling, in tekst onder Realisatie.

Zienswijze van: 12-04, 17-04

Samenvatting: Indiener vraagt ook gemeenten op te nemen als participerende partij.

Reactie/besluit GS: Uw constatering is juist, dit is inderdaad een omissie in het plan. Wij zullen gemeenten als participerende partij toevoegen in de realisatietabellen.

- Aanpassing in 5.3.1 Beperken bodemdaling, in tekst onder Realisatie.

Zienswijze van: 14-08

Samenvatting: Indiener verzoekt een minimale drooglegging vast te stellen waarbij agrarisch gebruik niet wordt belemmerd.

Reactie/besluit GS: Dit beleid is ongewijzigd ten opzichte van het Waterplan 2010-2015. Wij hebben geconstateerd dat het begrenzen van de drooglegging in veengebieden effectief is bij het remmen van bodemdaling. De afweging voor het te hanteren waterpeil ligt bij het waterschap die daarbij alle belangen afweegt en rekening houdt met variatie in hoogteligging.

In deze planperiode zetten we de stap samen met onze partners naar het ontwikkelen van gedifferentieerd bodemdalingsbeleid. Wij verwachten niet dat het beleid zich ontwikkelt richting het vaststellen van een minimale droogleggingsnorm. Het is wel denkbaar dat het gedifferentieerd beleid meer ruimte biedt aan een grotere drooglegging in sommige minder kwetsbare gebieden. Wij nodigen u van harte uit om hierin met ons mee te denken.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-09

Samenvatting: Indiener verzoekt de aanleg van onderwaterdrainage te faciliteren uit POP-3 middelen.

Reactie/besluit GS: Wij zien onderwaterdrainage ook als een kansrijk instrument en willen dit binnen het openstellingsbesluit POP3 op termijn opnemen als subsidiabele investering. Wij voeren op dit moment in het veenweidegebied met onze partners pilots voor onderwaterdrainage uit. Op grond van de resultaten van deze pilots zullen wij een afweging maken hoe en waar onderwaterdrainage als subsidiabel instrument kan worden ingezet. Dit borgen wij in ons nieuwe bodemdalingsbeleid.

Onze terughoudendheid om onderwaterdrainage vooruitlopend op ons nieuwe bodemdalingsbeleid te subsidiëren, komt vooral voort uit het feit dat we nu nog niet weten waar we dit middel effectief kunnen inzetten.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-10

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie Utrecht, samen met de waterschappen, capaciteit en middelen vrij te maken voor aanvullend onderzoek naar onderwaterdrainage.

Reactie/besluit GS: Naar onderwaterdrainage heeft de afgelopen jaren technisch onderzoek plaats gevonden. Hierbij is vooral gekeken naar de gevolgen voor waterkwaliteit, aan- en afvoer van polderwater en wateroverlast en natuurlijk naar het remmen van bodemdaling. Wij zijn van mening dat wij op dit moment afdoende basiskennis hebben over de effecten van onderwaterdrainage. We komen nu in de fase waarin we onderzoeken in welke gebieden we dit instrument effectief kunnen inzetten. Wij betrekken u hier graag bij.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-11

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie Utrecht een nieuwe bodemkaart op te stellen.

Reactie/besluit GS:

Wij delen uw mening niet dat de bodemkaart uit 2008 verouderde informatie bevat. Hoewel de bodemdaling natuurlijk verder schrijdt, gaat het niet zo snel dat er nu al weer een nieuwe kaart nodig is. De kaart biedt een gedetailleerde basis om te bepalen hoe de veengebieden zich in de toekomst zullen ontwikkelen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van :15-07

Samenvatting: Indiener vraagt meer inzicht in de gevolgen van de beleidslijn voor bouwlocaties, in het bijzonder voor het vierde kwadrant Kockengen en de wijze waarop nu de dialoog hierover met gemeenten en initiatiefnemers plaatsvindt.

Reactie/besluit GS: De zienswijze doelt op de toelichtende tekst bij het beleid voor bodemdaling. Dit is bestaand beleid uit de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (PRS). Daarin zijn de voor bodemdaling gevoelige gebieden aangewezen, behorend tot paragraaf 4.1.2 van de PRS. Vigerende planologische bouw mogelijkheden worden met het Bodem-, Water- en Milieuplan niet teniet gedaan. Het bodemdalingsbeleid in het Bodem-, Water- en Milieuplan is aanvullend op het ruimtelijk beleid in de PRS.

Op sommige plaatsen zoals bij het Vierde Kwadrant is sprake van stedelijk gebied (binnen de rode contour) dat tegelijkertijd is aangeduid als bodemdalingsgevoelig gebied en kwetsbaar voor oxidatie. Dit brengt volgens de PRS én het Bodem-, Water- en Milieuplan met zich mee dat wij hier bij voorkeur geen nieuwe bouwlocaties zien. Mocht bouwen echter toch nodig, reeds mogelijk of reeds aanwezig zijn, zoals provinciale staten in het verleden daartoe voor het Vierde Kwadrant de mogelijkheid hebben gegeven, dan is het in deze gebieden extra belangrijk rekening te houden met de eisen die de eigenschappen van het bodem- en watersysteem ter plaatse stellen. Hierover zijn wij graag bereid met u (vroegtijdig) in overleg te treden.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

5.4 Vaarwegen

Zienswijze van: 6-01

Samenvatting: Indiener kan zich niet vinden

in de stellingname van de provincie Utrecht om geen vergoeding toe te kennen voor de overdracht van vaarwegbeheertaken aan het waterschap en spreekt de hoop uit om daarover in de komende maanden aanvullende afspraken te maken.

Reactie/besluit GS: Naar aanleiding van de uitkomst van de contraexpertise zijn wij opnieuw in overleg getreden met uw waterschap. Over de hoogte van de toe te kennen vergoeding is overeenstemming bereikt. Over de uitwerking zijn we nog met elkaar in gesprek.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van:11-10

Samenvatting: Indiener mist stimuleringsbeleid vanuit de provincie om ontbrekende schakels in het basistoevervaartnet in te vullen (met name de verbinding van de Leidsche Rijn aan de westkant van het Amsterdam-Rijnkanaal met de Vecht aan de oostkant. . De gemeente Utrecht gaat hierover graag met ons in overleg.

Reactie/besluit GS: Wij realiseren ons dat er ontbrekende schakels bestaan in het basistourvaartnet. Wij investeren echter niet in de verbetering van fysieke vaarverbindingen en nemen hiervoor geen stimuleringsbeleid op in het plan. Wij zetten ons wel in voor de veiligheid op het water. Dit doen we ook voor het Amsterdam-Rijnkanaal door het onderzoeken van creatieve oplossingen met betrokken partijen. Daarnaast investeren we in de recreatieve functie van wateren door bijvoorbeeld de aanleg van het sloepennetwerk zoals in het Groene Hart, waarmee varen laagdrempeliger wordt gemaakt.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 15-05

Samenvatting: Indiener mist het voornemen van de provincie om te bewerkstelligen dat de oversteek over het Amsterdam-Rijnkanaal bij Nieuwersluis veilig kan worden gemaakt.

Reactie/besluit GS:

Wij herkennen het probleem van onveilige situaties bij het oversteken van het Amsterdam- Rijnkanaal. Daarom zetten we ons in voor de veiligheid op het water door het onderzoeken van creatieve oplossingen samen met de betrokken partijen. Echter, wij investeren niet in de verbetering van fysieke vaarverbindingen en nemen daarom hierover ook geen gebiedsspecifieke voornemens op in dit plan.

- Geen aanleiding tot aanpassing

6 Ondergrond

Zienswijze van: 13-09

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie meer richting te geven aan de wijze waarop zij omgaat met het zogenaamde normengat tussen de (strengere) normen uit de Drinkwaterwet en de Wet bodemsanering.

Reactie/besluit GS: Wij onderkennen de problematiek van het normengat. Binnen de landelijk gegeven beleidsruimte zoeken wij gezamenlijk met de drinkwaterbedrijven naar maatwerkoplossingen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

6.1 Grondwater en de Kaderrichtlijn Water

Zienswijze van: 3-09

Samenvatting: Indiener vraagt vanwege de risico's van open bodemenergiesystemen deze niet toe te staan in de strategische grondwatervoorraad, met name binnen grondwaterbeschermingsgebieden.

Reactie/besluit GS: De regels in de Provinciale Milieuvordering bevatten reeds een verbod op bodemenergiesystemen binnen grondwaterbeschermingsgebieden. Op grond van kennis van en ervaring met effecten van open bodemenergiesystemen, vinden wij het onnodig deze in zijn algemeenheid te verbieden in het eerste watervoerende pakket binnen de strategische grondwatervoorraad.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 3-10

Samenvatting: Indiener geeft aan dat, naast de grondwaterwinningen van Beerschoten, Bilthoven, Soestduinen en ook Amersfoort-Berg, ook bij de grondwaterwinning van Zeist sprake is van een antropogene verontreiniging van het grondwater.

Reactie/besluit GS: Dat klopt. Echter bij de KRW-beoordeling van de drinkwaterwinningen is het criterium een wijziging van de zuiveringsinspanning (als gevolg van een antropogene verontreiniging), ten opzichte van het referentiejaar 2000. En daar is bij de winning van Zeist geen sprake van. Bij Zeist heeft al vóór 2000 een wijziging van de zuivering plaats gevonden.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 1-01

Samenvatting: Indiener pleit voor het laten vervallen van de productiviteitseis voor bodemenergiesystemen, omdat dit onnodig, beperkend en in strijd met doelstelling wetgeving is.

Reactie/besluit GS: In het Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen is voor de bevordering van de goede werking van bodemenergiesystemen de Seasonal Performance Factor (SPF) als maat voor het rendement opgenomen. Voor een doelmatig gebruik van de bodem is naast een goed rendement van bodemenergiesystemen ook relevant dat open bodemenergiesystemen niet onnodig veel grondwater verplaatsen. Doelmatig gebruik van grondwater kan worden uitgedrukt in de zogenoemde 'productiviteit'. Met een beleidsregel t.a.v. productiviteit kunnen wij het doelmatig gebruik van de ondergrond bevorderen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 1-02

Samenvatting: Indiener verzoekt terughoudend om te gaan met de mogelijkheid het vergunde debiet voor een bodemenergiesysteem te beperken.

Reactie/besluit GS: Wij zullen zorgvuldig met deze mogelijkheid omgaan en daarbij rekening houden met de omstandigheden in het specifieke geval. Onder meer zullen wij daarbij te verwachten toekomstige ontwikkelingen betrekken en het al dan niet optreden van drukte in de ondergrond. Wij zullen hierover in overleg treden met de vergunninghouder.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 4-03

Samenvatting: Indiener staat achter het laten vervallen van de 50-jaarsregel voor WKO-systemen nabij drinkwaterwinningen, maar vraagt in de daarvoor in de plaats komende beleidsregel niet alleen het thermische invloedsgebied, maar de gehele invloedsgebied van het WKO-systeem te betrekken.

Zienswijze van: 4-04

Samenvatting: Indiener wil graag betrokken zijn bij de uitwerking van de beleidsregels .

Reactie/besluit GS: De invloedssfeer van een WKO-systeem wordt altijd beoordeeld bij de beslissing op een vergunningaanvraag voor een WKO-systeem. Deze effectbeoordeling betreft onder meer thermische effecten, hydrologische effecten en effecten van menging. De (nog vast te stellen) beleidsregel waar indiener op doelt, betreft een aanvulling op dit algemene beoordelingskader, vanwege de extra "gevoeligheid" van drinkwaterwinning voor een temperatuur-effect. In de nabijheid van drinkwaterwinningen zullen wij ook extra aandacht geven aan de mogelijke effecten van het aantrekken van ondiep grondwater.

Via de bestaande reguliere overleggen worden de drinkwaterbedrijven, waaronder indiener, betrokken bij de uitwerking van de beleidsregels.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 5-04

Samenvatting: Indiener verzoekt in het Bodem-, Water- en Milieuplan op te nemen dat begraafplaatsen bij voorbaat zijn toegestaan binnen de strategische grondwater voorraad.

Reactie/besluit GS: Gezien het abstractieniveau van dit Bodem-, Water- en Milieuplan hebben wij er bewust voor gekozen geen concrete grondgebruiksfuncties te benoemen. Verder ligt het veelal ook aan de concrete situatie of een specifieke gebruiksfunctie al dan niet een risico vormt. In het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan is aangekondigd dat in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Provinciale Ruimtelijke Verordening gebieden worden aangewezen waar gemeenten in hun ruimtelijk beleid en uitvoering rekening moeten houden met de strategische grondwater voorraad. Daarop aansluitend zullen wij een handreiking maken waarmee gemeenten nader kunnen bepalen of specifieke gebruiksfuncties al of niet een risico vormen voor de strategische grondwater voorraad.

- Aanpassing in 6.1.3 Strategische grondwater voorraad, in tekst onder Realisatie.

Zienswijze van: 9-02

Samenvatting: Indiener verzoekt bij de aanwijzing van een beschermingszone voor de calamiteitenonttrekking Cornelis Biemond rekening te houden met de gevolgen voor de toepassing van bodemenergiesystemen op bedrijventerrein Het Klooster.

Reactie/besluit GS: Bij de aanwijzing en begrenzing van genoemde beschermingszone zal rekening worden gehouden met de gevolgen voor de omgeving, waaronder de mogelijkheden voor toepassing van ondiepe bodemenergie op Het Klooster. Wij kunnen niet op voorhand uitsluiten dat de bescherming van de calamiteitenwinning zal leiden tot beperkingen voor de toepassing van bodemenergie.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 10-11

Samenvatting: Indiener vraagt om alle TOP (verdroogde) gebieden op te nemen in het plan en hiervoor ook hydrologische maatregelen te benoemen.

Reactie/besluit GS: Het klopt dat er naast de Natura 2000 gebieden ook Top en sub-top gebieden zijn aangewezen waarvoor verdrogingsmaatregelen zijn uitgewerkt. Voor al deze gebieden hebben wij conform het Waterplan 2009-2015 met elk waterschap afspraken vastgelegd over de maatregelen, de financiering en uitvoering. Deze afspraken hoeven niet opnieuw in een strategisch plan te worden vastgelegd.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 11-12

Samenvatting: Indiener vraagt om de strategische grondwater voorraad aan te passen aan de door haar in het gemeentelijke ontwerp-gebiedsplan opgenomen begrenzing van de strategische zoetwater voorraad.

Reactie/besluit GS: In de door Provinciale Staten op 14 april 2014 vastgestelde Kadernota ondergrond hebben wij in samenwerking met drinkwaterbedrijven aangegeven welke strategische grondwater voorraad wij willen vaststellen en beschermen. Dit hebben wij overgenomen in het Bodem-, Water- en Milieuplan. Doel van de

strategische grondwatervoorraad is het behouden van de mogelijkheden voor de winning van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening in de toekomst. Gebieden buiten de strategische grondwatervoorraad komen om diverse redenen in principe niet in aanmerking voor toekomstige drinkwaterwinning. Hieronder valt onder meer het stedelijk gebied.

In het gebiedsplan wordt gesproken over een strategische zoetwatervoorraad, die op sommige plaatsen in de teksten ook strategische grondwatervoorraad wordt genoemd. Deze omvat het gehele tweede watervoerende pakket binnen het grondgebied van de betreffende gemeente en de schone zone. Deze strategische zoetwatervoorraad wordt door de gemeente aangewezen als kwetsbaar object conform de Circulaire Bodemsanering.

De grondslag, het doel van de aanwijzing en de omvang en ligging van beide entiteiten zijn verschillend. Wij passen de begrenzing van de strategische grondwatervoorraad daarom niet aan.

De gemeente heeft inmiddels aangegeven in het definitieve gebiedsplan de term strategische grondwatervoorraad alleen te gebruiken in de betekenis van het Bodem-, Water- en Milieuplan. In alle andere gevallen is de term strategische zoetwatervoorraad vervangen door 2^e watervoerend pakket dan wel kwetsbaar object.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 11-13

Samenvatting: Indiener vraagt om het Bodem-, Water- en Milieuplan aan te passen, zodat het overeenkomt met haar ontwerp-gebiedsplan. Indiener vraagt tevens om ondiepe bodemenergie in de dynamische zone alleen toe te staan als onderdeel van een saneringsmaatregel en als de gebouwzijdige energievraag zo laag mogelijk is.

Reactie/besluit GS: Op onderdelen verschilt het beleid in het ontwerp-gebiedsplan van het provinciale beleid dat wij hebben vastgesteld om onze wettelijke taken en verantwoordelijkheden op grond van de Waterwet te kunnen uitvoeren. Dit hebben we eerder uitgebreid besproken met de gemeente. De verschillen ontstaan doordat gemeente en provincie ieder vanuit haar eigen taken en bevoegdheden soms andere keuzes maken. Verdere afstemming en samenwerking met de gemeente vinden wij daarom ook erg belangrijk bij de uitvoering en uitwerking van de plannen.

Initiatiefnemers hebben op grond van het gemeentelijke ontwerp-gebiedsplan de keuze om al dan niet toe te treden tot de gebiedsaanpak. WKO mag worden ingezet als saneringsmaatregel, maar dit is niet verplicht. Bij de beslissing op een aanvraag om een waterwetvergunning biedt de Waterwet geen grondslag voor vergaande eisen aan de gebouwzijdige energievraag. Hiervoor dient een ander spoor te worden gevolgd, bijvoorbeeld op grond van het Activiteitenbesluit of het Bouwbesluit, waarbij de gemeente meestal bevoegd gezag is.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 11-14

Samenvatting: Indiener stelt dat op grond van het gemeentelijke ontwerp-gebiedsplan WKO in de bufferzone (in het tweede watervoerende pakket) alleen is toegestaan als saneringsmaatregel, waarbij op grond van het ontwerp-gebiedsplan aanvullende eisen worden gesteld.

Reactie/besluit GS: Wij onderschrijven het belang om te voorkomen dat verontreinigingen uit het eerste watervoerende pakket het tweede pakket bereiken, of beter gezegd: om dit effect te vertragen. Wij vinden het echter onnodig beperkend om op voorhand eisen te stellen aan het type systeem dat is toegestaan in het tweede watervoerende pakket onder de bufferzone, of aan de monitoring, nu er geen aanwijzing is dat het grondwater hier is verontreinigd. Wij zijn van mening dat een initiatiefnemer de kans moet krijgen om aan te tonen dat op een veilige manier WKO toegepast kan worden in het tweede pakket.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-02

Samenvatting: Indiener pleit er voor om binnen de strategische grondwatervoorraad beschermende kleilagen intact te houden en vraagt zich af of, gezien de mogelijkheid in uitzonderlijke gevallen bodemenergiesystemen toe te staan in het 2e en 3e watervoerende pakket, of de grondwaterkwaliteit voldoende kan worden geborgd.

Reactie/besluit GS: De mogelijkheid voor WKO in diepere pakketten binnen de strategische grondwatervoorraad is alleen bedoeld voor uitzonderlijke gevallen. Vanwege de ruim voldoende grote omvang van de strategische grondwatervoorraad, en het belang van verduurzaming van de energievoorziening, willen wij deze mogelijkheid

openhouden. Hierbij moet de aanvrager aantonen dat het ondiepe pakket ongeschikt is voor bodemenergie en zal worden gekeken naar nut en noodzaak. Overigens gelden er sinds 2014 landelijke regels om te borgen dat boringen geen negatieve invloed hebben op de afdichtende werking van de kleilagen. Alle boorbedrijven moeten gecertificeerd en erkend zijn, en werken volgens het protocol mechanisch boren.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-03

Samenvatting: Indiener stelt dat doorboring van diepere scheidende lagen binnen de strategische grondwatervoorraad, t.b.v. MTO-, HTO en OGT-systemen onaanvaardbare risico's oplevert.

Reactie/besluit GS: Doorboring van kleilagen kan inderdaad een risico vormen voor de kwaliteit van het grondwater. Dat is ook de reden dat alleen gecertificeerde bedrijven zulke boringen voor ondiepe bodemenergie mogen uitvoeren, volgens vastgestelde richtlijnen. Wij vinden het belangrijk, dat eventuele risico's worden beperkt door het voorschrijven van afdoende technische voorwaarden en dat een goede monitoring en handhaving plaats zal vinden. Wij stellen geen algemeen verbod op boringen in.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-04

Samenvatting: Indiener verzoekt om rekening te houden met 30% meer drinkwatervraag in 2040.

Reactie/besluit GS: De drinkwatervoorziening moet ook robuust zijn voor een eventuele extra drinkwatervraag in de toekomst. Daarom hebben we ook een grote strategische grondwatervoorraad vastgelegd in dit plan. We gaan uitwerken hoe we omgaan met een extra drinkwatervraag in 2040 zoals de 30% die in een studie van het RIVM is genoemd.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-05

Samenvatting: Indiener verzoekt drinkwater als provinciaal belang op te nemen in de tabellen "Realisatie".

Reactie/besluit GS: In het Bodem-, Water- en Milieuplan is behoud van de strategische watervoorraden benoemd als provinciaal belang. Deze voorraden zijn vooral bedoeld om het drinkwaterbelang te borgen. Hierdoor is het niet nodig om aanvullend het drinkwaterbelang te benoemen in de tabellen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-06

Samenvatting: Indiener verzoekt een (bindende) adviesrol bij activiteiten nabij drinkwaterwinningen en activiteiten in de strategische grondwatervoorraad.

Reactie/besluit GS: Er is geen wettelijk kader om drinkwaterbedrijven een formele adviesrol te geven. In het kader van onttrekkingsvergunningen op grond van de Waterwet zijn drinkwaterbedrijven vaak belanghebbend en kunnen formeel reageren op een (ontwerp)besluit. Voor overige ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten die de drinkwaterbelangen raken betrekken wij drinkwaterbedrijven waar mogelijk.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-07

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie een meer sturende rol te nemen bij bodemverontreinigingen bij drinkwaterwinningen.

Reactie/besluit GS: Wij vinden de aanpak van bodemverontreinigingen rondom drinkwaterwinningen van groot belang en zien hier voor ons ook een actieve en waar mogelijk sturende rol. Dit blijkt o.a. uit beleidslijn 2 van paragraaf 6.2. Wij kiezen bewust voor een maatwerk aanpak.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-10

Samenvatting: Indiener is van mening dat de extra zuiveringsinspanning bij de winning Beerschoten waarschijnlijk ook in 2021 nog nodig is.

Reactie/besluit GS: Bij de beoordeling van de winningen is er vanuit gegaan dat de extra zuiveringsinspanning in 2021 niet meer nodig zou zijn. Inmiddels is ons bekend, zoals ook uit uw inspraakreactie blijkt, dat de genomen maatregelen bij Beerschoten naar verwachting circa 18 jaar nodig blijven. De prognose voor Beerschoten voor

2021 moet daarom aangepast worden. Dit betekent een fasering van het bereiken van de KRW-doelen waarvoor een motivering ex art 4 KRW in de factsheets zal worden opgenomen.

- Aanpassing in 6.1.1.2 Grondwaterlichaam Zand Rijn-West en beschermde gebieden, in tekst onder Toelichting.

Zienswijze van: 13-12

Samenvatting: Indiener vraagt instructieregels op te stellen teneinde te voorkomen dat in grondwaterbeschermingsgebieden gesloten bodemenergiesystemen worden gerealiseerd.

Reactie/besluit GS: In de Provinciale milieuverordening is reeds een verbod opgenomen op het oprichten, in exploitatie nemen of hebben van een bodemenergiesysteem (zowel open als gesloten) in een grondwaterbeschermingsgebied. In het Uitvoeringsprogramma Drinkwater 2014-2021 hebben wij ook een maatregel opgenomen voor handhaving van dit verbod.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-13

Samenvatting: Indiener stelt dat de beoordeling van de toestand van drinkwaterwinningen niet consequent is toegepast volgens het "Protocol voor toestand- en trendbeoordeling van grondwaterlichamen KRW".

Reactie/besluit GS: Wij zijn van mening het protocol goed toegepast te hebben.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-14

Samenvatting: Indiener stelt dat naar verwachting de grondwaterlichamen zand Rijn-Oost en zand Rijn-Midden in 2021 nog in een slechte toestand verkeren. Een motivering ex art 4 KRW voor de fasering van het bereiken van de KRW-doelen naar 2027 ontbreekt. Ook ontbreekt de verwachte toestand in 2027 voor deze 2 grondwaterlichamen. Indiener acht een inzet in Bodem-, Water- en Milieuplan op het bereiken van de goede toestand voor alle drinkwaterwinningen in 2021 noodzakelijk.

Reactie/besluit GS: Zand Rijn-Oost ligt niet in de provincie Utrecht. Voor grondwater afhankelijke terrestrische ecosystemen in Zand Rijn-Midden is nu nog niet zeker of de doelen in 2021 worden gehaald. Naar verwachting zullen nog niet alle maatregelen uit de beheerplannen van N2000-gebieden zijn uitgevoerd voor 2021. De motivering voor faseren is in de factsheet aangegeven. Er zijn geen aanwijzingen dat de doelen voor de Utrechtse drinkwaterwinningen gelegen in het grondwaterlichaam Zand Rijn-Midden in 2021 niet gehaald worden. Met het opstellen van gebiedsdossiers en het daaruit voortvloeiende Uitvoeringsprogramma Drinkwater 2014-2021 zetten wij ons in op het bereiken van de goede toestand voor alle drinkwaterwinningen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-15

Samenvatting: Indiener stelt dat de resultaten van toestands- en probleemstoffenbeoordeling niet op elkaar aansluiten.

Reactie/besluit GS: De toestandbeoordeling is conform het protocol uitgevoerd. Een analyse van de probleemstoffen, zoals het RIVM in de Eindevaluatie gebiedsdossiers heeft gedaan, maakt geen onderdeel van uit van de toestandsbeoordeling. In de gebiedsdossiers, die wij samen met de gebiedspartners (waaronder het waterleidingbedrijf) heeft opgesteld, zijn de bedreigingen voor de drinkwaterwinningen in kaart gebracht. Een analyse van de probleemstoffen maakt daar onderdeel van uit. Een gemeten waarde van een chemische stof in een winput leidt niet noodzakelijkerwijze tot een negatief oordeel voor de winning of het gehele waterlichaam.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-16

Samenvatting: Indiener stelt dat uit het Bodem-, Water- en Milieuplan en de onderliggende factsheets de relatie tussen belasting en maatregelen per winning niet kan worden afgeleid. Indiener verzoekt de provincie een beter onderbouwing te geven voor de toestandsprognose voor 2021.

Reactie/besluit GS: De maatregelen zijn in samenspraak met het waterbedrijf opgesteld en opgenomen in de factsheets. In de factsheets is een omschrijving gegeven van de maatregel met het beoogde doel en daarmee de aan te pakken belasting. Op voorhand is echter niet van alle maatregelen te zeggen of ze volledig het gewenste effect hebben. Dit zal ervaring moeten leren. Een deel van de maatregelen is ook gericht op het voorkomen van

belastingen. De gebiedsdossiers worden regelmatig geactualiseerd en daarbij wordt dan nieuwe kennis en ervaring meegenomen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-17

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie invulling geven aan de afspraak in het bodemconvenant om bedreigende bodemverontreinigingen bij winningen aan te pakken.

Reactie/besluit GS: Wij zullen de afspraken uit het bodemconvenant nakomen. Met name artikel 5 bodemconvenant is daarbij relevant.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-18

Samenvatting: Indiener stelt dat kwaliteitsverbetering en -borging van gebiedsdossiers nodig is

Reactie/besluit GS: Over kwaliteitsverbetering en -borging van de gebiedsdossiers wordt landelijk gesproken. Wij volgen de landelijke ontwikkelingen. Wij actualiseren, in overleg met betrokken partijen, in 2018 de gebiedsdossiers.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 13-19

Samenvatting: Indiener stelt dat de gehanteerde voortgangsrapport voor de 1e planperiode 2009 – 2015 geen inzichtelijke informatie over de voortgang van de maatregelen en de doelrealisatie voor drinkwaterwinningen geeft. Indiener verzoekt de voortgangsrapportage drinkwaterwinningen te verbeteren en voor de 2^e planperiode een format te ontwikkelen waarin de voortgang per winning kan worden afgelezen.

Reactie/besluit GS: Wij zijn gebonden aan de landelijke afspraken en formats voor de factsheets en de voortgangsrapportages. Wij nemen uw vraag mee bij de uitvoering van het beleid. In het kader van het Uitvoeringsprogramma Drinkwater van de provincie Utrecht wordt jaarlijks de voortgang van de uitvoering per winning gerapporteerd in de werkgroep Drinkwater.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-12

Samenvatting: Indiener verzoekt om het benutten van grondwater voor drinkwatervoorziening voor vee op te nemen als middelwaardig gebruik bij de indeling voor onttrekkingen.

Reactie/besluit GS: Veedrenking valt niet onder het begrip “winning voor menselijke consumptie” (cf NWWA en ILT). Daarom beschouwen wij grondwater voor vee als laagwaardig gebruik. Wij zullen dit opnemen in de tabel met indeling van de onttrekkingen.

- Aanpassing in 6.1 Grondwater en de Kaderrichtlijn Water, in tekst onder Beleid.

Zienswijze van: 14-13

Samenvatting: Indiener stelt dat het benutten van grondwater voor beregening niet belemmerd mag worden door kleinschalige winning voor menselijke consumptie, zeker in gebieden met beperkte beschikbaarheid van oppervlaktewater.

Reactie/besluit GS: Wij hanteren voor de grondwateronttrekkingen een indeling in winningen voor hoogwaardig, middelwaardig en laagwaardig gebruik. Criteria zijn de vereiste kwaliteit van het te onttrekken water en de vraag of er een openbaar belang mee wordt gediend. Naarmate het gebruiksdoel een hogere kwaliteit vereist en/of een openbaar doel dient, kennen wij aan de onttrekking een groter belang toe. Dit werkt door bij de vergunningverlening waar gebruikersbelangen (kunnen) conflicteren. Een winning voor beregening wordt niet beschouwd als een “winning voor menselijke consumptie” (cf NWWA en ILT) en valt daardoor in de categorie Laagwaardig gebruik. Bij de door u bedoelde afweging gaat het echter om de beschikbare grondwatervoorraad, m.a.w. een kwantiteitsafweging. Het Waterschap is hiervoor het bevoegde gezag. Wij voeren een vergunningplicht in voor nieuwe kleine winningen voor menselijke consumptie., waardoor er in de toekomst een belangenafweging plaats kan vinden en het landbouwbelang meegewogen kan worden.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-14

Samenvatting: Indiener verzoekt de mogelijkheid te bieden voor infiltratie van regen-/oppervlaktewater in de ondergrond.

Reactie/besluit GS: Dit type onttrekking/infiltratie is niet expliciet opgenomen in het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan. Daarom gelden de generieke regelgeving voor onttrekkingen en infiltraties en de algemene provinciale kaders voor onttrekkingen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 14-15

Samenvatting: Indiener wordt graag betrokken bij de totstandkoming van de handreiking "Omgaan met functiewijzigingen in de beschermingszones drinkwaterwinning en infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug".

Reactie/besluit GS: Bedoelde handreiking is reeds in het kader van een actie uit de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie gereed. Beoogd wordt de gemeenten instrumentarium aan te reiken om de bescherming van de drinkwaterbronnen tot zijn recht te laten komen in de bestemmingsplannen. Wij zullen de betreffende tekst in de tabel van par. 6.1.4 wijzigen in : "Wij stimuleren gemeenten om hierbij gebruik te maken van de Handreiking "Grond- en oppervlaktewaterbescherming bronnen voor drinkwater bij ruimtelijke plannen".

- Aanpassing in 6.1.4 Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug (toelichtend), in tekst onder Realisatie.

Zienswijze van: 16-05

Samenvatting: Indiener verzoekt om bij de beoordeling van vergunningaanvragen binnen de strategische grondwatervoorraad rekening te houden met het minder geschikt zijn van het eerste watervoerende pakket voor WKO.

Reactie/besluit GS:

WKO-systemen worden in de meeste gevallen gerealiseerd binnen de rode contour. De strategische grondwatervoorraad is juist gelegen buiten de rode contour. De verwachting is dan ook dat een conflict niet vaak zal optreden. Wanneer toch een aanvraag wordt gedaan voor een open WKO-systeem buiten de rode contour, binnen de strategische grondwatervoorraad, dan kan hier in uitzonderlijke gevallen vergunning voor worden verleend.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

6.2 Bodemverontreiniging

Zienswijze van: 2-04, 5-06, 12-05, 15-08, 17-05

Samenvatting: Indiener vraagt op welke wijze de provincie de overdracht van bodemtaken naar gemeenten (decentralisatie) gaat begeleiden.

Zienswijze van: 16-09

Samenvatting: Indiener vraagt op welke wijze de provincie de overdracht van bodemtaken naar gemeenten (decentralisatie) gaat begeleiden. Indiener vraagt hierbij ook aandacht te besteden aan een goede afstemming van het provinciale Bodem Informatie Systeem (BIS) op het komende landelijke BIS systeem en aan de samenvoeging van de gemeentelijke en provinciale BIS systemen.

Reactie/besluit GS: Dit onderwerp zien wij als "uitvoering van beleid" en komt in de uitvoeringsagenda van het Bodem-, Water- en Milieuplan en het uitvoeringsprogramma bodemconvenant aan de orde. Dan weten wij ook beter op welke wijze de Omgevingswet de taken en bevoegdheden en het overgangsrecht invult.

Wij hechten zeer aan de samenwerking met partners zoals gemeenten en zullen in samenspraak zorgdragen voor een goede overdracht van informatie over de invulling van deze rol en verantwoordelijkheden.

Wat betreft de bodeminformatie zijn de volgende opmerkingen te plaatsen:

- In het Convenant bodem en ondergrond d.d. 17 maart 2015 zijn afspraken gemaakt over de centrale ontsluiting van bodemdata via een landelijke voorziening. Hierbij is sprake van een nieuwe dataset. De afspraken hierover zijn nog niet dermate concreet dat het op dit moment duidelijk is wat er t.a.v. de huidige bodeminformatiesystemen afgestemd zou moeten worden. Om te kunnen beoordelen of en zo ja, en wat er op elkaar afgestemd zou moeten worden, dient meer informatie over de landelijke voorziening en nieuwe dataset bekend te zijn;
- Het beheer van de provinciale bodemdata ligt bij de RUD Utrecht. Afstemming van bodeminformatie moet dan ook via de RUD Utrecht lopen.
- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 5-07

Samenvatting: Indiener vraagt of de provincie kan bevorderen dat bij overdracht van taken aan gemeenten voldoende middelen beschikbaar komen.

Reactie/besluit GS: Wat betreft de financiën: het gaat hier om Rijksmiddelen. Voor de nieuwe periode 2016-2020 zijn de middelen reeds verdeeld, waarbij overigens ook VNG (onderhandelings)partij was. De overdracht zal vooral invloed hebben op de periode vanaf 2021. Uiteraard zullen wij in de gesprekken voor de periode na 2020 vanuit het IPO inzetten op een voldoende en evenwichtige verdeling van middelen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 2-05, 15-09, 16-10

Samenvatting: Indiener vraagt om een evaluatie(moment) om duidelijk te maken of inspanningen leiden tot het halen van de gestelde doelstellingen voor bodemverontreinigingen.

Reactie/besluit GS: Ten tijde van de opstelling van het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan ontbrak nog voldoende zicht op invulling nieuwe afspraken (Bodemconvenant 2016-2020). Het convenant geeft nu helder de opgaven en deadlines voor sanering en beheer van de bodemverontreinigingen. Tevens is in een tussen- en eindexamen voorzien (art. 17 Convenant). Alle betrokken partijen, inclusief provincie Utrecht, committeren zich hieraan. In het Bodem-, Water- en Milieuplan nemen wij een verwijzing op naar het Bodemconvenant.

- Aanpassing in 6.2 Bodemverontreiniging, in tekst onder Beleid en tekst onder Toelichting.

Zienswijze van: 5-05

Samenvatting: Indiener verzoekt in paragraaf 6.2 toe te voegen dat de provincie voor alle gevallen van ernstige bodemverontreiniging -in het bijzonder alle (potentiële) spoedgevallen- een beschikking 'ernst en spoed' zal hebben genomen, en dat op zijn minst gestart is met de sanering van spoedeisende gevallen, voordat de Omgevingswet in werking treedt.

Reactie/besluit GS: Ten tijde van het opstellen van het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan ontbrak nog voldoende zicht op invulling nieuwe afspraken in het Bodemconvenant 2016-2020. Het convenant geeft nu helder de opgaven en deadlines voor sanering en beheer van de bodemverontreinigingen, zie m.n. art. 4 en 5 Convenant. Moment beschikkingen ligt vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet (verwacht) eind 2018. Omdat het Bodemconvenant bij opstellen van het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan nog in discussie was konden wij dit toen niet concreter invullen. Wij nemen in het Bodem-, Water- en Milieuplan een actieve verwijzing op naar het Bodemconvenant.

- Aanpassing in 6.2 Bodemverontreiniging, in tekst onder Beleid en tekst onder Toelichting.

Zienswijze van: 6-07

Samenvatting: Indiener constateert dat in het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan geen aandacht wordt besteed aan waterbodems. Indiener stelt voor de rol van de provincie Utrecht bij waterbodems op te nemen in het Bodem-, Water- en Milieuplan.

Reactie/besluit GS: In een sideletter bij het Bodemconvenant geeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu een resumé van de afspraken ter afronding van de waterbodempoging in het convenant 2010-2015. Wij actualiseren in hoofdstuk 6.2 de passage over het Bodemconvenant en geven daarbij aan dat de waterbodemplots op de zogenaamde C-lijst moeten worden aangepakt.

Daarmee wordt ook aan de gewenste samenloop ter verbetering van het waterlichaam aandacht gegeven.

Wat betreft de voormalige (gesloten) stortplaatsen in waterbodems kunnen wij ons er in vinden dat in bepaalde gevallen extra aandacht nodig is voor de deugdelijkheid van de isolatie. Dit leidt niet tot aanpassing van het Bodem-, Water- en Milieuplan, omdat o.g.v. de Waterwet de verantwoordelijkheid hiervoor bij het waterschap ligt. De rol van de provincie bij waterbodems is heel beperkt, maar een goede onderlinge afstemming bij de uitvoering is uiteraard wel van belang.

- Aanpassing in 6.2 Bodemverontreiniging, in tekst onder Toelichting.

Zienswijze van: 13-08

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie duidelijker haar rol op te pakken als gebiedsgericht beheerder van grondwaterverontreinigingen en tevens meer duidelijkheid te geven over de besteding van de beschikbare middelen.

Reactie/besluit GS: Wij blijven ons actief inzetten voor een goede grondwaterkwaliteit, zeker waar winningen in het geding zijn. Of en wanneer wij als beheerder optreden is niet in het algemeen te zeggen. De uitwerking in het kader van de Omgevingswet is daarvoor richtinggevend.

De besteding van middelen zal onderdeel uitmaken van ons uitvoeringsprogramma bodemconvenant 2016-2020, dat wij begin 2016 gaan vaststellen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 15-10

Samenvatting: Indiener verneemt graag met welke gemeenten de provincie in overleg gaat over het handelingskader toemaakdek in het stedelijk gebied.

Reactie/besluit GS: Grondverzet in het stedelijk gebied wordt gefaciliteerd door de Nota Bodembeheer (opgesteld door de ODRU). Genoemde diffuse verontreinigingen met zware metalen (toemaakdek) speelt met name in het stedelijk gebied van de gemeente De Ronde Venen. De tekst in het Bodem-, Water- en Milieuplan wekt ten onrechte de indruk dat een handelingskader voor grondverzet in het stedelijk gebied nodig is. De passage doelt op het omgaan met diffuse spoedlocaties met humane risico's. Dit speelt overigens met name in het stedelijke gebied van de gemeente De Ronde Venen. Over deze mogelijke aanpak van diffuse spoedlocaties zal met de Odru en de gemeente de Ronde Venen overleg plaatsvinden. Wij zullen de tekst in hoofdstuk 6.2 verduidelijken en tevens aangeven dat in artikel 7 Bodemconvenant een afspraak over deze problematiek staat.

- Aanpassing in 6.2 Bodemverontreiniging, in tekst onder Toelichting.

6.3 Ontgrondingen

Geen zienswijzen.

6.4 Mijnbouwactiviteiten

Zienswijze van: 2-06, 15-11, 17-07

Samenvatting: Indiener vraagt de provincie hoe zij omgaat met het risico op calamiteiten bij conventionele winning van koolwaterstoffen binnen het gebied voor de strategische grondwatervoorraad?

Zienswijze van: 16-02

Samenvatting:

Indiener vraagt de provincie aan te geven wat de reden is om conventionele winning van koolwaterstoffen onder voorwaarden toe te staan binnen het gebied voor de strategische grondwatervoorraad en het infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug?

Zienswijze van: 16-03

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie om conventionele winning van koolwaterstoffen in haar gemeente als niet acceptabel te verklaren, vanwege de kans op aantasting van de archeologie, het grondwater en de kwetsbare natuur door een dergelijke grootschalige industriële activiteit.

Zienswijze van: 11-11

Samenvatting: Indiener vraagt om voor haar gemeente de winning van koolwaterstoffen als onacceptabel aan te duiden.

Zienswijze van: 17-07

Samenvatting: Indiener stelt dat de conventionele winning van koolwaterstoffen alleen plaats mag vinden als risico's op vervuiling van grondwater of calamiteiten worden uitgesloten.

Indiener stelt dat conventionele winning van koolwaterstoffen niet binnen Het Groene Hart plaats mag vinden.

Zienswijze van: 17-06

Samenvatting: Indiener stelt dat vanwege de kwetsbaarheid, de natuurwaarden en de recreatieve waarden van Het Groene Hart de winning van conventionele gaswinning niet binnen dit landschap past.

Reactie/besluit GS: Er bestaat inderdaad een risico van calamiteiten in het grondwater bij conventionele winning van koolwaterstoffen. En dit betekent, dat een conventionele winning van koolwaterstoffen niet op voorhand binnen de strategische grondwatervoorraad mogelijk is. Er zijn echter veel technische mogelijkheden om de kans op een calamiteit te beperken en om de effecten te beperken. Wij zullen, mocht de situatie zich voordoen, er bij het Rijk op aandringen om goede voorschriften ter beperking van het risico op te nemen in de vergunningen. Daarnaast vinden wij het belangrijk, dat ondergrondse activiteiten niet zorgen voor een te versnipperd gebied voor de strategische grondwatervoorraad, een voldoende groot gebied als strategische grondwatervoorraad

beschikbaar blijft en een goede monitoring en handhaving plaats zal vinden. Voor het infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug vindt bescherming plaats via het ruimtelijk spoor. Dit zorgt ervoor dat bij functiewijzigingen het ruimtelijk plan bestemmingen en regels bevat die de grondwaterkwaliteit met het oog op de drinkwaterwinningen en de kwelstromen naar natuurgebieden beschermen. Dit betekent dat het belang van het drinkwater en de kwelstromen naar natuurgebieden heel zorgvuldig meegenomen moet worden in de afweging en niet alle bestemmingen mogelijk zullen zijn in het infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug.

Wij hebben in de keuzen bij mijnbouwactiviteiten de kwetsbaarheid, de natuurwaarden en de recreatieve waarden van het Groene Hart meegenomen. Binnen het Groene Hart is er echter ook variatie in die waarden en om die reden zijn wij dan ook van mening, dat conventionele winning van koolwaterstoffen niet op voorhand voor het gehele gebied uitgesloten kan worden. Wij vinden dat conventionele winning van koolwaterstoffen niet past binnen de meest open gebieden binnen het Groene Hart.

Daarnaast hebben wij de provinciale belangen voor archeologie, grondwater en kwetsbare natuur meegenomen in onze afweging ten aanzien van conventionele winning van koolwaterstoffen. Met deze belangen moet in onze ogen adequaat rekening gehouden worden en wij zijn dan ook van mening, dat een winning van koolwaterstoffen niet zonder meer binnen die gebieden kan plaats vinden. Wij zien geen aanleiding vanuit de provinciale belangen om conventionele winning van koolwaterstoffen op voorhand als niet acceptabel te verklaren.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 3-12, 10-13, 16-01

Samenvatting: Indiener adviseert om voor de hele provincie Utrecht schaliegas als 'niet toegestaan' op te nemen.

Zienswijze van: 14-16

Samenvatting: Indiener verzoekt om geen medewerking te verlenen aan winning van schaliegas in landbouwgebieden. Indiener stelt dat gebieden met kwetsbare strekkingen, zoals veengronden, moeten worden uitgesloten van winning van schaliegas.

Zienswijze van: 11-11

Samenvatting: Als het gaat om het doen van boringen naar schaliegas in de provincie ontbreekt volgens ons op dit moment wederzijds de kennis om in stedelijke gebieden hierover uitspraken te doen.

Reactie/besluit GS: Het rijk is verantwoordelijk voor de keuze of schaliegas wel of niet is toegestaan. Wij hebben er voor gekozen om duidelijk inzicht te geven over de afweging ten opzichte van onze provinciale belangen. Op deze manier is het rijk eerder genoodzaakt rekening te houden met deze provinciale belangen bij keuzes rondom schaliegaswinning.

Wij zijn het eens met de constatering, dat de risico's van schaliegas onvoldoende bekend zijn om überhaupt in te kunnen stemmen met schaliegaswinning binnen de provincie. Wij voeren hiervoor de door Provinciale Staten aangenomen motie 'moratorium schaliegas' van 14 april 2014 uit, waarbij wij bij het Rijk een moratorium bepleiten op alle activiteiten die betrekking hebben op schaliegas tot dat er definitief duidelijkheid is over de landelijke wet- en regelgeving en de landelijke onderzoeken zijn afgerond. Wij zullen dit ook in de beleidstekst voor onconventionele winning van koolwaterstoffen duidelijk maken.

- Aanpassing in 6.4.2.3 'Onconventionele winning van koolwaterstoffen niet strijdig met provinciaal belang' in tekst onder beleid en tekst onder toelichting

Zienswijze van: 13-11

Samenvatting: Indiener stelt dat doorboring van de beschermende kleilagen binnen de strategische grondwatervoorraad niet wenselijk is vanwege de mogelijke risico's op vervuiling. Dit betekent volgens indiener ook dat bodemenergiesystemen (WKO, MTO, HTO en geothermie) en conventionele winning van koolwaterstoffen niet wenselijk zijn binnen de strategische grondwatervoorraad.

Reactie/besluit GS: Voor zover het ondiepe bodemenergiesystemen betreft (tot 500 m onder maaiveld) verwijzen wij naar onze reactie op zienswijze 13-03. Het navolgende betreft mijnbouwactiviteiten. Doorboring van kleilagen kan inderdaad een risico vormen voor de kwaliteit van het grondwater. Dat is ook de reden dat alleen gecertificeerde bedrijven zulke boringen mogen uitvoeren, volgens vastgestelde richtlijnen. De kans op calamiteiten is zeer klein en niet voor elk gebied en voor elke activiteit even groot. Wij vinden het belangrijk, dat ondergrondse activiteiten niet zorgen voor een te versnipperd gebied voor de strategische grondwatervoorraad, een voldoende groot gebied als strategische grondwatervoorraad beschikbaar blijft, rekening gehouden wordt met locatie van de toekomstige vraag naar drinkwater, risico's worden beperkt door het voorschrijven van afdoende

technische voorwaarden door het bevoegd gezag en een goede monitoring en handhaving plaats zal vinden. Daarnaast zullen er binnen de strategische grondwatervoorraad betere en mindere gebieden zijn voor een toekomstige drinkwaterwinning, ook dat aspect willen wij meenemen. Vanuit de net genoemde afwegingen en gezien de grote omvang van de strategische grondwatervoorraad kiezen wij voor een ruimtelijke bescherming van de strategische grondwatervoorraad, maar geen algemeen verbod op boringen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 2-07, 15-12

Samenvatting: Indiener wijst de provincie op het feit dat, in het geval van diepe geothermie, het verschil in omvang van installaties voor de winning van elektriciteit uit aardwarmte ook consequenties hebben voor de wenselijkheid van deze ontwikkeling.

Reactie/besluit GS: Het klopt dat de systemen in omvang kunnen verschillen. Om deze reden vinden wij een geothermie winning dan ook niet bij voorbaat mogelijk, maar zal op het moment beoordeeld moeten worden of de geplande geothermie installatie past binnen de provinciale belangen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 5-08

Samenvatting: Omdat de provincie als enige overheid een adviesrecht heeft bij een mijnbouwwetvergunning en om te zorgen dat er onderhandelingsruimte beschikbaar blijft, verzoekt de indiener om het stedelijk gebied, met uitzondering van de grondwaterbeschermingsgebieden, de nu 'groen' en 'geel' gekleurde gebieden in het buitengebied 'wit' te kleuren. Waarbij 'wit' betekent dat de provincie geen uitspraak doet over het mijnbouwpotentieel.

Reactie/besluit GS: De provincie heeft inderdaad adviesrecht in het kader van de Mijnbouwwet. Dit advies kan juridisch gezien enkel gaan over geotechnische en financiële aspecten van de vergunningaanvraag (zolang de Mijnbouwwet niet gewijzigd is). De milieu en ruimtelijke belangen moeten meegenomen worden in de Wabo-vergunning procedure. Hierbij is de gemeente voor de ruimtelijke afweging hetzij bevoegd gezag of wordt gevraagd om een verklaring van geen bedenkingen af te geven. Naast de juridische beperkte rol die de provincie op dit moment heeft, zullen wij andere belanghebbende partijen blijven informeren bij mijnbouw initiatieven, zodra deze bij ons bekend zijn.

Beleidsmatig kunnen wij alleen uitspraken doen over provinciale belangen. In het stedelijk gebied zijn er maar beperkt provinciale belangen. Om toch duidelijk te maken dat ook andere belangen kunnen gelden, passen wij de legendakleur 'groen' voor de mijnbouwactiviteiten aan in 'wit', omdat die kleur meer overeenkomt met de beleidsuitspraken. Om duidelijk te maken dat in stedelijk gebied belangen van gemeenten strijdig kunnen zijn met mijnbouwactiviteiten, blijft het stedelijk gebied gearceerd weergegeven.

- Aanpassing in 6.4.1, 6.4.1.3, 6.4.2, 6.4.2.3, 6.4.4 en in bijlage 9: Mijnbouwactiviteiten.

Zienswijze van: 17-08

Samenvatting: Indiener stelt dat de investering van de winning van koolwaterstoffen moet worden afgewogen ten opzichte van de investering in duurzame energie.

Zienswijze van: 16-03

Samenvatting: Daarnaast stelt indiener dat deze ontwikkelingen contraproductief zijn voor het verder uitrollen en ontwikkelen van duurzame, schone en hernieuwbare energie.

Reactie/besluit GS: De winning van koolwaterstoffen is van nationaal belang. Het rijk is dan ook verantwoordelijk voor de afweging tussen de winning van koolwaterstoffen en andere winning van energie, zoals duurzame energie. In het proces van de structuurvisies ondergrond en schaliegas geven wij aan, dat een goede afweging noodzakelijk is, voordat keuzen gemaakt worden.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 3-11

Samenvatting: Indiener geeft aan dat ook buiten Natura 2000-gebieden en TOP-gebieden sprake is van verdroging.

Reactie/besluit GS: Ook buiten deze gebieden kan inderdaad sprake zijn van verdroging. In het beleid voor verdroging zoals in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie/Provinciale Ruimtelijke Verordening is verwoord staat

dat wij in de TOP-gebieden actief de verdroging bestrijden (samen met anderen). In de SUB-top gebieden staan wij open om aan initiatieven van derden mee te werken. Daarbuiten nemen wij geen rol als provincie.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

6.5 Aardkundige waarden en monumenten

Geen zienswijzen.

6.6 Archeologie

Zienswijze van: 2-08, 15-13, 17-09

Samenvatting: Indiener vraagt de provincie aan te geven op welke wijze zij haar verschillende rollen op het gebied van archeologie (als toezichthouder, bij ontgroningen, bij het stellen van kaders richting de waterschappen en bij het tegengaan van bodemdaling) gaat invullen om daarmee de archeologische waarden te behouden.

Reactie/besluit GS: Ons beleid op het gebied van archeologie is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. Daarnaast zet de provincie zich in voor monitoring en beheer van bekende archeologische vindplaatsen en het stimuleren van bewustwording van dit bijzondere erfgoed van Utrecht door educatie en publieksbereik.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de cultuurhistorische hoofdstructuur en biedt de Cultuurhistorische Atlas van de Provincie Utrecht (CHAT) informatie over de archeologische waarden. Deze kan gebruikt worden als achtergronddocument door gemeenten bij hun beleid voor archeologie, maar kan ook door andere partijen gebruikt worden. Bij ontgroningen en grondwateronttrekkingen moet het bevoegd gezag volgens de Awb de relevante feiten en de af te wegen belangen meenemen. Hieronder valt ook archeologie. Daarnaast koppelen wij bodemdaling ook aan andere beleidsvelden die samenhangen. Bij het interbestuurlijk toezicht gaat het om de toetsing of gemeenten voldoende uitvoering geven aan hun wettelijke taken voortvloeiend uit de Monumentenwet. Dit staat nadrukkelijk los van provinciaal beleid.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

7 Leefkwaliteit stedelijk gebied

Zienswijze van: 3-13

Samenvatting: Indiener verzoekt om bijzondere aandacht voor de 'Ladder van duurzame verstedelijking'.

Reactie/besluit GS: Wij passen de 'Ladder van duurzame verstedelijking' toe als onderdeel van ons ruimtelijk beleid. Dit komt onder andere tot uitdrukking in ons rode contourenbeleid, zoals vastgelegd in onze Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

7.1 Beperken geluidhinder

Zienswijze van: 2-02, 5-09, 12-06, 15-06

Samenvatting: Indiener vraagt op welke wijze de provincie invulling gaat geven aan de geluidsdoelstelling (het beperken van de geluidsoverlast met een plandrempel van 61 dB Lden), na de invoering van geluidproductieplafonds.

Zienswijze van: 16-06

Samenvatting: Indiener vraagt op welke wijze de provincie invulling gaat geven aan de geluidsdoelstelling (het beperken van de geluidsoverlast met een plandrempel van 61 dB Lden), na de invoering van geluidproductieplafonds?

Ook vraagt indiener om, naast geluidreducerend asfalt, ook andere geluidreducerende maatregelen toe te voegen.

Reactie/besluit GS:

Naar verwachting worden geluidproductieplafonds onder de nieuwe Omgevingswet ingezet als handhavinginstrument. De referentiepunten langs provinciale wegen zijn een middel om de overschrijdingen van de geluidproductieplafonds te constateren. Doet zich dit voor, dan moet de provincie maatregelen moet treffen om de geluidstoename op de aanwezige woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen, te niet te doen. De introductie van geluidproductieplafonds op provinciale wegen is geen reden om het ingezette beleid te wijzigen.

In onze mobiliteitsvisie 2015-2028 hebben wij de keuze gemaakt om een modal shift niet meer als beleidsdoel op te nemen, omdat er externe factoren zijn die veel meer invloed hebben op de modal shift dan ons eigen beleid. Wij stimuleren wel vervoer waarbij fossiele brandstoffen steeds minder een rol spelen. Om de belemmeringen en kansen hiertoe te verkennen wordt een bijeenkomst duurzame brandstoffen georganiseerd.

- Aanpassing in 7.1.1 Beperken geluidhinder provinciale wegen, in tekst onder Toelichting.

Zienswijze van: 3-16

Samenvatting: In verband met de slechte score op het onderdeel geluidgehinderden in de "Staat van Utrecht" vraagt indiener om een apart Actieprogramma voor dit onderwerp.

Reactie/besluit GS: De Staat van Utrecht geeft een beeld van de geluidhindersituatie in de gehele provincie, veroorzaakt door *alle* bronbeheerders. Voor geluidhinder, veroorzaakt door wegen waarvan de provincie bronbeheerder is, hebben wij het Actieprogramma omgevingslawaaï provinciale wegen Utrecht opgesteld. De provincie heeft geen directe invloed op geluidhinder veroorzaakt door andere bronnen, zoals rijkswegen en gemeentelijke wegen. Wel zullen wij, indien er in rijks- en/of gemeentelijke infraprojecten een provinciaal belang aan de orde is, inbreng leveren en geluidhinder onder de aandacht brengen. Eén van de instrumenten die hierbij ingezet wordt is het stimuleren van het gebruik van Milieukwaliteitsprofielen. Door deze vroegtijdig bij de besluitvorming te betrekken kan een verbetering van de leefkwaliteit (in casu vermindering van geluidhinder) worden bereikt.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 8-04

Samenvatting: Indiener vraagt om een verwijzing in de tekst op te nemen naar het geluidsregister met als doel gemeenten te wijzen op het verplichte gebruik van dit register bij berekeningen.

Reactie/besluit GS: In de Reken- en Meetvoorschriften ten behoeve van de bepaling van het geluidsniveau is het uitgangspunt dat de uitvoerder van een akoestisch onderzoek gebruik maakt van de gegevens uit het geluidsregister. Wij zien dan ook geen reden om op deze plaats nog extra te verwijzen naar het geluidsregister.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 8-05

Samenvatting: Indiener vraagt om in paragraaf 7.1 (Beperken geluidhinder) ook aandacht te besteden aan de reflectie van geluid bij realisatie van gebouwen/objecten naar geluidgevoelige bestemmingen aan de overzijde van de weg, en dan met name bij de realisatie van bedrijfsgebouwen.

Reactie/besluit GS: In het "Reken- en meetvoorschrift geluid 2012" is vastgelegd hoe geluidsniveaus in het kader van de Wet geluidhinder worden vastgesteld en hoe akoestische onderzoeken moeten worden uitgevoerd. Daarbij wordt ook ingegaan op de situaties waarin en de manier waarop reflecties in rekening moeten worden gebracht. Aangezien dit wettelijk is voorgeschreven, nemen wij dit niet op in het Bodem-, Water- en Milieuplan. Overigens is in de situatie die indiener schetst (realisatie bedrijfsgebouw tegenover geluidgevoelig gebouw) gewoonlijk de gemeente het bevoegd gezag.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 8-06

Samenvatting: Indiener stelt dat contacten met Rijkswaterstaat over verkenningen en planstudies nuttig zijn voor het in beeld brengen van de consequenties voor geluidhinder van infrastructurele projecten.

Reactie/besluit GS: Uiteraard onderschrijven wij dit.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 16-07

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie op te treden als trekker/aanjager voor het opstellen van een goed werkende digitale verkeer- en milieukaart.

Reactie/besluit GS: In het kader van de uitvoering van het Realisatieplan Bodem, Water en Milieu 2013 zijn wij gestart met het onderzoeken van de mogelijkheden voor het opzetten van een digitale verkeer- en milieukaart. Met name omdat in de provincie Utrecht wordt gewerkt met verschillende verkeersmodellen is het een uitdaging om een dergelijke goed werkende digitale kaart op te zetten. Met vertegenwoordigers van een aantal gemeenten worden de mogelijkheden voor een provinciedekkende geluidkaart en de consequenties daarvan in beeld gebracht, mede in relatie tot de Laan van de leefomgeving van de Omgevingswet. Op basis hiervan zal een voorstel hiertoe aan alle gemeenten worden voorgelegd.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 2-01, 12-01, 15-01, 17-01

Samenvatting: Indiener geeft aan dat het niet altijd klopt om de RUD als uitvoerder of bevoegd gezag te vermelden in het plan. Veel bevoegdheden liggen ook nog bij gemeenten of de ODRU.

Reactie/besluit GS: Het is inderdaad niet correct om alleen de RUD als bevoegd gezag of uitvoerder te noemen. Wij passen deze zin aan op de betreffende plaatsen in het plan.

- Aanpassing in: 7.1.4 Beperking geluidshinder bij bedrijven en 7.1.6 Beperking geluidshinder kleine luchtvaart. Factsheets: 6.1.1.1, 6.1.1.2, 6.1.1.4 (in tabel bij reguleren).

7.2 Luchtkwaliteit

Zienswijze van: 3-14, 10-15

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie in het Bodem-, Water- en Milieuplan op te nemen dat zij de WHO-normen nastreeft.

Reactie/besluit GS: Wij stellen momenteel een digitale kaart op waarbij de WHO normen gebruikt worden om de huidige kwaliteiten in de provincie Utrecht beter in beeld te brengen. Op basis van dit beeld kunnen wellicht nadere doelen gesteld worden. Hierbij merken wij overigens op dat de provincie Utrecht relatief beperkte invloed heeft op het bereiken van deze doelen. Alle overheidslagen gezamenlijk hebben met hun beleid en uitvoering de meeste invloed op het bereiken van deze doelen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 3-15

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie een actieplan op te stellen waarmee milieuvriendelijk vormen van vervoer worden maximaal worden gestimuleerd.

Reactie/besluit GS: In onze Mobiliteitsvisie 2015-2028 benadrukken wij dat een goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto in een gezonde omgeving, de provincie Utrecht tot een aantrekkelijkere vestigingsplaats maakt, de economie versterkt en een duurzame leefomgeving bevordert. Voor het openbaar busvervoer streven wij naar zero emissie in 2028. Wij stimuleren vervoer waarbij fossiele brandstoffen steeds minder een rol spelen. Om de belemmeringen en kansen hiertoe te verkennen wordt een bijeenkomst duurzame brandstoffen georganiseerd. Wij onderzoeken de mogelijkheden voor het nemen van bronmaatregelen door het inzetten op schone brandstoffen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 10-16

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie om in het Bodem-, Water- en Milieuplan concrete ambities op te nemen om de uitstoot van ultrafijnstof terug te dringen. In dat verband pleit indiener voor het opstellen van een roet-reductieplan.

Reactie/besluit GS: Op basis van de roetkaart van het RIVM doen wij in 2015 een vervolgstudie naar de mogelijkheden om het ultrafijnstofprobleem op een aantal urgente locaties aan te pakken en brengen daarbij de kosten en de baten in beeld.

- Aanpassing in 7.2.2 Verder met verbeteren luchtkwaliteit, in tekst onder Toelichting.

Zienswijze van: 10-17

Samenvatting: Indiener verzoekt in het Bodem-, Water- en Milieuplan op te nemen op welke wijze de provincie inzet op communicatie richting inwoners over luchtkwaliteit, de effecten hiervan op de gezondheid en wat zij er zelf aan kunnen doen.

Reactie/besluit GS: Wij informeren onze inwoners over de luchtkwaliteit via de jaarlijkse provinciale rapportage luchtkwaliteit en de Atlas Leefomgeving. Ook informeren wij onze inwoners bij het optreden van smog (te hoge concentraties aan ozon, fijn stof of stikstofdioxide).

In het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan ontbreekt momenteel de provinciale rapportage luchtkwaliteit. Het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan wordt op dit punt aangepast.

- Aanpassing 7.2.1 Uitvoeren en naleven EU-richtlijn luchtkwaliteit, in tekst onder Realisatie.

Zienswijze van: 16-08

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie meetpunten voor luchtkwaliteit te realiseren met name in de buurt van snelwegen en provinciale wegen.

Reactie/besluit GS:

Het bepalen van de luchtkwaliteit gebeurt met een combinatie van meten en rekenen. De metingen zijn onderdeel van het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit van het RIVM. De metingen van het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit voldoen ruimschoots aan de Europese criteria en leveren betrouwbare gegevens. De rekenmodellen worden geïjkt met de meetresultaten.

De modelberekeningen worden gebruikt om de luchtkwaliteit voor de gehele provincie vast te stellen en om voorspellingen te maken over de toekomstige luchtkwaliteit. Samen geven metingen en modelberekeningen een compleet beeld van de luchtkwaliteit.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

7.3 Externe veiligheid

Zienswijze van: 2-09, 12-07, 15-14, 16-11, 17-10

Samenvatting: Indiener vraagt de provincie hoe wordt geborgd dat er voldoende middelen zijn voor het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (PUEV) dat een looptijd heeft tot en met 2018, terwijl het Bodem-, Water- en Milieuplan een looptijd heeft tot en met 2021?

Reactie/besluit GS: In verband met het aflopen van het PUEV zullen in 2017 afspraken worden gemaakt tussen Rijk, IPO en VNG over het onderwerp externe veiligheid. Op dit moment is niet te overzien welke afspraken zullen worden gemaakt en of er wederom middelen vanuit het Rijk beschikbaar zullen worden gesteld.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

7.4 Geurhinder

Zienswijze van: 2-10, 15-15

Samenvatting: Indiener verzoekt de provincie om in het Bodem-, Water- en Milieubeleid provinciaal beleid omtrent varend ontgassen op te nemen.

Reactie/besluit GS: Wij achten het ontgassen door schepen ongewenst vanwege de overlast die het ontgassen veroorzaakt en de gezondheidsschadelijke eigenschappen van de stoffen die vrijkomen in de lucht. Wij willen daarom dat dit probleem wordt opgelost. Echter, een structurele oplossing kan naar onze mening alleen (inter)nationaal geregeld worden.

Daarom is het geen onderdeel van het provinciale bodem-, water- en milieubeleid. Een risico van een oplossing op provincie niveau is dat het leidt tot het verplaatsen van het probleem. Bovendien zijn er nog vragen en onduidelijkheden over de handhaafbaarheid van een provinciaal verbod. Wij hebben daarom het Rijk nadrukkelijk verzocht om zo snel mogelijk te komen tot een landsdekkende oplossing voor het ontgassen door de binnenvaart. Tevens onderzoeken wij de mogelijkheden om, indien de (inter)nationale regeling te lang op zich laat wachten, een verbod op varend ontgassen op te nemen in de Provinciale Milieuverordening. De provincie neemt deel aan het landelijk coördinatie overleg varend ontgassen om een vinger aan de pols te houden.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

7.5 Lichthinder

Geen zienswijzen.

8 Gebieden die bijzondere bescherming behoeven

Zienswijze van: 3-17

Samenvatting: Indiener verzoekt om expliciet in te gaan op de milieueffecten die voor Natura 2000 gebieden een bedreiging vormen.

Reactie/besluit GS: Via de op te stellen uitvoeringsagenda voor het Bodem-, Water- en Milieuplan werken wij deze relatie verder uit. Dit doen wij onder andere door in de milieukwaliteitsprofielen voor de gebiedstypes in het landelijk gebied specifieke ambities op te nemen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Begrippen en afkortingen

Geen zienswijzen.

Tabellen

Tabel 1: Doelhoogtes (GEP's voor ecologische kwaliteitselementen en fysisch-chemische ondersteunende parameters) per oppervlaktewaterlichaam

Geen zienswijzen.

Tabel 2: Status, type en oordeel per oppervlaktewaterlichaam

Geen zienswijzen.

Bijlagen

Bijlage 1: Kwetsbare en vitale objecten

Geen zienswijzen.

Bijlage 2: Kaderrichtlijn Water

Geen zienswijzen.

Bijlage 3: Samenvatting KRW-grondwatermaatregelen provincie Utrecht voor tweede Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta

Geen zienswijzen.

Bijlage 4: Naamgeving en toelichting op watervoerende pakketten

Geen zienswijzen.

Bijlage 5: Mijnbouwactiviteiten

Zienswijze van: 2-07

Samenvatting: Indiener wijst de provincie op het feit dat, in het geval van diepe geothermie, het verschil in omvang van installaties voor de winning van elektriciteit uit aardwarmte ook consequenties hebben voor de wenselijkheid van deze ontwikkeling.

Reactie/besluit GS: Het klopt dat de systemen in omvang kunnen verschillen. Om deze reden vinden wij een geothermie winning dan ook niet bij voorbaat mogelijk, maar zal op het moment beoordeeld moeten worden of de geplande geothermie installatie past binnen de provinciale belangen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Kaarten

Kaart 1: Waterveiligheid en wateroverlast

Zienswijze van 5-02

Samenvatting: Indiener verzoekt om expliciet toe te lichten en te onderbouwen, dat het aanwijzen van het waterbergingsgebied bij Binnenveld niet in strijd is met de doelstellingen en de daaraan gekoppelde herstelmaatregelen in het kader van Natura 2000 voor het Binnenveld.

Reactie/besluit GS: De waterbergingsgebieden zijn als toelichtend object opgenomen. Dit blijkt niet uit de legenda voor kaart 1: Waterveiligheid en Wateroverlast. De legenda wordt aangepast door achter Waterbergingsgebieden '(toelichtend)' op te nemen.

- Aanpassing in kaart 1 (Waterveiligheid en Wateroverlast).

Kaart 2: Zoetwatervoorziening

Geen zienswijzen.

Kaart 3: Oppervlaktewater KRW

Geen zienswijzen.

Kaart 4: Oppervlaktewater niet-KRW

Geen zienswijzen.

Kaart 5: Zwemwater en vaarwegen

Zienswijze van: 8-03

Samenvatting: Indiener geeft aan dat het meest noordelijke deel van de Vaartsche Rijn ten onrechte op de kaart Vaarwegen is opgenomen.

Reactie/besluit GS: Deze opmerking is correct en de kaart wordt hierop aangepast.

- Aanpassing in kaart 5 (Zwemwater en vaarwegen).

Kaart 6: Bodemdaling

Geen zienswijzen.

Kaart 7: Grondwaterlichamen en grondwaterafhankelijke Natura 2000-gebieden

Geen zienswijzen.

Kaart 8: Strategische grondwatervoorraad

Geen zienswijzen.

Kaart 9: Grondwaterwinningen voor menselijke consumptie

Geen zienswijzen.

Kaart 10: Ondiepe bodemenergie

Geen zienswijzen.

Kaart 11: Bodemverontreiniging, ontgrondingen en opslag in de ondergrond

Geen zienswijzen.

Kaart 12: Conventionele winning van koolwaterstoffen

Geen zienswijzen.

Kaart 13: Onconventionele winning van koolwaterstoffen

Geen zienswijzen.

Kaart 14: Diepe geothermie

Geen zienswijzen.

Kaart 15: Aardkundige waarden en archeologie

Geen zienswijzen.

Kaart 16: Geluidhinder

Geen zienswijzen.

Kaart 17: Luchtkwaliteit, externe veiligheid, geur en licht

Geen zienswijzen.

Kaart 18: Gebieden die bijzondere bescherming behoeven

Geen zienswijzen.

Kaart 19: Grondwater KRW

Geen zienswijzen.

Zienswijze van: 6-08

Samenvatting: Indiener mist een functiekaart in het plan. Zij willen daar gebruik van kunnen maken bij bijvoorbeeld het voorbereiden van peilbesluiten of watergebiedsplannen.

Reactie/besluit GS: Het is juist dat we in dit Bodem-, Water- en Milieuplan niet meer een kaart hebben opgenomen met gebiedsfuncties. In onze Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie zijn de functies van een gebied begrensd. We hebben de functies van wateren, zoals bedoeld in art. 4.4 lid 2 van de Waterwet, vastgelegd in dit Bodem-, Water- en Milieuplan. Beide plannen zijn via <http://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl> te raadplegen en te combineren. Hiermee is het ook mogelijk om locatie specifiek te kijken welke functies van toepassing zijn.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Factsheets grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen in de provincie Utrecht

Factsheets worden niet meer opgenomen in het Bodem-, Water- en Milieuplan, maar zijn via een actieve link te ontsluiten op het Waterkwaliteitsportaal, zie toelichting onder ambtshalve wijzigingen in Bijlage I.

Zienswijze van: 2-01, 12-01, 15-01, 17-01

Samenvatting: Indiener geeft aan dat het niet altijd klopt om de RUD als uitvoerder of bevoegd gezag te vermelden in het plan. Veel bevoegdheden liggen ook nog bij gemeenten of de ODRU.

Reactie/besluit GS: Het is inderdaad niet correct om alleen de RUD als bevoegd gezag of uitvoerder te noemen. Wij passen deze zin aan op de betreffende plaatsen in het plan.

- Aanpassing in Factsheets: 6.1.1.1, 6.1.1.2, 6.1.1.4 (in tabel bij reguleren).

Zienswijze van: 10-07

Samenvatting: Indiener verzoekt om de gebieden Rijntakken (Amerongse Bovenpolder en Domswaard) en Nederrijn en Lek (Leuiterwaarden) met bijbehorende maatregelen op te nemen in de factsheets.

Reactie/besluit GS: De N2000 gebieden Rijntakken en Lek zijn niet grondwaterafhankelijk. Ze maken daarom geen onderdeel uit van de grondwaterfactsheets, maar van de oppervlaktewaterfactsheets bij het Beheerplan Rijkswateren, i.c. de factsheet NL93_7

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 10-08

Samenvatting: Indiener verzoekt om voor alle N2000 gebieden de N2000/PAS-maatregelen op te nemen in de factsheets, zo nodig onder het voorbehoud dat de maatregelen worden vastgesteld.

Reactie/besluit GS: In het proces is afgesproken alleen de maatregelen in het SGBP op te nemen waarover bestuurlijke en financiële overeenstemming is bij partijen.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 10-09

Samenvatting: Indiener verzoekt voor de onderdelen 'onevenredig kostbaar' en 'technisch onhaalbaar', achterin de grondwaterfactsheets, aan te sluiten bij de planning en afspraken in het PAS/N2000 traject.

Reactie/besluit GS: 'Onevenredig kostbaar' en 'technisch onhaalbaar' zijn ontleend aan de KRW en hebben betrekking op de fasering van het doelbereik tot na 2021. De maatregelen van de PAS zijn alle haalbaar en betaalbaar en gaan wij ook uitvoeren conform de planning van de PAS.

- Geen aanleiding tot aanpassing.

Zienswijze van: 10-10

Samenvatting: Indiener verzoekt om zorg te dragen voor de afstemming tussen grondwater- en oppervlaktewaterfactsheets wat betreft de maatregelen in en rond Natura 2000 gebieden en afstemming tussen N2000 en de KRW.

Reactie/besluit GS: Zodra er bestuurlijke besluitvorming is over de maatregelen ten behoeve van N2000 gebieden, kunnen de maatregelen formeel in het KRW-traject worden opgenomen. Met de waterschappen stemmen we op dat moment af in welke factsheet de maatregelen het beste kunnen worden opgenomen

- Geen aanleiding tot aanpassing.

BIJLAGE I Ambtshalve wijzigingen

Op enkele onderdelen worden ambtshalve wijzigingen voorgesteld. Dit betreft de volgende onderwerpen:

Waterverordening

Inhoud van de wijziging: In paragraaf 1.2 van het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan is aangekondigd dat de Waterverordeningen gelijktijdig met de Provinciale Milieuverordening (PMV) ter inzage zou worden gelegd. Dit is niet het geval; de PMV lag tot 2 september ter inzage, de herziening van de Waterverordeningen is nog niet gereed en de ter inzagelegging is enkele maanden uitgesteld.

Motivatie voor de wijziging: Voor het onderdeel normering wateroverlast en vaststellen peilbesluiten heeft het overleg met waterschappen en buurprovincies (het betreft interprovinciale verordeningen) meer tijd gekost dan voorzien.

Consequentie(s): Er zijn geen directe gevolgen van het later vaststellen van de Waterverordeningen. De gevolgen spelen bij het vaststellen van nieuwe watergebiedsplannen/peilbesluiten van Waterschappen. Mogelijk zou een enkel plan/besluit een paar maanden uitgesteld worden. In paragraaf 1.2 passen we de tekst aan.

Chemische doelen overig water

Inhoud van de wijziging: In paragraaf 5.2.2 van het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan staat dat de provincie Utrecht de KRW normen voor chemie uit het BkMW (Besluit kwaliteitseisen en monitoring water) van toepassing verklaart op de overige wateren.

Motivatie voor de wijziging: Het door de provincie Utrecht van toepassing verklaren van de KRW normen voor chemie uit het BkMW is alleen juridisch bindend als het wordt opgenomen in de normen in de Provinciale Milieuverordening (PMV). Wij zijn net als het Rijk hier geen voorstander van omdat dit wordt beschouwd als een te zwaar instrument en wij dan als provincie extra normen boven de landelijke normen opleggen. Wij nemen daarom een tekst op in het plan waarin we aangeven dat we aansluiten bij de normen voor chemie uit het BkMW en de in de onderliggende Ministeriële regeling monitoring opgenomen stoffen. Wij verwachten dat de waterschappen deze normen met ingang van 2016 als uitgangspunt voor afwegingen toepassen op alle oppervlaktewateren in de provincie Utrecht.

Consequentie(s): Dit uitgangspunt sluit aan bij hoe de waterschappen hiermee omgaan; drie van de vier waterschappen hebben in hun waterbeheerplan al een verwijzing naar het BkMW voor de chemische normen voor overig water opgenomen. HDSR doet een verkenning naar de vergroting van de KRW oppervlaktewaterlichamen, in dat geval is het BkMW van toepassing.

Eigen winningen en industriële winningen bestemd voor menselijke consumptie

Inhoud van de wijziging: In paragraaf 6.1.5.2 en paragraaf 6.1.5.3 van het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan is een absoluut verbod opgenomen voor respectievelijk kleine eigen winningen en kleine industriële winningen voor menselijke consumptie ($< 10 \text{ m}^3/\text{dag}$ of voor minder dan 50 personen). In plaats van dit absolute verbod wordt voor deze categorie een vergunningplicht voorgesteld. Dit nemen wij op in de Waterverordening.

Motivatie voor de wijziging: Juridisch is het lastig om een absoluut verbod voor deze kleine onttrekkingen bij verordening vast te stellen. Middels een vergunningplicht kan meer maatwerk geleverd worden. Dit betekent dat per geval een afweging van belangen gemaakt wordt en specifieke voorwaarden gesteld kunnen worden.

Consequentie(s): Negatieve effecten bij deze winningen zijn in een vergunning af te hechten. Dit zou meer inspanning voor de waterschappen kunnen betekenen (zij verlenen de vergunning). In de praktijk komen deze aanvragen echter niet vaak voor.

Bodemverontreiniging

Inhoud van de wijziging: In paragraaf 6.2 zijn enkele teksten geactualiseerd in verband met de inwerkingtreding van het Bodemconvenant.

Motivatie voor de wijziging: Naar aanleiding van het in april vastgestelde nieuwe Bodemconvenant.

Consequentie(s): Geen directe beleidsmatige gevolgen.

Bodem- en grondwaterverontreiniging

Inhoud van de wijziging: In paragraaf 6.1 (grondwater en de Kaderrichtlijn Water) en paragraaf 6.2 (bodemerontreiniging) vervalt onder “realisatie” de aanduiding dat er een aparte uitvoeringsagenda komt voor duurzaam beheer grond en grondwater.

Motivatie voor de wijziging: Deze aparte agenda beoogde de samenhang tussen het bodemerontreinigingsbeleid en het grondwaterbeleid te versterken. Nu er een uitvoeringsagenda voor het gehele bodem-, water- en milieubeleid komt vervalt de reden voor zo’n aparte agenda.

Consequentie(s): Geen beleidsmatige gevolgen.

Factsheets KRW

Inhoud van de wijziging: In het ontwerpplan waren de factsheets voor de KRW integraal onderdeel van de plantekst van het Bodem-, Water- en Milieuplan. De ambtshalve wijziging houdt in dat in plaats daarvan via een actieve link naar het Waterkwaliteitsportaal (Informatiehuis water) wordt verwezen naar de factsheets.

Motivatie voor de wijziging: Als de factsheets onderdeel zijn van het Bodem-, Water- en Milieuplan heeft dit tot gevolg dat de inhoud wordt gefixeerd op het moment van vaststelling van het plan door Provinciale Staten. Inmiddels blijkt dat het Rijk het format wil blijven aanpassen aan nieuwe informatiebehoeften tijdens de planperiode. Daarom is het niet meer zinvol om de factsheets als document vast te laten stellen door Provinciale Staten. De data die door de provincie moeten worden vastgesteld zijn wel in het plan opgenomen (tabellen).

Consequentie(s): Aangezien de factsheets voor oppervlaktewater ook gegevens bevatten waarvoor waterschappen bevoegd zijn, is het van belang dat de juiste versie wordt gebruikt. Door de verwijzing direct naar de bron, het Waterkwaliteitsportaal, wordt gegarandeerd dat iedereen dezelfde, meest actuele, factsheets gebruikt.

Strategische grondwatervoorraad

Inhoud van de wijziging: Bij station Driebergen-Zeist wordt het kaartvlak van de Strategische grondwatervoorraad iets kleiner gemaakt. Dit betekent ook een aanpassing van kaart 10 (Ondiepe bodemenergie).

Motivatie voor de wijziging: Bij het maken van de kaart is het object “Kantoren op knooppunt” uit de PRV over het hoofd gezien. Deze heeft hetzelfde effect op de Strategische grondwatervoorraad als het object “toekomstige bedrijventerreinen”, namelijk dat hier geen strategisch grondwatervoorraad gesitueerd kan worden. Dit beleid is eerder vastgesteld door PS in de kadernota Ondergrond (2014).

Consequentie(s): Er worden geen feitelijke gevolgen verwacht behoudens dat op de locatie meer ruimte komt voor het toepassen van WKO.

BIJLAGE II Voorstel wijzigingen Ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2021

Dit document bevat een voorstel voor wijzigingen op het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2020. Deze wijzigingen zijn tot stand gekomen op basis van de ingebrachte zienswijzen en een aantal ambtshalve wijzigingen. De voorgestelde wijzigingen zijn in de context van de tekst van het ontwerp Bodem-, Water- en Milieuplan 2016-2020 geplaatst. Met een ~~doorstroeping~~ van de tekst wordt bedoeld dat het voorstel is om deze tekst te schrappen. **Geel gearceerde** tekst geeft aan dat het voorstel is om deze tekst toe te voegen.

1.2 Waarom dit Bodem-, Water- en Milieuplan?

Het Bodem-, Water- en Milieuplan wordt opgesteld op grond van de verplichting in de Waterwet en de Wet Milieubeheer om respectievelijk een regionaal waterplan en een provinciaal milieubeleidsplan op te stellen. In december 2013 hebben wij besloten om ook het Grondwaterplan en de Kadernota Ondergrond in het Bodem-, Water- en Milieuplan op te nemen.

Wij kiezen er voor om aan te sluiten bij een plancyclus van 6 jaar in verband met de verplichtingen op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR). Dit is in lijn met hoe het Rijk omgaat met de wettelijk verplichte plannen voor water en milieu.

Wij geven deels uitvoering aan ons beleid via de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV), de Provinciale Milieuverordening (PMV) en de Provinciale Waterverordening. Tegelijk met de vaststelling van dit beleidsplan wordt een partiële herziening van de PMV ~~en Provinciale Waterverordening~~ vastgesteld. De doorwerking in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en PRV zal plaatsvinden in de eerstvolgende herziening van de PRS en de PRV.

1.3 Opmaat voor de omgevingsvisie

Op grond van de Omgevingswet moeten provincies één integraal plan voor de fysieke leefomgeving opstellen: de omgevingsvisie. De omgevingsvisie vervangt vier wettelijk verplichte plannen (de structuurvisie voor ruimtelijke ordening, het waterplan, het milieubeleidsplan en het mobiliteitsplan).

De Omgevingswet zal naar verwachting inhoudelijk weinig verandering met zich meebrengen. Alle bestaande normen uit de te integreren wetten, zoals over geluid en lucht, zullen in de nieuwe wet één op één worden overgenomen. Procesmatig worden wel veranderingen doorgevoerd. Denk daarbij bijvoorbeeld aan integrale beleidsontwikkeling en -uitvoering. Volgens de planning van het Rijk wordt de Omgevingswet (incl. AMvB's, invoeringsregelingen en overgangsrecht) op z'n vroegst in 2018 van kracht. **Wanneer in dit kader inhoudelijke taken van de provincie overgedragen worden aan de gemeenten zullen wij deze overdracht zorgvuldig laten plaatsvinden.**

Dit Bodem-, Water- en Milieuplan gaat op termijn op in de omgevingsvisie. Wij kiezen er daarom voor om met dit plan alvast te anticiperen op het gedachtegoed van de nieuwe Omgevingswet.

2.1 Onze visie en doelen

In onze strategische agenda 2011-2015 richten wij ons op het behoud en verder verbeteren van het aantrekkelijke woon-, werk- en leefklimaat in onze provincie. Een provincie met krachtige steden en dorpen en een vitaal landelijk gebied. Deze aantrekkelijkheid willen wij combineren met een sterke economische positie. Voor bodem, water en milieu betekent het centraal stellen van deze doelen dat:

- Wij streven naar een robuust bodem- en watersysteem. Dit houdt in dat onder normale omstandigheden alle functies goed uitgevoerd kunnen worden en dat extreme situaties goed opgevangen kunnen worden.
- Wij streven naar bodem-, water- en milieukwaliteiten die passend zijn voor de functie van een gebied.
- Wij streven naar een duurzaam gebruik van de fysieke leefomgeving, zodat de mogelijkheden die het natuurlijk systeem ons biedt ook in de toekomst gebruikt kunnen worden.

- Wij streven naar een gezonde leefomgeving, die een positieve bijdrage levert aan de economische en maatschappelijke ontwikkelingen in de regio.

Om deze doelen te bereiken onderscheiden wij twee hoofdlijnen in ons beleid:

1. Wij focussen ons op **vier prioriteiten**. Dit betreft urgente maatschappelijke problemen waarin de provincie in de aanpak een belangrijke rol kan spelen.
2. Wij werken vanuit **zes basiskwaliteiten** (bodemkwaliteit, waterkwaliteit, waterkwantiteit, lucht, geluid (incl. geur en licht) en externe veiligheid). Deze vormen een integraal onderdeel van al het provinciaal beleid gerelateerd aan de fysieke leefomgeving.

In de volgende twee subparagrafen gaan wij nader in op deze hoofdlijnen.

2.3.3 Gezonde leefomgeving

Bij plannen en projecten waarin wij betrokken zijn, brengen wij in beeld wat de gevolgen zijn van de voorgenomen ontwikkelingen op de kwaliteit van de leefomgeving. Wij richten ons op milieumaatregelen die op basis van (wetenschappelijke) kennis het meest effectief zijn voor het verbeteren van de gezonde leefomgeving. Conform ons Mobiliteitsprogramma 2015-2018 doorlopen wij de volgende stappen:

- breng alle gevoelige bestemmingen (zoals woningen, scholen, kinderdagverblijven) in beeld in de omgeving van de betreffende ruimtelijke ontwikkeling en/of gebiedsopgave;
- breng in beeld wat de effecten zijn van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling en gebiedsopgaven voor wat betreft de basiskwaliteiten van het Bodem-, Water- en Milieubeleid;
- breng in beeld wat de belasting is van de gevoelige bestemmingen (actuele en toekomstige situatie);
- geef aan op welke wijze eventuele belasting gecompenseerd of verkleind kan worden;
- geef aan welke mogelijkheden bestaan om extra ambities voor kwaliteit van de leefomgeving toe te voegen, onder voorwaarde van extra financiering.

Wij geven voor het grondgebied van de provincie duidelijke informatie over de actuele situatie en over de effecten van voorgenomen ontwikkelingen op de kwaliteit van de leefomgeving. Dit doen wij bijvoorbeeld aan de hand van de Gezondheidseffectscreeningsmethode (zie 3.4.5). Wij vragen in ons ruimtelijk beleid aan gemeenten om rekening te houden met de gezonde leefomgeving. Deze informatie kan hierbij ingezet worden.

Wij zijn ons bewust van de toenemende aandacht voor een meer op gezondheid gerichte benadering van de kwaliteit van de leefomgeving **en willen hierin een actieve rol spelen**. Samen met onze partners gaan wij nader onderzoeken welke rol wij hierbij kunnen hebben. **gaan wij dit nader uitwerken in een programma Gezonde Leefomgeving.**

2.4.1 Provinciale plannen en programma's

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 - 2028 (PRS)

In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) beschrijven wij ons ruimtelijk beleid voor de periode tot 2028. De PRS geeft aan welke doelstellingen wij van provinciaal belang achten, welk beleid bij deze doelstellingen hoort én hoe wij uitvoering geven aan dit beleid. Deels geven wij uitvoering aan ons beleid via de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) welke tegelijk met de PRS is opgesteld. In de PRS is onder meer vastgelegd dat wij streven naar een gezonde, veilige, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving.

De operationele vertaling van de thema's zoals die zijn benoemd in de PRS vindt plaats in het Ruimtelijk Actieprogramma (RAP).

3.4.3 Milieukwaliteitsprofielen

Het begrip ruimtelijke kwaliteit is voor de bodem-, water- en milieuthema's uitgewerkt in milieukwaliteitsprofielen. Door de milieukwaliteiten en de invloed daarop vanuit verschillende bronnen integraal mee te nemen in gebiedsontwikkelingen wordt in een vroegtijdig stadium de basis gelegd voor een gezonde, veilige en

aantrekkelijke leefomgeving. De profielen zijn er voor zowel stedelijke als landelijke gebieden. De profielen passen wij toe in combinatie met een digitale ontwerptafel waarmee wij interactieve planvorming faciliteren. Dit innovatieve instrument bevordert de communicatie tussen de verschillende partijen en draagt daarmee bij aan de integraliteit en de kwaliteit van de planontwikkeling.

De gebiedsambities zoals benoemd in de milieukwaliteitsprofielen actualiseren wij periodiek als onderdeel van de Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling.

4.2.1 Regionale waterkeringen en normering

Toelichting

De veiligheidsnormen voor de keringen in het westen van onze provincie zijn samen met de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland en in nauw overleg met de waterschappen vastgesteld. De keringen in de Gelderse Vallei en de Eemolders zijn door de provincies Utrecht en Gelderland vastgelegd, in nauw overleg met Waterschap Vallei en Veluwe.

Als uitwerking van de waterverordeningen is in uitvoeringsbesluiten vastgesteld wanneer de regionale keringen getoetst moeten worden en wanneer deze moeten voldoen aan de veiligheidsnormen. De regionale waterkeringen moeten in 2020 voldoen aan de veiligheidsnorm. Op basis van een gemotiveerd verzoek van de waterbeheerder kunnen Gedeputeerde Staten uitloop toestaan.

In 2018 gaan wij in nauwe samenwerking met de betrokken waterschappen het vooronderzoek doen voor eventuele aanpassing van de normen voor de regionale waterkeringen. Hierbij wordt gekeken naar het instrumentarium, de (verwachte) ruimtelijke ontwikkelingen, de uitkomsten van het Deltaprogramma, de nieuwe normen en normeringssystematiek van de primaire keringen, nieuwe inzichten op basis van overstromingsmodellen, afstemming met de normering voor regionale wateroverlast etc. Deze werkzaamheden kunnen aanleiding zijn om bestaande afspraken te herzien. In 2018 gaan wij het vooronderzoek doen voor eventuele aanpassing van de normen voor de regionale waterkeringen. Hierbij wordt gekeken naar het instrumentarium, de (verwachte) ruimtelijke ontwikkelingen, de uitkomsten van het Deltaprogramma, de nieuwe normen en normeringssystematiek van de primaire keringen, nieuwe inzichten op basis van overstromingsmodellen, afstemming met de normering voor regionale wateroverlast etc.

Wij gaan een doelmatigheidsonderzoek uitvoeren voor het wel of niet normeren van voorlandkeringen in de uiterwaarden van de Neder-Rijn en Lek.

4.3 Overstroombaar gebied

Toelichting

.....

Overstromingsrobuust inrichten

Grote delen van de provincie liggen in overstroombare gebieden van Neder-Rijn, Lek en het Eemmeer. Door een goed doordachte locatiekeuze en ruimtelijke inrichting kunnen de gevolgen van een overstroming aanzienlijk beperkt worden. Ook kunnen kosten vermeden of beperkt worden die anders gemaakt moeten worden voor overstromingsrobuust bouwen. Bij het bouwen in een overstroombaar gebied wordt aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met overstromingsgevaar en welke maatregelen zijn genomen. Dit geldt voor nieuw te bouwen grootschalige woonwijken, grootschalige bedrijventerreinen en voor vitale en kwetsbare objecten. Voor buitendijkse gebieden geldt dit ook voor kleinschalige woonwijken en bedrijventerreinen (zie 4.3.1). In Bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de kwetsbare en vitale objecten. Een verdere uitwerking is te vinden in de Handreiking Overstromingsrobuust inrichten: https://www.provincie-utrecht.nl/publish/library/681/handreiking_overstromingsrobuust_inrichten_januari_2010.pdf.

5.1 Zoetwatervoorziening

Beleid

- Wij werken mee aan de uitwerking van de Deltabeslissing zoetwater.
- In het kader van het Deltaprogramma zijn regionale uitvoeringsprogramma's opgesteld ten behoeve van de zoetwatervoorziening door Rijk, regio en gebruikers. Samen met onze partners gaan wij aan de slag met de uitwerking van de uitvoeringsprogramma's die van toepassing zijn op de provincie Utrecht.
- In het Nationaal Waterplan is een nieuw instrument voor zoetwater geïntroduceerd, het voorzieningenniveau. Afgesproken is dat de provincies het initiatief nemen om het proces om tot voorzieningenniveaus voor regionale watersystemen te komen in gang te zetten.
- Via onderzoek en innovaties zetten wij in op zelfvoorzienendheid in de provincie Utrecht.
- Wij zetten in op het optimaal meenemen van provinciale belangen en meekoppelkansen bij omvangrijke zoetwatermaatregelen zoals de KWA.

5.1.1 Verdringingsreeks zoetwatervoorziening (toelichtend)

Toelichting

...

Artikel 2.1 van het Waterbesluit legt de landelijke verdringingsreeks vast. Deze is bindend. De landelijke verdringingsreeks bepaalt de prioriteitsrangorde van de waterbehoeften waarvoor water mag worden benut in geval van watertekort. De landelijke verdringingsreeks is opgebouwd in vier categorieën van gebruikers, welke onderling zijn geprioriteerd. Provincies hebben de mogelijkheid om in een provinciale verordening de nadere prioritering binnen categorie drie (kleinschalig hoogwaardig gebruik) en categorie vier (overige behoeften) vast te leggen. Wij hebben daar voor de regio's Amstelland, Gelderse Vallei en het Eemgebied gebruik van gemaakt. De inzet van de regionale verdringingsreeksen wordt mede bepaald door de keuzes voor de waterverdeling op landelijk niveau.

5.1.2 Kleinschalige Water Aanvoer (KWA)

Toelichting

.....

Door klimaatverandering en een groeiende watervraag in West-Nederland zal een uitgebreide KWA vaker en langer ingezet moeten worden. Om goed te kunnen anticiperen op de veranderende vraag is in het Deltaprogramma zoetwater gekozen voor een adaptieve strategie. De uitbreiding van de KWA zal daarom gefaseerd, flexibel en naar behoefte plaatsvinden. Ten behoeve van de zoetwateraanvoer na 2021 zal in de planperiode 2016-2021 een Joint Fact Finding plaatsvinden.

5.2.1.1 Oppervlaktewaterlichamen KRW

Beleid

Met dit plan leggen wij van de KRW-oppervlaktewaterlichamen de begrenzing, het watertype, de status, de ecologische doelen en de ecologische en chemische toestand vast (zie ook de afzonderlijke oppervlaktewaterlichamen).

Voor informatie over de oppervlaktewaterlichamen wordt verder verwezen naar de Factsheets oppervlaktewaterlichamen per waterschap, te raadplegen in het Waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis water via www.waterkwaliteitsportaal.nl onder het kopje 'Rapportage'. Als u hier de meest recente link met factsheets aanklikt komt u in het overzicht met alle oppervlaktewaterlichamen (en grondwaterlichamen) per waterschap, die u vervolgens kunt raadplegen voor het betreffende oppervlaktewaterlichaam.

5.2.1.1.1 t/m 5.2.1.1.57 Factsheets voor de 57 oppervlaktewaterlichamen in de provincie Utrecht

5.2.2 Oppervlaktewater niet-KRW

Beleid

Wij vinden het van belang dat ook voor oppervlaktewateren die niet als KRW-waterlichaam zijn vastgesteld ('overige wateren') chemische en ecologische doelen gelden.

Voor de chemische doelen sluiten wij aan bij de normen voor de chemie uit het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water (Bkwm 2009). Voor zowel de KRW-waterlichamen als overige wateren kunnen de in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water (Bkwm) en de onderliggende Ministeriële regeling monitoring opgenomen stoffen en de daar vermelde getalswaarden als vertrekpunt dienen voor afwegingen.

Wij verwachten dat de waterschappen deze normen met ingang van 2016 als uitgangspunt voor afwegingen toe passen op alle oppervlaktewateren in de provincie Utrecht.

~~Wij vinden het van belang dat ook voor oppervlaktewateren die niet als KRW-waterlichaam zijn vastgesteld ('overige wateren') chemische en ecologische doelen gelden.~~

~~Voor de chemische doelen sluiten wij aan bij de normen voor de chemie uit het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water (Bkwm 2009). Met ingang van 2016 gelden deze normen voor alle oppervlaktewateren in de provincie Utrecht.~~

In deze planperiode willen wij, in samenwerking met de waterschappen, de gemeenten en de betrokken buurprovincies, komen tot de vaststelling van ecologische doelen voor overige wateren. Uitgangspunt is dat in de hele provincie Utrecht de doelen op dezelfde wijze worden bepaald via de landelijk afgesproken methodiek. Hierbij maken wij gebruik van de "Handleiding doelaflleiding overige wateren", zoals vastgesteld door de Stuurgroep Water (november 2013). Wij sluiten aan bij de KRW voor wat betreft systematiek, rollen en verantwoordelijkheden.

Met waterschappen, gemeenten en buurprovincies werken wij uit voor welke wateren wij ecologische doelen bepalen. Bij deze afweging speelt voor ons het volgende een rol:

- het effect op de KRW wateren;
- prioriteitstelling op basis van de KRW en overig beleid in een gebied.

5.2.3 Zwemwater

Beleid

- Wij willen de aanwezige officiële zwemwaterlocaties in oppervlaktewater (zomer 2014: 23 locaties) behouden dan wel uitbreiden tegen maatschappelijk verantwoorde kosten.
- Wij zien toe op de veiligheid en waterkwaliteit van de aangewezen zwemwaterlocaties. Wij streven naar gezond en veilig zwemwater met de resultaatsverplichting voor de waterbeheerder en houder van de zwemlocatie om voor alle aangewezen zwemlocaties de classificatie 'aanvaardbaar' tenminste te behouden en zo mogelijk de classificatie 'goed' of 'uitstekend' te bereiken.
- Indien bij een structureel slechte waterkwaliteit de classificatie 'aanvaardbaar' onhaalbaar of onevenredig duur is, leggen wij een permanent zwemverbod op en trekken de aanwijzing met functie zwemwater in.
- Wij communiceren over de aangewezen zwemlocaties (website, folder).

Realisatie

Provinciaal belang	Behouden en ontwikkelen van de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding (recreatie en toerisme).
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	Uitvoering van de Wet- en het Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz/Bhvbz). Daarmee voldoen wij ook aan de verplichtingen die de EU Zwemwaterrichtlijn (2006/7/EG) oplegt. Artikel 4.8 Waterbesluit. ~~De handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Participeren</i>	Wij participeren in gebiedsprojecten en ruimtelijke plannen waar eventueel een nieuwe zwemwaterlocatie aan de orde kan zijn.

5.3 Bodemdaling

In de provincie Utrecht komen diverse bodemtypen voor, de zandige Utrechtse Heuvelrug, de kleiafzettingen van de Rijn en Eem, droogmakerijen en veenbodems. Met name in het westen van de provincie treffen wij op uitgebreide schaal deze **veenbodems** aan. Veen is van oorsprong een slappe bodem die in duizenden jaren is ontstaan uit niet verteerde plantenresten. Sinds de mens de veenbodems is gaan gebruiken als landbouwgrond en om op te wonen, is het veen gaan dalen. Dit proces van bodemdaling zal nog eeuwen doorgaan tot al het veen is verdwenen.

Het verdwijnen van het veen heeft gevolgen voor het gebruik en beheer. Het waterbeheer is in grote mate bepalend voor de snelheid waarmee het veen verdwijnt. Vandaar dat wij beperkingen aan het waterbeheer en het gebruik kennen. Daarnaast hebben recente studies aangetoond dat differentiatie en maatwerk op de lange termijn wenselijk zijn. **Het is nog te vroeg in het proces om deze nieuwe inzichten om te zetten in provincie dekkend beleid.** Hiervoor is een traject opgestart wat ertoe moet leiden om het bodemdalingsbeleid te differentiëren. De aanleiding voor dit traject is beschreven in 5.3.2. **Vooralsnog blijft het bestaande beleid ongewijzigd van kracht, zoals is beschreven in 5.3.1.**

5.3.1 Beperken bodemdaling

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	Artikel 4.1.2 PRS en 2.1 PRV.
<i>Participeren</i>	Wij participeren in onderzoekstrajecten naar de effecten van bodemdaling. Wij nemen deel aan gebiedsprocessen van waterschappen bij het opstellen van watergebiedsplannen en peilbesluiten. Wij participeren in het Programma Westelijke Veenweiden (Groot Wilnis Vinkeveen, Noorderpark/Oostelijke Vechtplassen), als onderdeel van de Agenda Vitaal Platteland. Wij initiëren en participeren in onderzoeken naar adaptatiemogelijkheden, zoals onderwaterdrainage en alternatieve vormen van gebruik. Daarnaast koppelen wij bodemdaling ook aan andere beleidsvelden die samenhangen, zoals ruimtelijke ontwikkeling. Hierbij werken wij samen met waterschappen, provincies, gemeenten en de gebiedscommissies.

6.1 Grondwater en de Kaderrichtlijn Water

Beleid

....

6. Wij hanteren voor de grondwateronttrekkingen een indeling in winningen voor hoogwaardig, middelwaardig en laagwaardig gebruik. Criteria zijn de vereiste kwaliteit van het te onttrekken water en de vraag of er een openbaar belang mee wordt gediend. Naarmate het gebruiksdoel een hogere kwaliteit vereist en/of een openbaar doel dient, kennen wij aan de onttrekking een groter belang toe. Dit werkt door bij de vergunningverlening waar gebruikersbelangen (kunnen) conflicteren.

	Hoogwaardig gebruik	Middelwaardig gebruik	Laagwaardig gebruik
Onttrekkingscategorie (doel van de onttrekking)	Winnings ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening	<ul style="list-style-type: none"> - Grondwateronttrekking voor watervoorziening van natuurgebieden - Ondiepe open bodemenergie - Industriële winningen ten behoeve van menselijke consumptie - Eigen winningen ten behoeve van menselijke consumptie 	<ul style="list-style-type: none"> - Industriële onttrekkingen – niet consumptief - Tijdelijke en permanente onttrekkingen voor bouwwerken en infrastructuur - Bodemsanering - Beregening en bevoeiing - Artesische bronnen - Bestrijding grondwateroverlast - Watervoorziening waterpartijen - Veedrenking

Specifiek beleid vanuit de Kaderrichtlijn Water.

.....

Maatregelen

Om de grondwaterdoelstellingen te realiseren, worden voor de periode 2016 - 2021 nieuwe maatregelen getroffen. Dit doen wij op basis van de analyse van de toestand, de risico's en de trendontwikkeling van het grondwater en de in de periode 2010-2015 getroffen maatregelen. Wij hebben de ambitie om ook maatregelen te nemen om risico's op belasting of verontreiniging van het grondwater te voorkomen, de zogenoemde prevent & limit-maatregelen, ook als de toestand nu goed is. KRW-maatregelen zijn in elk geval nodig als de toestand of prognose van het grondwater voor 2021 niet goed is. Wij hebben deze nieuwe maatregelen opgesteld in samenspraak met de gebiedspartners.

Het overzicht van de maatregelen staat samengevat in Bijlage 3: Samenvatting KRW-grondwatermaatregelen provincie Utrecht voor tweede Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta. Deze maatregelen staan opgenomen in de factsheets voor het 2de tweede Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta, te raadplegen in het Waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water via www.waterkwaliteitsportaal.nl onder het kopje 'Rapportage' en maken integraal onderdeel uit van dit plan. Als u hier de meest recente link met factsheets aanklikt komt u in het overzicht met alle grondwaterlichamen (en oppervlaktewaterlichamen). Hier staan ook de uitgevoerde maatregelen van de vorige KRW-planperiode (2010-2015) genoemd.

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie. Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	... De handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.
<i>Participeren</i>	Wij werken samen met andere provincies en partners binnen Utrecht. Wij hebben hierbij een regierol voor grondwater, en een coördinatierol bij drinkwater. Voor drinkwater hebben wij de uitvoering van maatregelen opgenomen in een Uitvoeringsprogramma Drinkwater 2014-2021. Wij maken afspraken met andere (gebieds)partijen om hun bevoegdheid in te zetten voor de realisatie van de KRW-opgaven en de overige maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Drinkwater 2014-2021. Om de samenhang tussen het grondwaterbeleid /KRW en het beleid bodemverontreinigingen te versterken, stellen wij een Uitvoeringsagenda duurzaam beheer grond en grondwater op met daarin concrete uitvoeringsmaatregelen en acties op om de integrale beleidsontwikkeling vorm te geven.

6.1.1 Grondwaterlichamen

De toestand van een grondwaterlichaam moet voldoen aan de KRW vereisten. De KRW-opgave is dat het grondwaterlichaam, inclusief de grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen en het grondwaterafhankelijke oppervlaktewater in een goede toestand verkeren en blijven. Om de KRW-opgave voor grondwater te realiseren voeren wij KRW-maatregelen uit (zie 6.1), monitoren wij de kwantiteit en kwaliteit van het grondwater en rapporteren wij over de voortgang. De karakterisering van het grondwaterlichaam, de beoordeling van de toestand en de maatregelen zijn opgenomen in de factsheets bij voor het tweede Stroomgebiedbeheerplan (SGBP) Rijndelta, te raadplegen in het Waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water via www.waterkwaliteitsportaal.nl onder het kopje 'Rapportage'. Als u hier de meest recente link met factsheets aanklikt komt u in het overzicht met alle grondwaterlichamen (en oppervlaktewaterlichamen). [LINK TOEVOEGEN](#) en maakt integraal onderdeel uit van dit plan.

De beoordeling van de toestand van de grondwaterafhankelijke terrestrische systemen en van de drinkwaterwinningen heeft in 2014 op een andere wijze plaats gevonden dan in het referentiejaar 2009. De vergelijking met de vorige planperiode laat daarom soms een schijnbare achteruitgang zien terwijl in de praktijk geen sprake is van een achteruitgang.

De KRW biedt ruimte om af te wijken van de doelen. Fasering is mogelijk als verwacht wordt dat de toestand voor 2021 niet "goed" is.

6.1.1.1 Grondwaterlichaam Zand Rijn-Midden en beschermde gebieden

Beleid

....

De actuele informatie over dit grondwaterlichaam staat in bijgaande de factsheet voor het tweede Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta, te raadplegen in het Waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water via www.waterkwaliteitsportaal.nl onder het kopje 'Rapportage'. Als u hier de meest recente link met factsheets aanklikt komt u in het overzicht met alle grondwaterlichamen (en oppervlaktewaterlichamen). en maakt integraal onderdeel uit van dit plan (zie bij dit plan behorende Factsheets grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen in de provincie Utrecht):

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie. Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	Wij treffen de noodzakelijke maatregelen om de KRW-doelstellingen te realiseren. Dit zijn preventieve maatregelen (winningen) en curatieve maatregelen (aanpak spoedlocaties grondwaterverontreinigingen) (KRW, Wet bodembescherming, Besluit kwaliteitseisen en monitoring water). Wij monitoren de toestand en trend van het grondwater (chemische kwaliteit en stijghoogten) voor de KRW (KRW, Waterwet, Besluit kwaliteitseisen en monitoring water). ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Participeren</i>	Wij werken samen met andere provincies en partners binnen Utrecht. Wij hebben hierbij een regierol voor grondwater, en een coördinatierol bij drinkwater. Wij maken afspraken met andere (gebieds)partijen om hun bevoegdheid in te zetten voor de realisatie van de KRW-opgaven. Als grondwaterbeheerder zijn wij verantwoordelijk voor de uitvoering van grondwater gerelateerde maatregelen in Natura 2000-gebied Binnenveld (Hel/Blauwe Hel).

6.1.1.2 Grondwaterlichaam Zand Rijn-West en beschermde gebieden

Beleid

Onderstaande tabellen laten zien wat de toestand van het grondwaterlichaam Zand Rijn-West is en wat de prognoses zijn voor 2021. Mede op basis hiervan hebben wij maatregelen vastgesteld. Wij handhaven de doelen voor het grondwaterafhankelijke oppervlaktewater, voor de grondwaterafhankelijke terrestrische systemen (gelegen buiten de provincie Utrecht) en voor de veertien aanwezige (drink)waterwinningen.

De actuele informatie over dit grondwaterlichaam staat in bijgaande de factsheet voor het tweede Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta, te raadplegen in het Waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water via www.waterkwaliteitsportaal.nl onder het kopje 'Rapportage'. Als u hier de meest recente link met factsheets aanklikt komt u in het overzicht met alle grondwaterlichamen (en oppervlaktewaterlichamen) en maakt integraal onderdeel uit van dit plan (zie bij dit plan behorende Factsheets grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen in de provincie Utrecht):

Regionale testen	Toestand 2009	Toestand 2010-2015	Prognose toestand 2021
Grondwaterafhankelijke oppervlaktewaterlichamen	Goed	Goed	Goed
Grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen	Goed	Ontoereikend	Ontoereikend
Drinkwater	Goed	Ontoereikend	Goed Ontoereikend

Toelichting

....

Uitzonderingen van doelbereik

Binnen Utrecht is er is geen aanleiding voor doelverlaging, het toestaan van een tijdelijke achteruitgang of vanwege nieuwe ontwikkelingen. Er is wel aanleiding voor fasering. -doelverlaging, het toestaan van een tijdelijke achteruitgang of vanwege nieuwe ontwikkelingen. De motivering hierbij is, dat het voor de winning Beerschoten technisch onhaalbaar is om de doelen in 2021 te halen. De geplande maatregelen hebben langer de tijd nodig om voldoende effect te hebben. De winning Beerschoten bereikt daardoor, naar verwachting, pas na 2021 de goede toestand. Voor de winningen Beerschoten en Bilthoven is de prognose voor 2021 wel goed, dat d Door het treffen van maatregelen verbetert de kwaliteit van het onttrokken grondwater zodanig dat verbetert en de extra zuivering teruggedraaid kan worden. Hiervoor worden verschillende maatregelen genomen.

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie. Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	Wij treffen de noodzakelijke maatregelen om de KRW-doelstellingen te realiseren. Dit zijn preventieve maatregelen (winningen) en curatieve maatregelen (aanpak spoedlocaties grondwaterverontreinigingen). (KRW, Wet bodembescherming, Besluit kwaliteitseisen en monitoring water). Wij monitoren voor de KRW de toestand en trend van het grondwater (chemische kwaliteit en stijhoogten). (KRW, Waterwet, Besluit kwaliteitseisen en monitoring water). De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.
<i>Participeren</i>	Wij werken samen met andere provincies en partners binnen Utrecht. Wij hebben hierbij een regierol voor grondwater, en een coördinatierol bij drinkwater. Wij maken afspraken met andere (gebieds)partijen om hun bevoegdheid in te zetten voor de realisatie van de KRW-opgaven.

6.1.1.3 Grondwaterlichaam Deklaag Rijn-West en beschermde gebieden

Beleid

....

De actuele informatie over het grondwaterlichaam staat in bijgaande factsheet voor het tweede Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta, te raadplegen in het Waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water via www.waterkwaliteitsportaal.nl onder het kopje "Rapportage". Als u hier de meest recente link met factsheets aanklikt komt u in het overzicht met alle grondwaterlichamen (en oppervlaktewaterlichamen), en maakt integraal onderdeel uit van dit plan (zie bij dit plan behorende Factsheets grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen in de provincie Utrecht):

6.1.1.4 Grondwaterlichaam Zout Rijn-West en beschermd gebied

Beleid

....

De actuele informatie over het grondwaterlichaam staat in bijgaande factsheet voor het tweede Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta, te raadplegen in het Waterkwaliteitsportaal van het Informatiehuis Water via www.waterkwaliteitsportaal.nl onder het kopje "Rapportage". Als u hier de meest recente link met factsheets aanklikt komt u in het overzicht met alle grondwaterlichamen (en oppervlaktewaterlichamen), en maakt integraal onderdeel uit van dit plan (zie bij dit plan behorende Factsheets grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen in de provincie Utrecht):

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie. Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	Wij treffen de noodzakelijke maatregelen om de KRW-doelstellingen te realiseren. Dit zijn preventieve maatregelen (natuur) en curatieve maatregelen (aanpak spoedlocaties grondwaterverontreinigingen). (KRW, Wet bodembescherming, Besluit kwaliteitseisen en monitoring water) Wij monitoren de toestand en trend van het grondwater (chemische kwaliteit en stijghoogten) voor de KRW. (KRW, Waterwet, Besluit kwaliteitseisen en monitoring water) De handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.
<i>Participeren</i>	Wij werken samen met andere provincies en partners binnen Utrecht. Wij hebben hierbij een regierol voor grondwater, en een coördinatierol bij drinkwater. Wij worden mede-ondertekenaar en zijn medeverantwoordelijk voor het opstellen van het beheerplan Natura 2000 Botshol en het realiseren van de natuurdoelen, zie 6.1.2).

6.1.3 Strategische grondwatervoorraad

Realisatie

Provinciaal belang	Behoud van de strategische watervoorraden. Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren
<i>Reguleren</i>	In de PRS en PRV wordt het gebied aangewezen waar gemeenten in hun ruimtelijk beleid en uitvoering rekening moeten houden met de strategische grondwatervoorraad, en worden regels voor de bescherming ervan opgenomen. Daarop aansluitend maken wij een handreiking waarmee gemeenten nader kunnen bepalen of specifieke gebruiksfuncties al dan niet een risico vormen voor de strategische grondwatervoorraad.

6.1.4 Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug (toelichtend)

Realisatie

Provinciaal belang	Behoud van de strategische watervoorraden. Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	Gemeenten nemen in hun bestemmingsplan regels op ter bescherming van het infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug (PRV).
<i>Stimuleren</i>	Wij stimuleren gemeenten om bij nieuwe ontwikkelingen de Handreiking "Grond- en oppervlaktewaterbescherming bronnen voor drinkwater bij ruimtelijke plannen" te gebruiken. Wij vragen gemeenten bij nieuwe ontwikkelingen om aandacht voor de grondwaterkwaliteit in het infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug. Opstellen handreiking "Omgaan met functiewijzigingen in de beschermingszones drinkwaterwinning en infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug".

6.1.5.1 Grondwaterwinningen bestemd voor de openbare drinkwatervoorziening (grondwaterbeschermingszones)

Realisatie

Provinciaal belang	Behoud van de strategische watervoorraden. Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren, participeren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	In de PRS en PRV beschermen wij de grondwaterbeschermingszones (excl. de boringsvrije zones) ruimtelijk. In de PMV zijn milieuregels opgenomen voor de grondwaterbeschermingszones om de winning tegen risico's te beschermen. Wij handhaven die regels en maken met andere partijen afspraken waar het hun bevoegdheid betreft. De vastgestelde KRW-maatregelen zijn verplichtend voor partijen. Wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en de zorg om het doel te bereiken. Voortgang en effecten worden gemonitord en gerapporteerd voor de KRW. De KRW-maatregelen voor verspreidingspoed zijn gebaseerd op de Wet bodembescherming. Wij werken de bescherming van de calamiteitenonttrekking bij Nieuwegein uit. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Participeren</i>	Afspraken in het kader van de KRW tussen overheden en bevoegde gezagen. Samenwerking gebiedspartijen per winning op basis van gebiedsdossiers (wij coördineren en voeren de regie). Alle maatregelen voor winningen voor drinkwater worden programmatisch aangepakt en gevolgd in het Uitvoeringsprogramma Drinkwater 2014-2021.
<i>Stimuleren</i>	Maatregelen gericht op bewustwording (onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Drinkwater 2014-2021).

6.1.5.2 Eigen winningen bestemd voor menselijke consumptie

Beleid

Wij willen eigen winningen bestemd voor menselijke consumptie het gebruik van grondwater voor eigen drinkwatervoorziening zo veel mogelijk beperken. Nieuwe kleine eigen drinkwaterwinningen (minder dan 10 m³/dag of voor minder dan 50 personen) staan wij niet meer toe.

- Wij voeren een vergunningplicht in voor nieuwe eigen winningen voor menselijke consumptie, niet zijnde voor eigen gebruik.

- Bij de vergunningverlening moet de beschermbaarheid van de winning en de beschikbaarheid van alternatieven voor de grondwaterwinning worden meegenomen in de afweging van belangen (maatschappelijke kosten en baten).
- De eigenaar is er primair verantwoordelijk voor dat het water dat gebruikt wordt als drinkwater van goede kwaliteit is. Het is aan de eigenaar zelf om zich hiervan te vergewissen en zo nodig maatregelen te nemen, en om in te spelen op veranderende omstandigheden en wetgeving.
- Wij gaan de risico's voor de bestaande winningen in beeld brengen en met de eigenaren afspraken maken over de bescherming van de winning. Dit merken wij aan als een KRW-maatregel.
- Eigenaren van bestaande kleine eigen drinkwaterwinningen adviseren wij over te gaan op het gebruik van leidingwater.

Toelichting

Eigen d Drinkwaterwinningen zijn winningen waarbij grondwater door de eigenaar in eigen beheer wordt opgepompt en, eventueel na behandeling, als drinkwater ter beschikking wordt gesteld aan derden worden beschouwd als eigen winningen. Deze Eigen winningen staan onder direct toezicht van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en vallen onder de Drinkwaterwet. Het zijn doorgaans campings, vakantieparken e.d. met een eigen bron. Het gaat vaak om relatief kleine hoeveelheden. De KRW stelt eisen aan grondwater waaruit water onttrokken wordt voor menselijke consumptie. Hierbij hanteert Volgens de KRW is de grens voor winningen voor menselijke consumptie van tenminste 10 m³/dag of voor meer dan 50 personen voor winningen voor menselijke consumptie. De Waterwet is op dit punt dus minder streng. Onder de Waterwet zijn echter winningen van minder dan 10 m³/uur niet vergunningplichtig en daardoor vaak ook niet bij ons bekend. Om aan de KRW te kunnen voldoen moeten wij alle onttrekkingen in beeld hebben en bovendien willen wij een belangenafweging kunnen maken. Daarom is de vergunningplicht uit de Waterwet in de provinciale Waterverordening (PWV) aangescherpt voor alle nieuwe winningen voor menselijke consumptie, naar de 'KRW-grens' van ten minste 10 m³/dag of voor meer dan 50 personen. Nieuwe kleinere winningen voor menselijke consumptie (minder dan 10 m³/dag) zijn in de PWV verboden.

Bij de vergunningverlening moet de beschermbaarheid van de winning worden meegenomen in de afweging van belangen (maatschappelijke kosten en baten). De aanvrager zal daarvoor bij de vergunningaanvraag inzicht moeten geven in de aanwezige risico's. Voor bestaande winningen worden in deze planperiode door ons de risico's in beeld gebracht en met de eigenaren afspraken gemaakt over de bescherming. Dit merken wij aan als een KRW-maatregel.

Realisatie

Provinciaal belang	Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	<p>In de PWV: Wij voeren een vergunningplicht in voor nieuwe eigen winningen voor menselijke consumptie, niet zijnde voor eigen gebruik.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Invoeren vergunningplicht voor alle winningen voor menselijke consumptie van tenminste 10 m³/dag of voor meer dan 50 personen. • Verbod op nieuwe winningen voor menselijke consumptie kleiner dan 10 m³/dag of voor minder dan 50 personen. <p>De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.</p>
<i>Stimuleren</i>	<p>Wij gaan de risico's voor de bestaande winningen in beeld brengen en met de eigenaren afspraken maken over de bescherming.</p> <p>Wij adviseren eigenaren van bestaande kleinere eigen drinkwaterwinningen over te gaan op het gebruik van leidingwater.</p>

6.1.5.3 Industriële winningen bestemd voor menselijke consumptie

Beleid

- Wij voeren een vergunningplicht in voor nieuwe industriële winningen bestemd voor menselijke consumptie, niet zijnde voor eigen gebruik;
- Bij de vergunningverlening moet de beschermbaarheid van de winning en de beschikbaarheid van alternatieven voor de grondwaterwinning worden meegenomen in de afweging van belangen (maatschappelijke kosten en baten).
- Het bedrijf is er primair verantwoordelijk voor dat het eindproduct van goede kwaliteit is en dat daarbij de grondstof, in casu het grondwater, daartoe geschikt is. Het is aan het bedrijf om zich hiervan te vergewissen en zo nodig maatregelen te nemen, en om in te spelen op veranderende omstandigheden en wetgeving.
- Wij gaan de risico's voor de bestaande winningen in beeld brengen en met de bedrijven afspraken maken over de bescherming van de winning. Dit merken wij aan als een KRW-maatregel.
- Eigenaren van bestaande kleine industriële winningen adviseren wij over te gaan op het gebruik van leidingwater. ~~Nieuwe kleine industriële winningen voor menselijke consumptie (minder dan 10 m³/dag) staan wij niet toe.~~

Toelichting

Industriële winningen voor menselijke consumptie zijn winningen door bedrijven die volgens de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA) grondwater onttrekken en dit gebruiken bij de bereiding van producten voor menselijke consumptie. Deze winningen vallen onder de KRW. **De KRW stelt eisen aan grondwater waaruit water bestemd voor menselijke consumptie onttrokken wordt.**

....

Realisatie

Provinciaal belang	Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	In de PWV: Wij voeren een vergunningplicht in voor nieuwe industriële winningen bestemd voor menselijke consumptie, niet zijnde voor eigen gebruik. <ul style="list-style-type: none"> • ~~Invoeren vergunningplicht voor alle winningen voor menselijke consumptie van tenminste 10 m³/dag of voor meer dan 50 personen.~~ • ~~Verbod op nieuwe winningen voor menselijke consumptie kleiner dan 10 m³/dag of voor minder dan 50 personen.~~ <p>~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~</p>
<i>Stimuleren</i>	Wij gaan de risico's voor de bestaande winningen in beeld brengen en met de eigenaren afspraken maken over de bescherming. Wij stimuleren eigenaren van bestaande kleinere industriële winningen voor menselijke consumptie om aan te sluiten op waterleidingnet.

6.1.6.1 Toetsingskader vergunningverlening Waterwet, handhaving en ordening

Realisatie

Provinciaal belang	Ruimte voor duurzame energiebronnen. Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	Kader voor vergunningverlening Waterwet. Gedeputeerde Staten stellen beleidsregels vast op grond van het in dit plan opgenomen kader. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Stimuleren</i>	In enkele gebieden werken wij met gemeenten en gebiedspartijen samen aan het vaststellen van een interferentiegebied en sturingsregels, bijvoorbeeld voor Utrecht Rijnsweerd en het stationsgebied Utrecht. Naar verwachting zal dit zich de komende

	jaren vaker voordoen.
--	-----------------------

6.1.6.2 Ondiepe bodemenergie in grondwaterbeschermingszones

Realisatie

Provinciaal belang	Ruimte voor duurzame energiebronnen. Behoud van de strategische watervoorraden. Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren
<i>Reguleren</i>	De regels voor ondiepe bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingszones zijn opgenomen in de PMV. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~

6.1.6.3 Ondiepe bodemenergie in de strategische grondwatervoorraad

Realisatie

Provinciaal belang	Ruimte voor duurzame energiebronnen. Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren
<i>Reguleren</i>	Kader voor vergunningverlening. Mogelijk beleidsregel over afdichting afsluitende kleilaag ter bescherming strategische grondwatervoorraad, vast te stellen door GS. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~

6.1.6.4 Ondiepe bodemenergie in de gemeente Utrecht

Realisatie

Provinciaal belang	Ruimte voor duurzame energiebronnen. Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren
<i>Reguleren</i>	Kader voor vergunningverlening. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~

6.1.6.5 Ondiepe bodemenergie in het overige deel van de provincie

Realisatie

Provinciaal belang	Ruimte voor duurzame energiebronnen. Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren
<i>Reguleren</i>	Kader voor vergunningverlening. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~

6.2 Bodemverontreiniging

Beleid

Wij leveren een bijdrage aan het geleidelijk verbeteren van de algehele grond- en grondwaterkwaliteit binnen de provincie. Wij zullen de afspraken uit het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 (hierna: het Bodemconvenant) nakomen:

....

Toelichting

De aanpak van bodemverontreinigingen wordt vormgegeven door de Wet bodembescherming (Wbb) en de op 17 maart 2015 vastgelegde afspraken tussen het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen en bedrijfsleven in het Bodemconvenant. Gelijktijdig hebben deze partijen het Beleidsdocument duurzaam en efficiënt beheer en gebruik van bodem en ondergrond (het Beleidsdocument) vastgesteld. In het verlengde van het Bodemconvenant heeft het Rijk met het bedrijfsleven afspraken gemaakt in het Bedrijvenconvenant bodem 2016-2020. Deze partijen. Daaruit spreekt dat overheden en bedrijfsleven/derden zijn gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de aanpak van bodemverontreinigingen. Wij zijn, samen met de gemeenten Utrecht en Amersfoort, bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb).

Wij conformeren ons aan de afspraken in het Bodemconvenant en zullen in de geest handelen van het Beleidsdocument. We werken daarin samen met alle bij het convenant betrokken partijen aan de hand van een landelijk uitvoeringsprogramma. Evaluatie van de resultaten maakt hiervan deel uit.

.....

1. Aanpak spoedlocaties

De betrokken partijen willen, conform de afspraken in het Bodemconvenant 2016-2020, dat in 2020 alle spoedlocaties zijn aangepakt. Wij handhaven de huidige prioriteitsvolgorde:

1. de verontreinigingslocaties met humane risico's;
2. de verontreinigingslocaties in het grondwater met risico op verspreiding;
3. de verontreinigingslocaties met ecologische risico's.

In deze planperiode (2016-2021) ligt de nadruk op de aanpak van de verspreiding van verontreiniging via grondwater. Wij willen de verspreidingsrisico's wegnemen. Dit is een KRW-maatregel (zie 6.1. Grondwater en de Kaderrichtlijn Water).

Daarnaast hebben wij een signaleringslijst opgesteld van locaties waar mogelijk aanwezige ernstige grondwaterverontreinigingen zijn die grondwaterwinningen voor menselijke consumptie of Natura 2000-gebieden kunnen bedreigen (in het Bodemconvenant genoemd: de KRW-lijsten). Onderzoek moet uitwijzen of daadwerkelijk sprake is van bedreiging van deze kwetsbare objecten. Dit onderzoek is ook een KRW-maatregel (zie 6.1. Grondwater en de Kaderrichtlijn Water).

Ook pakken wij de spoedlocaties met ecologische risico's aan.

Voorts worden verontreinigde waterbodemplacaties, met name de zogenaamde C-lijstlocaties (Waterwet) waarvoor de waterschappen verantwoordelijk zijn, uiterlijk in 2020 aangepakt, waarbij mogelijk gebruik gemaakt wordt van het in het Bodemconvenant genoemde aanvullende budget. De provincie is verantwoordelijk voor indiening hiervan.

2. Omgaan met bodemverontreinigingen bij ruimtelijke ontwikkelingen

Het bodembeleid is in een nieuwe beleidsfase terechtgekomen. De focus lag tot nu toe vooral op bodemsanering, maar verschuift naar beheer in het licht van ruimtelijke ontwikkelingen en ten behoeve van maatschappelijke opgaven. Zeker na 2020 ligt de nadruk op gebiedsgericht beheer.

Op het moment dat de kwaliteit van grond en grondwater in een gebied een probleem vormt voor kwetsbare functies of voor gewenste ruimtelijke ontwikkelingen kan een maatwerkoplossing wenselijk zijn. Dit speelt bijvoorbeeld in gebieden waar een drinkwaterwinning is, een binnenstedelijke ontwikkeling plaatsvindt of een bodemenergiesysteem gewenst is. De mogelijke oplossing voor het probleem is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle partijen in dat gebied. Afhankelijk van de problematiek varieert onze rol van stimulerend, participierend of regulerend.

De integrale gebiedsgerichte aanpak waarbij bodemverontreinigingen worden betrokken, stimuleren wij zo dat deze effectief is en daadwerkelijk leidt tot oplossingen. Hierbij houden wij ook rekening met landelijke afspraken

en nieuwe wetgeving. Dit komt met name tot uitdrukking in de afspraak in art. 5 Bodemconvenant over het gebiedsgericht beheren van grondwaterverontreinigingen.

Gebiedsdossiers

Bij drinkwaterwinningen wordt aan de hand van gebiedsdossiers samengewerkt tussen partijen. Dit is gericht op het bereiken van de grondwaterdoelstelling van de KRW voor de goede toestand van drinkwaterwinningen, zodat de zuiveringsinspanning omlaag kan. Ook de relatie met de aanpak van grondwaterverontreinigingen wordt hierin meegenomen (zie 6.1.5.1).

Toemaakdek

Een aparte categorie vormt het toemaakdekgebied. Het gaat om vanaf de Middeleeuwen ontstane diffuse verontreinigingen met zware metalen in het veenweidegebied. Wij hebben de afgelopen jaren, in goed overleg met de betrokken gemeenten, een Handelingskader voor het verantwoord hergebruik van (ernstig) verontreinigde toemaakgronden in het landelijk gebied vastgelegd. Gemeenten zijn volgens het Besluit bodemkwaliteit bevoegd om het hergebruik van ernstig verontreinigde toemaakgronden toe te staan, voor zover daaraan geen risico's voor mens of milieu zijn. De Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) heeft het handelingskader voor het hergebruik van grond in het landelijk gebied integraal opgenomen in de Nota Bodembeheer regio Noordwest-Utrecht. Daarnaast zijn in de Nota regels opgenomen voor het hergebruik van grond in het stedelijk gebied in het toemaakdekgebied. Samen met de betrokken gemeenten overwegen wij ook voor het stedelijk toemaakdekgebied een beheerkader op te stellen. Daarnaast wordt h-Het onderwerp diffuse verontreinigingsproblematiek in relatie tot humane risico's is naar verwachting opgenomen in de nieuwe convenantafspraken Bodem voor de periode 2016-2020. Wij stemmen in overleg met de meest betrokken gemeente in het toemaakdekgebied, de gemeente De Ronde Venen, en de ODRU onze werkzaamheden hiervoor af.

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren, participeren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	Aanpak spoedopgave. Hiervoor stellen wij een uitvoeringsprogramma 2016-2020 op. Wij vervullen onze bevoegd gezag-taak richting derden op basis van de Wet bodembescherming. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Participeren</i>	Wij stellen een Uitvoeringsagenda duurzaam beheer grond en grondwater op met daarin concrete uitvoeringsmaatregelen en de acties op om de integrale beleidsontwikkeling vorm te geven. Dit doen wij om de samenhang tussen het bodemverontreinigingsbeleid en het grondwaterbeleid /KRW te versterken. Wij treden -eventueel- op als beheerder in een beheerplan GGB. Via maatwerk in het gebied zoeken wij samen met andere partijen naar oplossingen voor de problemen van verontreinigingen van grond en grondwater bij gebiedsontwikkelingen.

6.3 Ontgrondingen

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie.
Provinciale rol	Reguleren
<i>Reguleren</i>	Via de Ontgrondingsverordening provincie Utrecht (2012). ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~

6.4.1 Conventionele winning van koolwaterstoffen

Voor conventionele winning van koolwaterstoffen maken wij onderscheid in onderstaande soorten gebieden. De invulling is gebaseerd op de belangen waar wij als provincie voor verantwoordelijk zijn.

- rood: strijdig met provinciaal belang(en) en daarom niet acceptabel
- geel: strijdig met provinciaal belang(en), maar onder aanvullende voorwaarden mogelijk acceptabel
- **groenwit**: niet strijdig met provinciaal belang

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie. Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	Wij nemen regels op in de PRV en/of PMV. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Participeren</i>	Wij zetten ons in om de provinciale belangen bij het Rijk onder de aandacht te brengen. Daarnaast zetten wij ons in om de wettelijke rol van provincies in de Mijnbouwwet te versterken. Wij willen dat vroeg in het proces onze provinciale belangen worden meegewogen bij de verlening van een vergunning voor een mijnbouwactiviteit.

6.4.1.3 Conventionele winning koolwaterstoffen niet strijdig met provinciaal belang

Beleid

In de rest van de provincie (**groenwit** op de kaart) vinden wij, in het licht van de provinciale belangen, conventionele winning van koolwaterstoffen (onder de algemene wettelijke regels) acceptabel.

6.4.2 Onconventionele winning van koolwaterstoffen (zoals schaliegas)

...

Voor onconventionele winning van koolwaterstoffen maken wij onderscheid in onderstaande soorten gebieden. De invulling is gebaseerd op de belangen waar wij als provincie voor verantwoordelijk zijn.

- rood: strijdig met provinciaal belang(en) en daarom niet acceptabel
- geel: strijdig met provinciaal belang(en), maar onder aanvullende voorwaarden mogelijk acceptabel
- **groenwit**: niet strijdig met provinciaal belang

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie. Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	Wij nemen regels op in de PRV en/of PMV. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Participeren</i>	Wij zetten ons in om de provinciale belangen bij het Rijk onder de aandacht te brengen. Daarnaast zetten wij ons in om de wettelijke rol van provincies in de Mijnbouwwet te versterken. Wij willen dat vroeg in het proces onze provinciale belangen worden meegewogen bij de verlening van een vergunning voor een mijnbouwactiviteit.

6.4.2.3 Onconventionele winning van koolwaterstoffen niet strijdig met provinciaal belang

Beleid

In de rest van de provincie (**groenwit** op de kaart) is onconventionele winning van koolwaterstoffen niet strijdig met provinciale belangen ~~en vinden wij de winning daarvan, gezien in het licht van de provinciale belangen, acceptabel.~~

Toelichting

In delen van de provincie is onconventionele winning van koolwaterstoffen acceptabel niet strijdig met provinciale belangen. Echter gezien de onzekerheid en onbekendheid over effecten van onconventionele winning van koolwaterstoffen willen wij dit type winning ook in deze gebieden niet. Op grond van belangen van andere partijen, bijvoorbeeld een gemeente, kan winning hier overigens toch ook niet acceptabel zijn. Indien hier een winning plaatsvindt willen wij zo nodig aanvullende voorwaarden ten aanzien van de afdichting van het boorgat (laten) opnemen.

6.4.3 Opslag in de ondergrond

Realisatie

Provinciaal belang	Ontwikkelen van een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem en een waterveilige provincie. Behoud van de strategische watervoorraden.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
<i>Reguleren</i>	Wij nemen regels op in de PRV en/of PMV. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Participeren</i>	Wij zetten ons in om de provinciale belangen bij het Rijk onder de aandacht te brengen. Daarnaast zetten wij ons in om de wettelijke rol van provincies in de Mijnbouwwet te versterken. Wij willen dat vroeg in het proces onze provinciale belangen worden meegewogen bij de verlening van een vergunning voor een mijnbouwactiviteit.

6.4.4 Diepe geothermie

In ons ruimtelijk beleid hebben wij de ambitie uitgesproken om in 2040 het grondgebied van de provincie Utrecht klimaatneutraal georganiseerd te hebben. Wij willen daarom ruimte bieden voor het duurzaam opwekken van energie. Diepe geothermie is een nieuwe techniek, die nog niet in de provincie wordt toegepast. Het is een techniek voor grote warmtevragers en biedt veel potentie voor energiebesparing. De kansen voor diepe geothermie zijn echter gezien de bodemopbouw in de provincie Utrecht erg beperkt.

Voor diepe geothermie maken wij onderscheid in onderstaande soorten gebieden. De invulling is gebaseerd op de belangen waar wij als provincie voor verantwoordelijk zijn.

- rood: strijdig met provinciaal belang(en) en daarom niet acceptabel
- geel: strijdig met provinciaal belang(en), maar onder aanvullende voorwaarden mogelijk acceptabel
- groenwit: niet strijdig met provinciaal belang

7.1.1 Beperken geluidhinder provinciale wegen

Toelichting

Wij zijn als wegbeheerder verantwoordelijk voor de aanpak van geluid van verkeer op provinciale wegen. Bij provinciale wegen willen wij, waar mogelijk en kosteneffectief, hoge geluidsbelastingen van woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen aanpakken. Op basis van de nog vast te stellen Omgevingswet stellen wij bij de inwerkingtreding hiervan geluidproductieplafonds vast voor provinciale wegen. ~~Ze worden overschrijdingen van 61 dB Lden in de toekomst voor zo ver mogelijk voorkomen.~~ Op referentiepunten worden de plafonds vastgelegd. Bij overschrijding van deze waarden (geluidproductieplafonds) is de wegbeheerder verplicht maatregelen te treffen. De inwerkingtreding van geluidproductieplafonds (handhavinginstrument) is geen reden om het beleid op provinciale wegen - het zoveel mogelijk voorkomen van overschrijding van 61 dB Lden langs provinciale wegen - te wijzigen.

7.1.3 Beperking geluidhinder in stiltegebieden

Realisatie

Provinciaal belang	Een duurzame leefomgeving.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren

<i>Reguleren</i>	Aanwijzing gebieden, zorgplicht, verbodsbepalingen met mogelijkheid ontheffingen, richtwaarde in de PMV. Uitwerking waar nodig in beleidsregels (op basis van notitie uitvoering stiltegebiedenbeleid). Stiltegebieden zijn aangemerkt als provinciaal ruimtelijk belang in de PRS. Doorwerking in gemeentelijke plannen via PRV. ~~De ontheffingverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Stimuleren</i>	Wij stimuleren op beperkte schaal derden om de kwaliteit van de stiltegebieden uit te dragen. Dit doen wij bijvoorbeeld in samenwerking met natuur- en milieu (educatie) organisaties.

7.1.4 Beperking geluidhinder bedrijven

Toelichting

In vergelijking met wegverkeerslawaai, zijn er in onze provincie relatief weinig gehinderden door geluid veroorzaakt door bedrijven (industrielawaai). Lokaal kan echter wel degelijk (ernstige) geluidhinder optreden. Via vergunningverlening en handhaving in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet milieubeheer en het Activiteitenbesluit werken wij aan het beperken van de geluidsbelasting veroorzaakt door bedrijven. Hierbij sluiten wij aan op het landelijke wettelijke kader en gemeentelijk geluidbeleid (indien dit is vastgesteld door een betreffende gemeente en met ons is afgestemd). Zo nodig maken wij gebruik van de mogelijkheden voor maatwerk. Voor het merendeel van de bedrijven is overigens de gemeente het bevoegd gezag. ~~De uitvoering van de vergunningverlening en handhaving wordt verzorgd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht.~~

Realisatie

Provinciaal belang	Een duurzame leefomgeving.
Provinciale rol	Reguleren
<i>Reguleren</i>	Wij gaan geluidsoverlast tegen via de omgevingsvergunning bij inrichtingen die onder ons bevoegd gezag vallen. ~~De vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~

7.1.6 Beperking geluidhinder kleine luchtvaart

Realisatie

Provinciaal belang	Een duurzame leefomgeving.
Provinciale rol	Reguleren
<i>Reguleren</i>	Uitvoeren van Wet luchtvaart en de door Gedeputeerde Staten vastgestelde Luchtvaartnota. ~~De voorbereiding van luchthavenregelingen en besluiten en handhaving wordt, op basis van de door Gedeputeerde Staten vastgestelde Luchtvaartnota, uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~

7.2.1 Uitvoeren en naleven EU-richtlijn luchtkwaliteit

Realisatie

Provinciaal belang	Een duurzame leefomgeving.
Provinciale rol	Reguleren, participeren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	Ter voorkoming van nieuwe knelpunten en om kansen voor verbetering van de luchtkwaliteit te verzilveren, nemen wij luchtkwaliteit integraal mee in de vergunningen van bedrijven waarvoor wij bevoegd gezag zijn. ~~Vergunningverlening en handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn de opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Participeren</i>	Wij participeren in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Utrecht (RSLU) maakt onderdeel

	uit van het NSL. Wij zijn coördinator van het RSLU. Ter preventie van nieuwe knelpunten en om kansen voor verbetering van de luchtkwaliteit te verzilveren, nemen wij luchtkwaliteit integraal mee (met andere aspecten zoals veiligheid en geluid) bij inpassingsplannen en wegenprojecten.
<i>Stimuleren</i>	Wij informeren onze inwoners over de luchtkwaliteit via de provinciale rapportage luchtkwaliteit en de Atlas Leefomgeving .

7.2.2 Verder met verbeteren luchtkwaliteit

Toelichting

Met het oog op deze ontwikkelingen blijven wij werken aan het verbeteren van de luchtkwaliteit in de provincie Utrecht. Wij benadrukken bij het Rijk dat samenwerking op alle niveaus (zoals in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit) van belang is voor het bereiken van een goede luchtkwaliteit en dat maatregelen getroffen moeten worden op het niveau waar deze het meeste effect hebben.

Wij onderzoeken de mogelijkheden voor het nemen van bronmaatregelen door het inzetten op schone brandstoffen. Voor het openbaar busvervoer streven wij naar zero emissie in 2028.

Scheepvaart is een belangrijke bron van luchtverontreiniging die tot nu toe onderbelicht is geweest. Wij onderzoeken de mogelijkheden om de bijdrage van de scheepvaart aan de luchtverontreiniging te beperken en de achtergrondwaarden te verlagen.

Op basis van de roetkaart van het RIVM doen wij in 2015 en 2016 een vervolgstudie naar de mogelijkheden om het ultrafijnstofprobleem op een aantal urgente locaties aan te pakken en brengen daarbij de kosten en de baten in beeld.

Realisatie

Provinciaal belang	Een duurzame leefomgeving. Behouden en ontwikkelen van een vitaal en samenhangend stelsel van natuurgebieden.
Provinciale rol	Participeren, stimuleren
<i>Participeren</i>	Wij participeren in de Europese besluitvorming over het EU-beleidspakket. Wij zetten de lobby richting EU voor bronmaatregelen voort samen met onze partners in het AIR netwerk, onder meer om niet later dan in 2017 over te gaan tot de invoering van een praktijktest als onderdeel van de emissienormen voor personenvervoer. Wij participeren in de landelijke beleidsvorming voor de periode na afloop van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (looptijd tot 1 januari 2017). Wij onderzoeken de mogelijkheden voor het nemen van bronmaatregelen door het inzetten op schone brandstoffen. Wij onderzoeken de mogelijkheden om de bijdrage van de en de scheepvaart aan de luchtverontreiniging te beperken achtergrondwaarden te verlagen. Op basis van de roetkaart van het RIVM doen wij in 2015 een vervolgstudie naar de mogelijkheden om het ultrafijnstofprobleem op een aantal urgente locaties aan te pakken en brengen daarbij de kosten en de baten in beeld. Wij beoordelen mogelijke luchtkwaliteitsmaatregelen ook op de effecten op natuur en klimaat.
<i>Stimuleren</i>	Wij informeren onze inwoners bij het optreden van smog (te hoge concentraties aan ozon, fijn stof of stikstofdioxide).

7.3 Externe veiligheid

Realisatie

Provinciaal belang	Een duurzame leefomgeving.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	Wij kunnen provinciale wegen vrijgeven voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. In onze rol als opdrachtgever aan de regionale uitvoeringsdienst zorgen wij voor een efficiënte en effectieve uitvoering van regelgeving op het gebied van externe veiligheid en voor het voorkomen van overschrijding van grenswaarden en

	<p>overschrijding van de waarden voor het groepsrisico.</p> <p>Wij voeren de regie over de uitvoering van het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid.</p> <p>Wij houden het provinciedekkend routenet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen in de planperiode up to date en monitoren het vervoer.</p> <p>~~De handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~</p>
<i>Stimuleren</i>	<p>Wij staan voor een grote bouwopgave in een dichtbebouwd stedelijk gebied met veel risicobronnen (vooral transportassen). Wij vervullen t.a.v. externe veiligheid een stimulerende rol gericht op het reduceren van externe veiligheidsrisico's en participeren in gebiedsgerichte projecten. Verder zetten wij ons blijvend in om risico's verbonden aan het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, spoor en vaarwegen en door buisleidingen te beperken o.a. in het kader van het landelijk basisnet en bij de aanleg van nieuwe infrastructuur.</p>

7.4 Geurhinder

Realisatie

Provinciaal belang	Een duurzame leefomgeving.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren
<i>Reguleren</i>	Wij gaan geuroverlast tegen via de omgevingsvergunning bij inrichtingen die onder ons bevoegd gezag vallen. ~~De handhaving wordt uitgevoerd door de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht. Wij zijn opdrachtgever van de RUD Utrecht.~~
<i>Stimuleren</i>	Ter voorkoming van nieuwe hindersituaties, waarbij bestemmingen (bijvoorbeeld woningen) worden gepland binnen bestaande vergunde geurcontouren, presenteren wij o.a. de vergunde geurcontouren op de GES kaart (zie 3.4.5). Deze kaart is gemaakt om het provinciale geurbeleid ruimtelijk te vertalen en is bedoeld voor de gemeenten bij de uitvoering van ruimtelijke initiatieven. De GES kaart is te raadplegen via de website van de provincie.

Bijlage 5: Mijnbouwactiviteiten

De kleuren in de onderstaande tabellen en op de kaarten hebben de volgende betekenis:

	Strijdig met provinciaal belang(en) en daarom niet acceptabel
	Strijdig met provinciaal belang(en), maar onder aanvullende voorwaarden mogelijk acceptabel
	Niet strijdig met provinciaal belang

Als in een gebied volgens de onderstaande tabellen een 'rood' belang aanwezig is, is dit gebied op de kaart ook 'rood' gekleurd. De overige gebieden met relevante provinciale belangen zijn 'geel' op de kaart. Zijn er geen provinciale belangen die gevoelig zijn voor mijnbouwactiviteiten in een gebied aanwezig, dan is dit gebied 'groen' of 'wit' op de kaart.

Tabel B5.2 Conventionele winning van koolwaterstoffen

Provinciaal belang	Op de kaart	Criterium	Bron begrenzing
Geen van de onderstaande provinciale belangen aanwezig			
Grondwater-beschermingszones	<ul style="list-style-type: none"> - Waterwingebied - Grondwaterbeschermings gebied - Boringvrije zone - 100-jaarsaandachtsgebied 	Risico op verontreiniging	PRS/PRV en PMV PRS/PRV en PMV PMV PRS/PRV en PMV
	Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	Risico op verontreiniging	PRS/PRV
Beschermingszones oppervlaktewater-winningen	Beschermingszones oppervlaktewaterwinningen	Risico op verontreiniging	PRS/PRV en PMV
Strategische grondwatervoorraad	Strategische grondwatervoorraad	Risico op verontreiniging	Kadernota Ondergrond
Vrijwaringszones waterkeringen	Vrijwaringszones waterkeringen	Risico op stabiliteitsproblemen	PRS/PRV

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Op de kaart</i>	<i>Criterium</i>	<i>Bron begrenzing</i>
Natuur	N2000	<ul style="list-style-type: none"> - Effecten die samenhangen met de bovengrondse fysieke ingreep, zoals versnippering en habitatdestructie - Risico op verontreiniging - Risico op verdroging (speelt met name als er grondwater wordt onttrokken als proceswater) 	PRS/PRV
	EHS buiten N2000	<ul style="list-style-type: none"> - Effecten die samenhangen met de bovengrondse fysieke ingreep, zoals versnippering en habitatdestructie - Risico op verontreiniging - Risico op verdroging (speelt met name als er grondwater wordt onttrokken als proceswater) 	PRS/PRV
Stiltegebieden	Stiltegebieden	Geluid door booractiviteiten, winning en transport	PRS/PRV en PMV
Aardkundige waarden	Aardkundige waarden	Fysieke aantasting door boringen	PRS/PRV
Archeologie	Archeologische zones: Limes, Utrechtse Heuvelrug en Dorestad (Wijk bij Duurstede)	Fysieke aantasting door boringen	PRS/PRV
Landschap	Eemland en Groene Hart zeer open gebieden	Ruimtelijke impact: boortorens en andere opstallen	PRS/PRV
	Rest Eemland en Groene Hart		
	Verboden kringen, Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam	Ruimtelijke impact: boortorens en andere opstallen	Militair erfgoed conform PRS/PRV

Tabel B5.3 Onconventionele winning van koolwaterstoffen (zoals schaliegas)

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Op de kaart</i>	<i>Criterium</i>	<i>Bron begrenzing</i>
Geen van de onderstaande provinciale belangen aanwezig			
Grondwater-beschermingszones	- Waterwingebied - Grondwaterbeschermingsgebied - Boringsvrije zone - 100-jaarsaandachtsgebied	Risico op verontreiniging	PRS/PRV en PMV PRS/PRV en PMV PMV PRS/PRV en PMV
	Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	Risico op verontreiniging	PRS/PRV
Beschermingszones oppervlaktewaterwinnings	Beschermingszones oppervlaktewaterwinnings	Risico op verontreiniging	PRS/PRV en PMV
Strategische grondwatervoorraad	Strategische grondwatervoorraad	Risico op verontreiniging	Kadernota Ondergrond
Vrijwaringszones waterkeringen	Vrijwaringszones waterkeringen	Risico op stabiliteitsproblemen	PRS/PRV
Natuur	N2000	- Effecten die samenhangen met de bovengrondse fysieke ingreep, zoals versnippering en habitatdestructie - Risico op verontreiniging - Risico op verdroging (speelt met name als er grondwater wordt onttrokken als proceswater)	PRS/PRV

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Op de kaart</i>	<i>Criterium</i>	<i>Bron begrenzing</i>
	EHS buiten N2000	<ul style="list-style-type: none"> - Effecten die samenhangen met de bovengrondse fysieke ingreep, zoals versnippering en habitatdestructie - Risico op verontreiniging - Risico op verdroging (speelt met name als er grondwater wordt onttrokken als proceswater) 	PRS/PRV
Stiltegebieden	Stiltegebieden	Geluid door booractiviteiten, winning en transport	PRS/PRV en PMV
Aardkundige waarden	Aardkundige waarden	Fysieke aantasting door boringen	PRS/PRV
Archeologie	Archeologische zones: Limes, Utrechtse Heuvelrug en Dorestad (Wijk bij Duurstede)	Fysieke aantasting door boringen	PRS/PRV
Landschap	Zeer open en open gebieden in Eemland en het Groene Hart	Ruimtelijke impact: boortorens en andere opstallen	PRS/PRV
	Verboden kringen, Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam	Ruimtelijke impact: boortorens en andere opstallen	Militair erfgoed conform PRS/PRV

Tabel B5.4 Geothermie

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Op de kaart</i>	<i>Criterium</i>	<i>Bron begrenzing</i>
Geen van de onderstaande provinciale belangen aanwezig			
Grondwater-beschermingszones	<ul style="list-style-type: none"> - Waterwingebied - Grondwaterbeschermingsgebied - Boringsvrije zone - 100-jaarsaandachtsgebied 	Risico op verontreiniging	PRS/PRV en PMV PRS/PRV en PMV PMV PRS/PRV en PMV

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Op de kaart</i>	<i>Criterium</i>	<i>Bron begrenzing</i>
	Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug	Risico op verontreiniging	PRS/PRV
Beschermingszones oppervlaktewaterwinnings	Beschermingszones oppervlaktewaterwinnings	Risico op verontreiniging	PRS/PRV en PMV
Strategische grondwatervoorraad	Strategische grondwatervoorraad	Risico op verontreiniging	Kadernota Ondergrond
Vrijwaringszones waterkeringen	Vrijwaringszones waterkeringen	Risico op stabiliteitsproblemen	PRS/PRV
Natuur	N2000	<ul style="list-style-type: none"> - Effecten die samenhangen met de bovengrondse fysieke ingreep, zoals versnippering en habitatdestructie - Risico op verontreiniging - Risico op verdroging (speelt met name als er grondwater wordt onttrokken als proceswater) 	PRS/PRV
	EHS buiten N2000	<ul style="list-style-type: none"> - Effecten die samenhangen met de bovengrondse fysieke ingreep, zoals versnippering en habitatdestructie - Risico op verontreiniging - Risico op verdroging (speelt met name als er grondwater wordt onttrokken als proceswater) 	PRS/PRV
Stiltegebieden	Stiltegebieden	Geluid door booractiviteiten, winning en transport	PRS/PRV en PMV
Aardkundige waarden	Aardkundige waarden	Fysieke aantasting door boringen	PRS/PRV
Archeologie	Archeologische zones: Limes, Utrechtse Heuvelrug en Dorestad (Wijk bij Duurstede)	Fysieke aantasting door boringen	PRS/PRV

<i>Provinciaal belang</i>	<i>Op de kaart</i>	<i>Criterium</i>	<i>Bron begrenzing</i>
Landschap	Zeer open en open gebieden in Eemland en het Groene Hart	Ruimtelijke impact: boortorens en andere opstallen	PRS/PRV
	Verboden kringen Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam	Ruimtelijke impact: boortorens en andere opstallen	Militair erfgoed conform PRS/PRV